

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ: Διοίκησης & Οικονομίας

ΤΜΗΜΑ: Στελεχών Συνεταιριστικών Οργανώσεων &
Εκμεταλλεύσεων

Συνεργατισμός στην Κύπρο

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Χαραλάμπους Κυριάκος

Γαβριήλ Χριστιάνα ΑΜ: 7556

Θεορή Μέλω ΑΜ: 7557

ΚΥΠΡΟΣ
2003

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της εργασίας μας , είναι να δείξουμε πως αναπτύχθηκε ο συνεργατισμός – συνεταιρισμός στην Κύπρο. Ποια επίδραση , ποια τα οφέλη και πως βοηθήθηκε ο αγροτικός κόσμος της Κύπρου. Καθώς επίσης θα δείξουμε πως οι χωρικοί ως απλοί άνθρωποι που μοχλούσαν για τις βασικές ανάγκες τους μπόρεσαν να ορθοποδήσουν οικονομικά και να ξεφύγουν από τη μιζέρια μέσω του συνεργατισμού. Εφ' όσον ο ψηλός τόκος και ο εξαναγκασμός του γεωργού να πωλήσει στο δανειστή τα προϊόντα του σε τιμή της αρεσκείας του δανειστή του συντέλεσαν στο να βυθιστεί ο αγροτικός κόσμος, στα χρέη. Η χρεοκοπία του αγρότη ήταν αυτή που τον ανάγκασε να ζητήσει ανακούφιση και προστασία στο συνεργατισμό.

Ακόμα η ανάπτυξη του συνεργατισμού που επιτεύχθηκε κατά τα τελευταία 60 χρόνια έχει πολύ μεγάλη σημασία για την Κύπρο αν λάβουμε υπόψη ότι όλα αυτά έγιναν όταν η Κύπρος ήταν κάτω από ξένη κυριαρχία..

Η οικονομική και κοινωνική υπηρεσία την οποία πρόσφερε ο συνεργατισμός στην Κύπρο είναι ανυπολόγιστης σημασίας. Με την βοήθεια του συνεργατισμού ο αγρότης έγινε κύριος της περιουσίας του, κατόρθωσε να συνεχίσει την παραγωγική του εργασία προς όφελος της οικονομίας του τόπου και γενικά της κοινωνικής ομαλότητας και σταθερότητας.

Στο ΜΕΡΟΣ Α και στο 1^ον κεφάλαιο θα αναφερθούμε στην ιστορία του Συνεργατισμού. Στο 2^ον κεφάλαιο για την Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα και τα μέλη της , τα οποία είναι πιστωτικές εταιρείες.

Στο ΜΕΡΟΣ Β θα επικεντρωθούμε σε 2 παραδείγματα Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών, για να δείξουμε με μεγαλύτερη ακρίβεια τη λειτουργία του Συνεργατισμού στην Κύπρο. Στο 1^ο κεφάλαιο θα αναφερθούμε για την Συνεργατική Πιστωτική Εταιρεία Ύψωνα – Λόφου (ΣΠΕΥΛ). Στο 2^ο κεφάλαιο για την Συνεργατική Πιστωτική Εταιρεία Μέσα Γειτονιάς οι οποίες ανήκουν στην πόλη της Λεμεσού.

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΑΡΧΗ & ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ
ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

ΓΕΝΙΚΑ:

Το συνεργατικό κίνημα εμφανίζεται αρχικά περίπου μετά το πρώτο μισό του 20^{ου} αιώνα. Στις απαρχές του εντοπίζεται κυρίως στην Ευρώπη, γεγονός που οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην εκβιομηχάνιση της παραγωγής και γενικά την τεχνολογική πρόοδο που με την σειρά της είχε ως αποτέλεσμα ένα κύμα αλλαγής και ανανέωσης στις κοινωνικό – οικονομικές νόρμες που προϋπήρχαν. Από την αρχή η δημιουργία του συνεργατικού κινήματος στηρίζεται καθαρά σε πνεύμα συνεργασίας και αλληλοβοήθειας, με χαρακτηριστικό σύνθημα θα έλεγε κανείς το γνωστό “εν τη ενώσει η ισχύς”. Η ανάγκη για βελτίωση των όρων παραγωγής, προστασία από την οικονομική εκμετάλλευση των οικονομικά αδυνάτων καθώς και την διευκόλυνση της πρόσβασης στις πρώτες ύλες, γίνεται σιγά σιγά επιτακτική και ο αγροτικός κόσμος κραυγάζει για μια λύση που θα απαμβληνει το πρόβλημα κυρίως της τοκογλυφίας.

Ο συνεργατισμός είναι δημιούργημα της δυστυχίας, της εκμετάλλευσης, της ανέχειας και της αγανάκτησης της αγροτικής τάξης. Εξάλλου όλοι γνωρίζουμε ότι η ανάγκη πάντα αποτελούσε το πιο δυνατό κίνητρο για τον συνασπισμό χωρών, κομμάτων, τάξεων και ακόμα περισσότερο απλών ανθρώπων που νιώθουν το δίκαιο να τους πνίγει βασανιστικά. Ο σκοπός είναι πάντα η απόκτηση της απαιτούμενης ισχύς μέσα στη κοινωνική δομή ούτως ώστε να εξασφαλίσουν ένα καλύτερο βιοτικό επίπεδο σήμερα και ένα καλύτερο αύριο για τους ίδιους και τα παιδιά τους.

Οι οικονομικά ισχυρές τάξεις συγκεντρώνουν στα χέρια τους την συντριπτική πλειοψηφία του πλούτου μιας χώρας, με αποτέλεσμα να έχουν την απαιτούμενη ισχύ που τους δίνει το χρήμα και κατ’ επέκταση η πρόσβαση τους στην εξουσία. Η

άρχουσα αυτή τάξη για να διατήρηση όμως την ασφάλεια και την οικονομική άνεση που της παρέχει η δεδομένη τάξη πραγμάτων, θέτει σε λειτουργία όλα τα μέσα αυτοπροστασίας που έχει στην διάθεση της για να κατοχύρωση και να διασφάλιση έτσι τα κεκτημένα της από την ανερχόμενη αγροτική τάξη την οποία βλέπει ως απειλή που πρέπει να εξαλειφθεί.

Αντίθετα τα κατώτερα οικονομικά και κοινωνικά στρώματά τα οποία στερούνται οικονομικής ευχέρειας και συνήθως βρίσκονται σε κατάσταση οικονομικής εξαθλίωσης δεν μπορούν να έχουν καμία πρόσβαση στην εξουσία. Έτσι προσπαθούν με την δημιουργία του συνεργατικού κινήματος να βρουν μια δίοδο οικονομικής και κοινωνικής αναρρίχησης στην κοινωνική κλίμακα. Το μόνο όπλο που έχουν στα χέρια τους είναι η εργατική τους δύναμη ως σύνολο και έτσι συνεργάζονται για να προωθήσουν τα αιτήματά τους ως ομάδα¹ και όχι ως άτομα.

Έτσι και στην Κύπρο δυστυχώς οι συνθήκες για την αγροτική τάξη είναι αποκαρδιωτικές. Ο πολύ ψηλός τόκος, ο κακεντρεχής χαρακτήρας με τον οποίο οι αγρότες αντιμετωπίζονται από τους πλούσιους, η εκμετάλλευση του αγρότη από τους δανειστές του αφού αναγκάζεται να τους παραχωρεί τα προϊόντα του σε εξευτελιστικά χαμηλές τιμές, ενώ ταυτόχρονα με τα πενιχρά έσοδα που του απομένουν ο ίδιος πρέπει να εξασφάλιση τα απαραίτητα για τη επιβίωση του ίδιου και της οικογένειάς του από την αγορά όπου τα ίδια προϊόντα διατίθενται σε εξωφρενικά ψηλότερες τιμές, είναι τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα που περιγράφουν την εικόνα που παρουσιάζει η κυπριακή αγροτική κοινότητα. Ουσιαστικά αυτό που συνέβαινε ήταν ότι οι αγροτικές οικογένειες ζούσαν κάτω από απάνθρωπες συνθήκες, σωματικά και ψυχικά εξαθλιωμένοι από την κατάσταση, ενώ οι εμπορο-δανειστές εκμεταλλεύονταν τον κόπο του αγρότη για να πλουτίζουν.

¹ κινητοποίηση των μαζών – δύναμη των πολλών – μαζικές επαναστάσεις (π.χ. Ρωσική επανάσταση)

Ταυτόχρονα η αντιμετώπιση των αγροτών από την κυβέρνηση του νησιού δεν ήταν διόλου βοηθητική αφού τους επιβάρυνε με επιπλέον φορολογία πάνω στην παραγωγή, με πιο διαδεδομένο τον φόρο της δεκάτης² (ο αγρότης ήταν υποχρεωμένος να παραχωρεί στο κράτος το 1/10 της ετήσιας παραγωγής του).

Συμπερασματικά βλέπουμε από όλα τα πιο πάνω ότι η όλη κατάσταση είχε παγιδεύσει τον αγρότη σε ένα φαύλο κύκλο χρεοκοπίας γεγονός που τον οδηγεί να αναζητήσει διέξοδο στον θεσμό του συνεργατισμού. Η οικονομική και κοινωνική πρόσφορα του συνεργατισμού στο νησί μας είναι ανυπολόγιστης αξίας. Ο αγρότης μέσα από την βοήθεια του συνεργατισμού βοηθήθηκε να ορθοποδήσει οικονομικά, να γίνει κύριος της περιούσιας του και έτσι να συνεχίσει την παραγωγική του εργασία προς όφελος του ίδιου και παράλληλα κατά συνέπεια της οικονομίας του τόπου. Ο σκοπός ήταν να επιτευχθεί κοινωνική και οικονομική ομαλότητα και σταθερότητα.

Τα πρώτα βήματα του συνεργατισμού στην Κύπρο:

Όταν οι Άγγλοι ανέλαβαν την διοίκηση της Κύπρου το 1878, το νησί βρισκόταν σε οικονομική εξαθλίωση. Ήταν υπανάπτυκτο, μια κοινωνία που αρκείτο στο να επιβιώνει διατηρώντας τις παραδόσεις και τα φυλετικά της γνωρίσματα. Τα χρόνια που ακολουθούν εξαθλίωσαν και αποδιοργάνωσαν ακόμα περισσότερο το νησί που εκτός από τους κατακτητές³ μαστιζόταν και από φυσικές καταστροφές⁴.

Ταυτόχρονα σε διάφορα αλλά μέρη του κόσμου μια νέα ιδέα που στηρίζεται στην αρχή της αλληλοβοήθειας, βρίσκει πρόσφορο έδαφος για να αναπτυχθεί και να ανθίσει. Η ιδέα αυτή δεν ήταν άλλη από τον θεσμό του συνεργατισμού που σιγά σιγά εδραιώνεται όλο και περισσότερο στο παγκόσμιο επίπεδο και μετατρέπεται σε

2. κατάλοιπα τουρκοκρατίας

3. αβάσταχτες φορολογίες

4. ανομβρία, ακρίδα, κ.τ.λ.

διεθνές ρεύμα αλλαγής στον τραπεζικό τομέα. Καθώς τα πρώτα αποτελέσματα από την πρακτική εφαρμογή του θεσμού αυτού υπήρξαν πολύ θετικά και ευεργετικά για τις οικονομίες των διαφόρων κρατών, όπου εφαρμόστηκε, η ειρηνική αυτή επανάσταση εύρισκε με την πάροδο του χρόνου όλο και πιο πολλούς ένθερμους υποστηρικτές.

Πάραυτα στις αρχές του 20 αιώνα, όταν στο νησί έρχεται ο διεθνούς αναγνώρισης έλληνας επιστήμονας, Παναγιώτης Γεννάδιος, ο οποίος διορίστηκε υπουργός γεωργίας από τους άγγλους, μπαίνουν τα πρώτα θεμέλια για την καθιέρωση του συνεργατισμού στην Κύπρο. Ο Π. Γεννάδιος με την πείρα και τις γνώσεις του καθώς επίσης με την επιμονή, την υπομονή και την αποφασιστικότητα που τον χαρακτήριζε, και θέλοντας να βοηθήσει στην ανάπτυξη του νησιού έκανε δυνατή την ανόρθωση και αναζωογόνηση της κυπριακής γεωργίας.

Συνεργάτης του Γεννάδιου και επίσης αξιόλογη φιγούρα στην πολιτική σκηνή της εποχής που βοηθά στην ανάπτυξη του νησιού, ήταν ο W.Bevan, διευθυντής της Γεωργικής Παιδείας. Ο William Bevan βλέποντας τις πολύ δύσκολες οικονομικές συνθήκες κάτω από τις οποίες ζούσε ο κύπριος αγρότης ανέλαβε την πρωτοβουλία να θέσει για πρώτη φορά σε λειτουργία και στην Κύπρο το σύστημα των Αγροτικών Τραπεζών. Για τον σκοπό αυτό εκδίδει και ένα βιβλίο με τον τίτλο "Γεωργικαί Τράπεζαι"⁵, καθώς επίσης και άλλα δημοσιεύματα με τα οποία έκανε ευρύτερα γνωστό στην κυπριακή αγροτική κοινότητα τα ευεργετικά αποτελέσματα της καθιέρωσης του θεσμού του συνεργατισμού σε άλλες χώρες όπου είχε είδη εφαρμοστή. Στα δημοσιεύματα του ο Bevan προσπαθεί να μετάδοση το μήνυμα στους Κύπριους αγρότες ότι έχουν και άλλες επιλογές από αυτές που τους πρόσφεραν μέχρι τώρα οι κερδοσκοπικοί μεγαλέμποροι. Να τους δείξει ότι υπάρχουν και αυτούς

5. Raiffeisen

προοπτικές ανάπτυξης και κοινωνικό – οικονομικής ανέλιξης , παρά το γεγονός ότι οι μέχρι τώρα αυτό φάνταζε απίθανο. Με προσωπική του μάλιστα πρωτοβουλία συγκροτούνται σε κάποια χώρα της Πάφου εταιρείες τύπου Raiffeisen, οι οποίες όμως τελικά οδηγούνται στην αποτυχία κυρίως λόγω έλλειψης επαρκή κεφαλαίων και ενδιαφέροντος από το κοινό.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1904-1909

Η Κύπρος είναι μια κατ' εξοχήν γεωργική χώρα εκτός από κάποιες οικιακές βιοτεχνίες που αναπτύσσονται σποραδικά. Η κυπριακή βιομηχανία βρίσκεται σε εμβρυακό στάδιο και περιλαμβάνει κυρίως οινοβιομηχανίες, κεραμουργεία, συσκευαστήρια φρούτων και χυμών, βιομηχανικές μονάδες κατασκευής αναγκυτικών, τσιμεντοποιία, καπνοβιομηχανίες και άλλες παρόμοιες περιορισμένης παραγωγικότητας και εμβέλειας γενικά μονάδες παραγωγής.

Η κυριότερη ενασχόληση των κατοίκων της εποχής ήταν η γεωργία , με την οποία απασχολείται το 40% του πληθυσμού. Εν τω μεταξύ το υπόλοιπο μέρος του πληθυσμού ασχολείται με το εμπόριο, τη βιομηχανία και διάφορες άλλες εργασίες.

Γενικά το έτος 1904 δεν παρουσιάζει καμία ιδιαίτερη δραστηριότητα στον τομέα της αγροτικής εξέλιξης εκτός από την δημοσίευση ενός βιβλίου το οποίο εκδίδεται όπως έχουμε είδη αναφέρει και πιο πάνω από τον τότε Διευθυντή Γεωργίας, William Bevan. Το βιβλίο τιτλοφορείται “Γεωργικαί Τραπεζαί” και ασχολείται με την δράση των γεωργικών και χωρικών τραπεζών διάφορων χωρών όπως την Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία και Ιρλανδία. Χώρες στις οποίες λειτουργούσε εκείνη την περίοδο το σύστημα Raiffeisen.

Ο στόχος του Bevan ήταν να κάνει ευρύτερα γνωστά τα ευεργετικά αποτελέσματα του συνεργατισμού και τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν και οι κύπριοι

αγρότες να επωφεληθούν από αυτά. Εξηγεί τον τρόπο λειτουργίας και διαχείρισης των τραπεζών αυτών και αναλύει εμφαντικά τα οικονομικά και ηθικά ωφελήματα από την εφαρμογή του θεσμού των χωρικών τραπεζών.

Γενικά η περίοδος αυτή την οποία εξετάζουμε ήταν πολύ δύσκολη για τον κύριο αγρότη που υποφέρει κυριολεκτικά. Τα πενιχρά έσοδα τα οποία έχει δεν του φτάνουν καν για να εξασφαλίσει τα αναγκαία μέσα επιβίωσης⁶. Η παραγωγή του μέσου αγρότη είναι πολύ περιορισμένη λόγω των περιορισμένων μέσων που έχει στην διάθεση του για την αύξηση και αναβάθμιση των εργασιών του. Ενώ σημαντικό ρόλο παίζει το γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού του νησιού πάσχει από αναλφαβητισμό και μαστίζεται από την έλλειψη μέσων συγκοινωνίας.

Το επάγγελμα του γεωργού απαιτούσε συνεχή χρηματοδότηση για να ορθοποδήσει και να απόδοση κέρδος. Λόγω της φύσης του το επάγγελμα αυτό χρειαζόταν διαθέσιμα κεφαλαία για κατανάλωση, τα οποία δεν είναι σε θέση να εξόφληση παρά μόνο μετά την πάροδο σχετικά μεγάλου χρονικού διαστήματος όταν θα έχει ωριμάσει η γεωργική καλλιέργεια και είναι έτοιμη να διατεθεί στη ανοικτή αγορά και να αποφέρει κέρδος στον παραγωγό και την επενδύτη. Ταυτόχρονα έπρεπε να ληφθούν επίσης υπόψη οι διάφοροι κίνδυνοι και τα ρίσκα που υπάρχουν σχετικά με την γεωργική παραγωγή. Παρόλα τα προστατευτικά μέτρα που περνούν οι αγρότες απειλούνται από θεομηνίες, φυτικές ασθένειες, ανομβρίες, παράγοντες που κάνουν ακόμα πιο ασταθή και επισφαλή την γεωργική επιχείρηση σαν επένδυση.

Η δημιουργία όμως των μεγάλων χρεών και η σημαντικότερη αιτία χρεοκοπίας του μεγαλύτερου ποσοστού της αγροτικής τάξης οφείλεται στο σύστημα με το οποίο λειτουργούσε η δανειοδότηση στο νησί. Ένα σύστημα αποκάλυπτης τοκογλυφίας το οποίο είχε ολέθριες συνέπειες στην οικονομική κατάσταση του αγρότη. Ο τρόπος

6. τρόφιμα, είδη ένδυσης και υπόδησης, είδη στέγασης κ.τ.λ.

δανειοδότησης με βάση τα σημερινά δεδομένα μπορεί να χαρακτηριστεί επιεικώς απαράδεκτος. Ενώ ο επίσημος τόκος ήταν 12% , ο τόκος με τον οποίο επιβαρύνονταν οι χρεώστες ανέρχεται συχνά στο 600%!

Πιο κάτω θα παρουσιάσω κατά προσέγγιση διάφορα στοιχεία που συνθέτουν την εικόνα του δανειοδοτικού συστήματος κατά την περίοδο αυτή:

I. Δάνεια σε μετρητά

Για μικρά δάνεια χωρίς γραμμάτια, ο τόκος κυμαίνεται από 2 μέχρι 5 σελίνια ανά λίρα, για ένα μήνα. Δηλαδή σε ποσοστό αυτό μεταφράζεται από 60% μέχρι 300% ετησίως, για μεγαλύτερα τώρα δάνεια με γραμμάτιο, ίσχυε το έξι για παράδειγμα: αν κάποιος δανείζεται 50 λίρες , στην πραγματικότητα του δίνονται 40 λίρες και επιβαρύνεται με τόκο που δεν μπορεί να υπερβαίνει το 12%

II. Δάνεια σε είδος

Όταν ο γεωργός χρειαζόταν να δανειστεί σιτάρι ή κριθάρι για την σίτιση της οικογένειας του μερικούς μήνες πριν από την συγκομιδή, το πιο πιθανό ήταν να δεσμευτεί με την υποχρέωση να εξοφλήσει το χρέος του σε είδος. Για κάθε 20 οκάδες για παράδειγμα που δανειζόταν έπρεπε να επιστρέψει κατά τον προσεχή Ιούνιο 35-40 οκάδες. Εάν το δάνειο του τώρα γινόταν κατά τον μήνα Ιανουάριο, μέχρι τον Ιούνιο ο τόκος έφτανε στο 100%. Αν το δάνειο γινόταν τον Μάιο περίπου, ο τόκος θα ανερχόταν στο 60%.

III. Δάνεια σιτηρών από τους ίδιους τους δανειστές

Άλλος τρόπος δανεισμού ήταν η πώληση στους γεωργούς σιταριού , κριθαριού και σπόρου με πίστωση και προθεσμία αποπληρωμής μέχρι την επόμενη σοδιά. Η τιμή πώλησεως καθοριζόταν από τον δανειστή και ήταν συχνά διπλάσια από την τρέχουσα τιμή πώλησης σε μετρητά.

IV. Δάνεια με ενέχυρο

Οι αγροτικές οικογένειες πολλές φορές αναγκάζονται να βάλουν ενέχυρο στον δανειστεί διάφορα αντικείμενα άξιας αντίστοιχης του δανείου το οποίο κάνουν , ως ασφάλεια για τον δανειστή. Τα αντικείμενα αυτά μπορεί να είναι χρυσαφικά, είδη ένδυσης, οικιακά και άλλα αντικείμενα και γενικά οτιδήποτε έχει σταθερή χρηματική ανταλλακτική αξία.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1909 – 1938

Ιδρύεται η πρώτη Συνεργατική εταιρεία στο χωριό Λευκωνικό, στις 22 Νοεμβρίου 1909 με την επωνυμία “Χωρική τράπεζα Λευκωνικού”. Η ίδρυση της εταιρείας αυτής οφείλεται στον Ι. Οικονομίδη ο οποίος ήταν βουλευτής του νομοθετικού σώματος της Κύπρου. Ο κ. Οικονομίδης ήθελε πρώτα να δοκιμάσει το σύστημα αυτό στην γενέτειρα του και έπειτα να επεκταθεί σε ολόκληρο το νησί. Γόνος γεωργικής οικογένειας, μολονότι σταδιοδρόμησε ως δικηγόρος, δικαστής και αργότερα ως βουλευτής δεν ξεχνά ποτέ την τάξη από την οποία προέρχεται και κάνει ότι μπορεί για να βοηθήσει στην εξέλιξη της. Σαν ευσυνείδητο μέλος της κοινότητας του κατάφερε να συμβιβάσει τα καθήκοντα του ως διευθυντής κεφαλαιοκρατικής επιχείρησης, που δεν απέχει από μια εμπορική τράπεζα, με τον συνεργατισμό που σκοπό έχει την απαλλαγή του αγροτικού κόσμου από την τοκογλυφία και την εκμετάλλευση του κεφαλαιοκράτη.

Τα πρώτα κεφάλαια της Χωρικής Τράπεζας Λευκωνικού μαζεύτηκαν από καταθέσεις οι οποίες προήρθαν κυρίως από μέλη της οικογένειας του κ. Ιωάννη Οικονομίδη, καθώς και κάποια άλλα φυσικά πρόσωπα στα οποία ο κ. Οικονομίδης ασκούσε επιρροή. Ο κ. Οικονομίδης ως το πρώτο μέλος και ο ιδρυτής της Συνεργατικής αυτής

τράπεζας υπογράφει το καταστατικό της τράπεζας το οποίο προέβλεπε , περί της αλληλεγγύης και απεριόριστης ευθύνης των μελών για τις υποχρεώσεις της εταιρείας έναντι τρίτων. Ο κ. Οικονομίδης για να βοηθήσει στην εγκαθίδρυση και ενδυνάμωση της τράπεζας ούτως ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες των μελών της, δάνειζε τα κεφάλαια του προς την τράπεζα. Επίσης υπό την ιδιότητα του , ως διευθυντής της πρώτης κυπριακής Τράπεζας⁷ , παραχώρησε στην Χωρική τράπεζα Λευκωνίκου, πίστωση υπό την μορφή τρεχούμενου λογαριασμού. Ο ίδιος είχε γνωρίσει και εμβαθύνει στο σύστημα του συνεργατισμού κατά την διάρκεια διάφορων ταξιδιών που πραγματοποιούσε στην Ευρώπη.

Ακόμα, να πούμε ότι η εύρυθμη λειτουργία και πρόοδος της Χωρικής Τράπεζας οφειλόταν επίσης και στην πρόσφορα και βοήθεια του πρώτου γραμματέα της, Μάρκου Χαραλάμπους (1876 – 1932), ο οποίος ήταν ταυτόχρονα και δάσκαλος της κοινότητας Λευκωνίκου. Συνεργάτης του κ. Οικονομίδη, δούλεψε και ως διευθυντής του δημοτικού σχολείου του χωριού και εκπαίδευσε πάνω από μια γενιές κατοίκων του χωριού. Σπάνιο ηγετικό στέλεχος του συνεργατισμού, άνθρωπος για τον οποίο πολλοί μιλούν για την εντιμότητα και τις δεξιότητες του.

Η διοίκηση της χωρικής τράπεζας ασκείται από το πενταμελές διοικητικό συμβούλιο, ενώ ο ίδιος ο πρόεδρος του συμβουλίου των εφόρων παρακολουθούσε στενά την εξέλιξη των εργασιών των μελών της τράπεζας. Γενικά να πούμε ότι η Συνεργατική αυτή εταιρεία ήταν αγροτική πιστωτική εταιρεία βασισμένη στο βρετανικό πρότυπο Raiffeisen , με κυριότερα χαρακτηριστικά την απεριόριστη ευθύνη των μελών της και τον δημοκρατικό τρόπο οργάνωσης και έλεγχου της. Επίσης μεγάλη σημασία δινόταν στην επιλογή των μελών της τράπεζας με κριτήρια όπως η αξιοπιστία και η ένδειξη καλής θέλησης και χαρακτήρα των ατόμων.

7. του Ταμειτηρίου Λευκωσίας

Στην πρώτη γενική συνέλευση των μετόχων στις 22/11/1909, υπογράφεται το καταστατικό της τράπεζας από 23 μέλη. Εκτός από τον Ι. Οικονομίδη και τον Μ. Χαραλάμπους υπογράφουν ο γιατρός του χωριού Μιχαήλ Παπαπετρου και 20 αγρότες της κοινότητας. Εδώ να αναφέρουμε ότι η συνεργατική τράπεζα Λευκωνικού δεχόταν ως μέλη και τουρκοκύπριους. Στις 14/02/1910 έγινε ομόφωνα δεκτός ως μέτοχος ο Οθωμανός Μεχτ Σουλεϊμάν. Το καταστατικό αναφέρει μεταξύ άλλων τον σκοπό της Χωρικής τράπεζας. Ο σκοπός αυτός ήταν :

“η ηθική και υλική προαγωγή των μελών δια της παροχής πιστώσεων προς αυτούς και δια της αναπτύξεως παρ’ αυτοίς του πνεύματος της αποταμιεύσεως, της αυτοβοήθειας και αλληλοβοήθειας” (Θεοδώρου Ακ., 2000, σελ7)

Η Χωρική Τράπεζα δάνειζε με τόκο 10% το χρόνο, ενώ ο συνηθισμένος τόκος που έπαιρναν οι τοκογλύφοι την εποχή εκείνη ήταν 24% και άνω. Να τονιστεί ότι ο τόκος αυτός που χρέωναν οι τοκογλύφοι δεν ήταν παράνομος αφού δεν υπήρχε κανένας νομικός περιορισμός για τον τόκο μέχρι το 1919, που θεσπίστηκε ο πρώτος νόμος περί τόκου με ανώτερο όριο το 12% για τους χρεώστες.

Ο μέτοχος ο οποίος επιθυμεί να συνάψει δάνειο οφείλει να υποβάλλει αίτηση στον γραμματέα του Διοικητικού Συμβουλίου μέσα στην οποία θα αναφέρει

1. το πόσο που ζητά
2. την χρήση για την οποία προορίζει το δάνειο
3. τον τρόπο και χρόνο αποπληρωμής του δανείου
4. το όνομα του εγγυητή ή των εγγυητών του ή την ασφάλεια που ο αιτητής προτείνει γενικότερα.

Ο Αγκαστινιώτης (1965) αναφέρει σχετικά στο βιβλίο του :

“Η Συνεργατική πιστωτική εταιρεία Λευκωνικου έχει σήμερα 600 μέλη. Το αποθεματικό της υπερβαίνει τις 20,000 λίρες. Οι καταθέσεις μελών και μη μελών ανέρχονται στις 81,000 λίρες. Εκτός αυτού οι προμήθειες των μελών στα χημικά λιπάσματα και αλλά είδη γεωργικής χρήσεως υπερβαίνουν τις 9,000 λίρες. Τα δάνεια στα διάφορα μέλη βραχυπρόθεσμα, μακροπρόθεσμα και χρεολυτικά ανέρχονται στα 65,000 και τα περισσεύματα της εταιρείας τα οποία είναι κατατιθέμενα στην Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ανέρχονται στις 38,000. Η Τράπεζα Λευκωνικου εξακολουθεί να έχει καλή οργάνωση και προσεκτική διαχείριση. Κατόρθωσε να εξυπηρετήσει τα μέλη της σε όλο το δύσκολο διάστημα της ανομβρίας. Όχι απλά κατάφερε να κρατήσει σταθερή την οικονομική κατάσταση των μελών της αλλά επίσης και να συμβάλλει στην ανάπτυξη τους.” (Αγκαστινιώτης, 1965, σελ.55)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1914 – 1925

Το 1914 με πρωτοβουλία και πάλι του κ. Οικονομιδη ψηφίστηκε ο νόμος περί συνεργατικών εταιρειών και έτσι προσδίδεται κύρος και υπόσταση στις εταιρείες αυτές. Η ανάπτυξη παραταυτα ήταν πολύ αργή γιατί δεν υπήρχαν αρκετά κεφαλαία για την λειτουργία των συνεργατικών εταιρειών. Επίσης πολλές Συνεργατικές που μέχρι τότε λειτουργούσαν με την θέσπιση του νόμου αυτού διαλύονται λόγω κακής διαχείρισης ή ακαταλληλότητας των μελών τους.

Ο νόμος βασίστηκε στο αυστριακό πρότυπο και ήταν απόλυτα δημοκρατικός. Παρείχε την δυνατότητα ιδρύσεως συνεργατικών πιστωτικών εταιρειών ανεξάρτητα από κάθε ξένη ανάμιξη. Οι συνεργατικές εταιρείες ως αυτοδιοικούμενα σώματα μπορούσαν να εκλέγουν και να παύουν τους αξιωματούχους τους καθώς και να

διορίζουν και να παύουν τους υπάλληλους τους, να καθορίζουν τους μισθούς τους και γενικά να δρουν κατά βούληση.

Εδώ να αναφέρουμε ότι παρόλο που θεσπίστηκε ο νόμος δεν υπήρξε καμία ουσιαστική πρόοδος αφού το πρόβλημα της έλλειψης κεφαλαίων συνεχίζει να υφίσταται. Η κυβέρνηση δεν βοήθη αφού παράλληλα με την ψήφιση του νόμου δεν δημιούργησε και κάποιο οργανισμό χρηματοδότησης των συνεργατικών πιστωτικών εταιρειών. Μέχρι το έτος 1925 καμία απόλυτος δράση δεν καταγράφεται στον τομέα αυτό.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1925 – 1938

“ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ”

Μέχρι το 1925 ο ρυθμός ίδρυσης των διάφορων συνεργατικών εταιρειών και γενικά εξάπλωσης του θεσμού του συνεργατισμού ήταν αργός. Κατά την περίοδο 1909 με 1925, ιδρύθηκαν συνολικά και λειτούργησαν μόνο 29 Συνεργατικές Εταιρείες. Η περίοδος τώρα 1925 με 1935 θεωρείται από τους μελετητές του συνεργατισμού στην Κύπρο ως η πιο ενδιαφέρουσα.

Ο συνεργατισμός απέτυχε γενικά στην υλοποίηση πολλών από τους στόχους του , αφού δεν υπήρχαν κατάλληλα καταρτισμένα στελέχη στα διάφορα αρμόδια τμήματα, κάτι που οφείλεται σε μεγάλο βαθμό και στην έλλειψη ενδιαφέροντος από την αποικιακή κυβέρνηση. Έτσι το 1925 οι τότε αρμόδιοι έλαβαν σοβαρά υπόψη τις ελλείψεις και τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν στην χρονολογική πορεία του θεσμού και ενέργησαν ώστε η ανάπτυξη του συνεργατισμού, να τεθεί πάνω σε παραδεκτές συνεργατικές αρχές. Το έτος αυτό θεωρείται ως “η απαρχή του συνεργατικού κινήματος”.

Κατά το μεσοδιάστημα των παγκόσμιων πολέμων η Κύπρος γνώρισε μια σύντομη οικονομική άνθιση που οφειλόταν βασικά στην αύξηση της τιμής των προϊόντων κυρίως λόγω της έλλειψής τους. Μεταπολεμικά όμως η παγκόσμια οικονομική κρίση πλήττει και την Κύπρο όπως ήταν βέβαια αναμενόμενο.

Ο αγροτικός κόσμος βυθίστηκε στα χρέη και χιλιάδες αγρότες χάνουν τις περιουσίες τους, που περιέρχονται σιγά στα χέρια των τοκογλύφων. Έτσι κατά τα χρόνια 1921 με 1925 όταν πια το πρόβλημα των αγροτικών χρεών έγινε αισθητά σοβαρό, οι επηρεαζόμενοι αναγκάζονται να απευθυνθούν στο υφιστάμενο Νομοθετικό συμβούλιο.

Η κυβέρνηση πιέζεται τώρα να πάρει μέτρα για την άμβλυνση του προβλήματος και ως αποτέλεσμα έχουμε την ίδρυση της Γεωργικής Τράπεζας το 1925. Η Γεωργική Τράπεζα παραχωρεί στους αγρότες μακροπρόθεσμα δάνεια, διασφαλισμένα με υποθήκες πάνω σε ακίνητη περιουσία. Η Γεωργική Τράπεζα ιδρύθηκε για να βοηθήσει στην μείωση των αγροτικών χρεών, για αυτό και χρηματοδοτείται από την κυβέρνηση και έτσι μαζί με τα δάνεια που προσφέρουν οι συνεργατικές τράπεζες παρέχουν στον αγρότη μια βιώσιμη τουλάχιστον λύση.

Η ίδρυση της Γεωργικής Τράπεζας αποτελεί ένα νέο σταθμό στην ανάπτυξη του συνεργατισμού στην Κύπρο, αφού βοήθησε σημαντικά στην ίδρυση νέων Συνεργατικών Πιστωτικών εταιρειών οι οποίες οργανώνουν την λειτουργία τους με πρότυπο την Χωρική Τράπεζα Λευκωνικού η οποία ενδεχομένως συνέχιζε την δράση της ικανοποιητικά.

Παρατηρείται ότι η ίδρυση της Γεωργικής Τράπεζας ενθάρρυνε την έγγραφη πόλωση Σ.Π.Ε. σε διάφορα μικρά χωρία του νησιού. Για παράδειγμα βλέπουμε τις πιο κάτω αυξήσεις στον αριθμό των καταγεγραμμένων Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών κατά την χρονική περίοδο 1924 – 1935:

- 1924 – 28 Σ.Π.Ε. ανά την Κύπρο
- 1925 – 29 Σ.Π.Ε. ανά την Κύπρο
- 1930 – 326 Σ.Π.Ε. ανά την Κύπρο
- 1935 – 339 Σ.Π.Ε. ανά την Κύπρο

Έτσι οι εταιρείες αυτές αρχίζουν να προμηθεύουν τα μέλη τους με λιπάσματα και αλλά βασικά γεωργικά χρειάδη, εισάγοντας επίσης το σύστημα των εβδομαδιαίων καταθέσεων.

Το αρχικό κεφαλαίο της Γεωργικής Τράπεζας προήλθε από μετοχικό κεφαλαίο άξιας 50,000 λιρών, το οποίο άνηκε σχεδόν ολοκληρωτικά σε μια εμπορική τράπεζα. Αργότερα με την έκδοση ομολογιών στην αγορά του Λονδίνου άξιας 200,000 λιρών προς 5% με εγγύηση της Κυπριακής Κυβέρνησης, τα επενδυτικά κεφαλαία σταδιακά αυξάνονται σε 500,000 λίρες.

Όπως αναφέραμε είδη και πιο πάνω τα δάνεια από την Γεωργική Τράπεζα παραχωρούνται μέσω των Συνεργατικών εταιρειών έναντι υποθήκης. Ο τόκος της Γεωργικής Τράπεζας ήταν 8% και των Συνεργατικών 9 –10%. Εκτός από την υποθήκη η Γεωργική Τράπεζα είχε επίσης για ασφάλεια και την εγγύηση των μελών των συνεργατικών εταιρειών μέσα από την απεριόριστη εύθιγη που φέρουν έναντι των χρεών της συνεργατικής.

Η πολιτική της Γεωργικής Τράπεζας εδώ βέβαια θεωρείται λανθασμένη αφού περιορίζεται στην έκδοση μακροπρόθεσμων πιστώσεων οι οποίες είχαν διάρκεια 6 ετών. Με τον τρόπο αυτό όμως παραγνωρίζει μια βασική ανάγκη των γεωργών που για να επιβιώσει χρειάζεται βραχυπρόθεσμες πιστώσεις. Η ανάγκη αυτή εξάλλου αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα του αγρότη σε όλο τον κόσμο. Τα δάνεια θα τα χρησιμοποιεί για την αγορά σπόρου, λιπασμάτων και για την συντήρηση της οικογένειας του μέχρι την νέα σοδειά.

Φυσικά πολλοί γεωργοί έσπευσαν να επωφεληθούν της ευκαιρίας να εξασφαλίσουν δάνεια για να μπορέσουν να εξοφλήσουν τους ιδιώτες πιστωτές τους. Επειδή όμως η τράπεζα έχει στην διάθεση της περιορισμένα κεφαλαία, μόνο οι ελαφρώς οικονομικά βεβαρημένοι μπόρεσαν να επωφεληθούν, γιατί η τράπεζα δεν δάνειζε πάνω από 100 λίρες στο κάθε άτομο.

Τελικά όμως όπως απεδείχθη ούτε και αυτοί που εξασφάλισαν τα δάνεια από την Γεωργική Τράπεζα δεν κατόρθωσαν να απαλλαγούν από τους εμποροδανειστες. Η έλλειψη βραχυπρόθεσμων δανείων ανάγκαζαν τον αγρότη να στραφεί στο τέλος και πάλι στον ιδιώτη δανειστή ο οποίος φυσικά δεν έχανε ευκαιρία να εκμεταλλευτεί τον αγρότη με σκληρούς όρους δανειοδότησης. Ελάχιστοι ήταν οι ευσυνείδητοι δανειστές που πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους στον αγροτικό κόσμο.

Η Γεωργική τράπεζα αποτυγχάνει ουσιαστικά να πληρώσει το κενό που υπάρχει λόγω της απουσίας των βραχυπρόθεσμων πιστώσεων. Χορηγεί μακροπρόθεσμα δάνεια χωρίς ιδιαίτερο έλεγχο κατά παράβαση των κανονισμών. Αυτό είχε βέβαια σαν αποτέλεσμα να παρουσιάζεται συνυπεύθυνος για την αποτυχία αυτή και ο Συνεργάσιμος.

Έτσι η άθλια οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι αγρότες αρχίζει να φαντάζει σαν ένας φαύλος κύκλος μέσα στον οποίο έχουν παγιδευτεί και δεν υπάρχει διέξοδος. Από την μια ο ιδιώτης δανειστής που μετατρέπεται τώρα σε αυστηρό τοκογλύφο και από την άλλη η τράπεζες και οι αγρότες να αδυνατούν να πληρώσουν οποιαδήποτε χρέη αφού βρίσκονται σε κατάσταση οικονομικής ενδείας. Το τελευταίο πλήγμα στην οικονομική εξαθλίωση του αγροτικού κόσμου έρχεται με την οικονομική κρίση του 1931 – 1933, ενώ το 1934 θεωρείται ως το έτος όπου τι οικονομικό δράμα του γεωργού φτάνει στο ζενίθ.

Οι Συνεργατικές πιστωτικές εταιρείες⁸, απαιτούσαν συνεχώς από τους αγρότες την αποπληρωμή των χρεών τους αφού απειλούν με ρευστοποίηση και κατάσχεση των υποθηκευμένων κτημάτων τους. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα τα μέλη των συνεργατικών υπό την απειλή ότι μπορεί να χάσουν την περιουσία τους, στρέφονται και πάλι στους ιδιώτες δανειστές για να μπορέσουν να εξοφλήσουν τα χρέη που έχουν στις Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες και να αποδεσμεύσουν τις περιουσίες τους. Αυτό βέβαια συμβαίνει λόγω της γενικής οικονομικής κρίσης που έπληττε γίνηκα τις χώρες ανά το παγκόσμιο. Οπότεν κατά την εποχή η “σωστή” και αποτελεσματική συνεργατική θεωρείται αυτή που απαιτεί την εξόφληση των χρεών της και βρίσκει τον τρόπο να ασκεί αποτελεσματικές πιέσεις στα μέλη της ούτως ώστε να αναγκάζονται να εξοφλούν τα χρέη τους.

Ταυτόχρονα, την όλη κατάσταση που επικρατεί επιδεινώνει και το γεγονός ότι δεν υπάρχει Τμήμα Συνεργατισμού στην Κύπρο. Στην θέση του υπάρχει ο λεγόμενος Έφορος Συνεργατικών Εταιρειών, μαζί με τρεις επιθεωρητές διορισμένους από το τμήμα Γεωργίας και οι οποίοι υπήρχαν από τα έτη 1928 – 1929. Ο Έφορος Συνεργατικών Εταιρειών και οι τρεις επιθεωρητές ήταν παράλληλα και υπεύθυνοι για τον έλεγχο της Γεωργικής Τράπεζας. Το πρόβλημα όμως δημιουργείται στην σύγκρουση των συμφερόντων των 2 αυτών καθηκόντων και στο γεγονός ότι τελικά το κέντρο βάρους του ενδιαφέροντος τόσο του Εφόρου, όσο και των επιθεωρητών πέφτει στην εξόφληση των χρεών των μελών προς την τράπεζα και παραμελείτε κατά συνέπεια η συνεργατική κίνηση.

Τα καθήκοντα του Εφόρου Συνεργατικών Εταιρειών ήταν η εγγραφή, ο λογιστικός και διαχειριστικός έλεγχος, η διάλυση της Συνεργατικής σε περίπτωση μη λειτουργίας και η παρακολούθηση των εργασιών των συνεργατικών εταιρειών.

8. κατά Κ.Μ. Αγκαστηνιώτη : “πρακτορεία της Γεωργικής Τράπεζας”

Πρώτος έφορος των συνεργατικών εταιρειών στην Κύπρο διορίζεται ο Κ.Μ. Ζαρίφης, το 1925 όταν ιδρύθηκε η Γεωργική Τράπεζα. Ο Κ. Ζαρίφης ανέλαβε τα καθήκοντα του εφόρου και καθοδηγητή των συνεργατικών, τα οποία απέβλεπαν στην προστασία των συμφερόντων του αγροτικού κόσμου. Ο Κ. Ζαρίφης αναλαμβάνει επίσης και την εποπτεία της Γεωργικής Τράπεζας.

Για την αντιμετώπιση της κατάστασης που επικρατεί η κυβέρνηση καλεί στην Κύπρο τον Άγγλο Οικονομολογο Sir Ralph Oakden, ο οποίος σύνταξε για τον σκοπό αυτό και υπέβαλε προς την κυβέρνηση έκθεση των “Οικονομικών και Δημοσιονομικών Πόρων της Κύπρου”. Ο Sir Ralph Oakden στην έκθεση του υπολογίζει τα αγροτικά χρέη κατά το έτος 1934 να ανέρχονται περίπου στα 2 εκατομμύρια λίρες. Ο ίδιος εισηγείται διάφορα θεραπευτικά μέτρα στην κυβέρνηση για όσο το δυνατό καλύτερη διαχείριση της κατάστασης προς ανάκαμψη της οικονομίας. Ένα από τα μέτρα αυτά ήταν η σύσταση Συμβουλίου για την εξέταση και ρύθμιση των αγροτικών χρεών.

Σχετικά με το θέμα ο Κ.Μ. Αγκαστηνιώτης αναφέρει “...η ίδρυση της Γεωργικής Τράπεζας δεν ξεπλήρωσε τον προορισμό της και δεν θεράπευσε την ανάγκη της ασκήσεως αγροτικής πίστεως, συντέλεσε όμως εις την ανάπτυξη του Συνεργατισμού...”. (Αγκαστηνιώτης, 1965, σελ58)

Μετά το 1935 παρατηρείται ένα ρεύμα αναδιοργάνωσης του συνεργατικού κινήματος. Το έτος αυτό θεωρείται σταθμός στην ιστορία του συνεργατισμού στην Κύπρο τουλάχιστον. Η Γεωργική τράπεζα τροποποιεί τον τρόπο κατανομής των δανείων της στις συνεργατικές ούτως ώστε να γίνει όσο πιο λειτουργικός μπορεί. Ήδη αρχίζει να παρατηρείται μείωση των δανείων των Συνεργατικών Εταιρειών και το 1938 σημειώνεται η μεγαλύτερη μέχρι τότε μείωση των χρεών προς τις πιστωτικές. Ταυτόχρονα, πάρθηκε η σημαντική απόφαση ότι για να ύπαρξη ένα βιώσιμο και λειτουργικό συνεργατικό κίνημα, οι συνεργατικές εταιρείες παράλληλα με τον ρόλο

που έχουν ως αντιπρόσωποι και εισπράκτορες της Γεωργικής Τράπεζας, έπρεπε να αποκτήσουν δική τους οντότητα και αυτόνομα κεφαλαία για να μπορούν έτσι να εξυπηρετούν καλύτερα τις ανάγκες των μελών τους.

Το 1936 ιδρύεται ξεχωριστό τμήμα συνεργατικής ανάπτυξης και διορίζεται νέος έφορος του συνεργατισμού. Ο νέος αυτός Έφορος ήταν έμπειρος στον τομέα του και άσχετος με την Γεωργική Τράπεζα. Την θέση πλήρωσε ο άγγλος J.B. SurrIDGE, πρώην αστυνόμος, διοικητικός λειτουργός και για ένα χρονικό διάστημα επαρχιακός διοικητής.

Μέχρι το 1936 οι Συνεργατικές υπάγονται στον διευθυντή γεωργίας. Κατόπιν όμως μελέτης του θέματος οι συνεργατικοί παράγοντες έκριναν ότι οι Συνεργατικές Εταιρείες με το να έχουν ως μόνη δραστηριότητα τους την είσπραξη δανείων για λογαριασμό της Γεωργικής Τράπεζας, ουσιαστικά δεν επιτελούσαν τον αρχικό σκοπό ίδρυσης του συνεργατισμού στην Κύπρο. Έτσι αποφασίστηκε ότι για να εδραιωθεί και να ευδοκιμήσει στην Κύπρο το Συνεργατικό Κίνημα, έπρεπε οι συνεργατικές να αυτονομηθούν και να αποκτήσουν δικά τους κεφαλαία που να είναι διαθέσιμα για βραχυπρόθεσμες πιστώσεις προς τα μέλη τους. Αρχίζει έτσι σιγά να δίνεται έμφαση στην αυτοβοήθεια και αλληλοβοήθεια. Στόχος της κίνησης αυτής ήταν η κινητοποίηση των ντόπιων κεφαλαίων τα οποία όταν θα μαζεύονται στις διάφορες τοπικές συνεργατικές, θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν με το να δανειοδοτούν κάτοικους της ίδιας κοινότητας από την οποία προέρχονται. Με το τρόπο αυτό και θα υπάρχει πιο μεγάλη κυκλοφορία του χρήματος και οι καταθέτες θα νιώθουν ασφάλεια για τα χρήματά τους και θα προσφέρουν μέσω αυτού προς την κοινότητα γενικά.

Έτσι, μια καλά προγραμματισμένη και οργανωμένη εκστρατεία προς την πιο πάνω κατεύθυνση αποδεικνύεται με την πάροδο του χρόνου αποτελεσματική ως προς τον στόχο της, που ήταν φυσικά η αναβάθμιση του βιοωτικού επιπέδου της αγροτικής

κοινότητας του νησιού. Αποδεικνύετε πράγματι εκ των πραγμάτων ότι τα ντόπια κεφαλαία που κινητοποιούνται και συσσωρεύονται σταδιακά στις τοπικές συνεργατικές ήταν υπεραρκετά για να καλύψουν τις πιστωτικές ανάγκες των αγροτών ανά κοινότητα.

Βλέπουμε κατά την περίοδο μετά κυρίως το 1938 τις διάφορες συνεργατικές εταιρείες να ενθαρρύνουν εν θερμώ την αποταμίευση μεταξύ των μελών τους. Επίσης να αναφέρουμε ότι νόμος ο οποίος θεσπίζεται το 1938 απαγορεύει στις συνεργατικές να χορηγούν δάνεια επί πίστωση, προερχόμενα από εξωγενείς πηγές. Έτσι οι διάφορες συνεργατικές αναγκάζονται να βρίσκουν άλλους πόρους εκτός από εξωτερικούς χρηματοδότες κάτι που έχει σαν αποτέλεσμα τελικά την ανάπτυξη και καλλιέργεια του συνεργατικού πνεύματος. Η αντίληψη που επικρατούσε μέχρι τώρα ότι τα διάφορα μέλη της συνεργατικής ενώ ήταν χρεώστες δεν μπορούσαν ταυτόχρονα να αποταμιεύουν έστω το ελάχιστο πόσο, αρχίζει να ξεπερνιέται με θεαματικά αποτελέσματα προς το όφελος της κοινότητας. Οι επιτροπείες τώρα αντιλαμβάνονται σαφέστατα την μεγάλη σημασία των βραχυπρόθεσμων πιστώσεων για την ανάκαμψη του αγροτικού κόσμου. Φροντίζουν πια να ασκούν προσεκτικό έλεγχο σχετικά με την αξιοπιστία και την ικανότητα του χρεώστη να είναι συνεπείς στην εξόφληση των καθορισμένων δόσεων του δανείου του, καθώς επίσης έλεγχος γίνεται και ως προς την αληθοφάνεια του σκοπού για τον οποίο παραχωρείται ένα δάνειο. Αυτό κατά συνέπεια έχει σαν αποτέλεσμα όχι μόνο την εύρυθμη λειτουργία του συνεργατικού συστήματος αλλά επίσης και την κατακόρυφη αύξηση του αισθήματος εμπιστοσύνης και ασφάλειας που έτρεφε ο πολίτης προς το σύστημα, κάτι που κάνει βέβαια ακόμα πιο εύκολη την λειτουργία του.

Φυσικά μέσα στα αναβαθμιστήκα μέτρα που πάρθηκαν ήταν και η εξεύρεση ικανών ανθρώπων που θα μπορούσαν να αναλάβουν ηγετικές θέσεις στις συνεργατικές

εταιρείες και θα μπορούσαν να προσελκύσουν με το κύρος και την μεθοδικότητα τους νέα μέλη. Η αναζήτηση των ατόμων αυτών όπως θα ήταν άλλωστε αναμενόμενο στράφηκε στην τάξη των δασκάλων. Ήταν μια τάξη που διέθετε το απαιτούμενο κύρος και σεβασμό, μορφωμένοι και με προσόντα πειθαρχίας που τους καθιστούσαν τα καλύτερα δυνατά υποψήφια στελέχη για τις θέσεις αυτές.

Με τα νέα αυτά δεδομένα κάθε χρεώστης της συνεργατικής ήταν προσωπικά υπεύθυνος για τα χρέος του προς αυτήν. Ο τόκος από 9% - 10% που ήταν, πέφτει στο 6% και η περίοδος αποπληρωμής αυξάνεται στα 15 χρόνια. Η Γεωργική Τράπεζα υπό τις νέες συνθήκες συνεχίζει την λειτουργία της μέχρι το 1962, οπότε και ενσωματώθηκε με την Κεντρική Τράπεζα με απόφαση της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1938 – 1981 και ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ

ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΕΙΣΒΟΛΗΣ

Το 1938 οι τοπικές συνεργατικές ιδρύουν την δική τους κεντρική τράπεζα, την Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα. Σε αυτήν όλες οι συνεργατικές καταθέτουν τα περισεύματα τους ενώ επίσης δανείζονται διάφορα είδη γεωργικής χρήσης όπως λιπάσματα, γεωργικά φάρμακα, θειάφι, πατατοσπορο κ.ο.κ. Η ίδρυση της Συνεργατικής Κεντρικής τράπεζας συνέβαλε σημαντικά στην παραπέρα εξάπλωση του συνεργατισμού στην Κύπρο.

Κατά την περίοδο 1938 – 1969 σε κάθε χωριό ιδρύθηκαν αυτόνομες συνεργατικές πιστωτικές εταιρείες και συνεργατικά παντοπωλεία. Παράλληλα ιδρύονται επίσης και συνεργατικές εταιρείες για την συγκέντρωση και ομαδική πώληση των γεωργικών

προϊόντων. Η πρόοδος και η ανάπτυξη του συνεργατισμού είναι μια σταθερή και επιτυχημένη.

Κατά το 1959 –1960 η κατάσταση που παρουσιάζει το συνεργατικό κίνημα ήταν περίπου η εξής:

- δεν υπάρχει χωριό, προάστιο ή πόλη της Κύπρου που δεν έχει μια Συνεργατική Πιστωτική Εταιρεία και ένα Συνεργατικό Παντοπωλείο
- η συμμετοχή του αγροτικού κόσμου στον θεσμό του συνεργατισμού ήταν σχεδόν καθολική
- οι καταθέσεις στα ταμεία των συνεργατικών έφτασαν τα 6,3 εκατομμύρια με τον πληθυσμό της Κύπρου για την εποχή να ανέρχεται περίπου στις 600 χιλιάδες
- τα εισπρακτέα δάνεια ανέρχονται περίπου στα 5,5 εκατομμύρια λίρες
- η συνεργατική κεντρική τράπεζα εργαζόταν με 2,2 εκατομμύρια λίρες
- ο Συνεργατικός Οργανισμός διαθέσεως Αμπελουργικών προϊόντων (ΣΟΔΑΛ) σταθεροποιήθηκε σαν οινοβιομηχανική μονάδα στην Κύπρο.

Κατά την περίοδο 1960 – 1974 παράλληλα προς την προσπάθεια για σταθεροποίηση των επιτευγμάτων στον τραπεζικό και καταναλωτικό τομέα δόθηκε προσοχή προς την κατεύθυνση επίσης της οργάνωσης εμπορίας και μεταποίησης της γεωργικής παραγωγής πάνω σε συνεργατική βάση. Σχετικά μεγάλη επιτυχία είχαν οι συνεταιρισμοί ΣΟΔΕΜ της Κόρφου, η ΣΕΛΕΚ ΤΗΣ Λαπήθου, ο ΣΟΔΕΑ της Αμμοχώστου και η Παγκύπρια Συνεργατική Εταιρεία ΣΕΔΙΓΕΠ στην εμπορία και εξαγωγή εσπεριδοειδών. Επίσης μετά το 1970 ιδρύεται η ΣΕΒΕΓΕΠ με σκοπό την μεταποίηση και εμπορία της γεωργικής παραγωγής. Άλλοι μεγάλοι συνεργατικοί οργανισμοί που ιδρύθηκαν κατά την περίοδο αυτή ήταν ο ΣΟΓΕΚ για την εισαγωγή εμπορευμάτων γενικής φύσεως, η ΑΓΡΟΤΕΧΝΙΚΗ για την εισαγωγή γεωργικών και

άλλων μηχανημάτων και η ΓΑΙΟΤΕΧΝΙΚΗ για την απόκτηση και χρήση βαρέων γεωργικών μηχανημάτων.

Δυστυχώς οι τελευταίοι αυτοί Συνεργατικοί οργανισμοί ιδρύθηκαν μάλλον πρόωρα χωρίς την κατάλληλη μελέτη και προγραμματισμό. Ήταν κυρίως δευτεροβάθμιοι οργανισμοί μέλη των οποίων ήταν τοπικές Συνεργατικές Εταιρείες. Ξεκίνησαν με σχετικά μικρό μετοχικό κεφαλαίο και στήριξαν την ανάπτυξη τους σε προσδοκώμενοι χρηματοδότηση από την Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα. Με την πάροδο του χρόνου επενδύονται στους οργανισμούς αυτούς δυσαναλόγως πολύ μεγάλα ποσά πανεργατικών κεφαλαίων. Αυτό τελικά απέβη μοιραίο για την λειτουργία των οργανισμών και του οδήγησε στην διάλυση με αποτέλεσμα να πληγεί και η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα που τους είχε χρηματοδοτήσει.

Η τουρκική εισβολή στις 15 Ιουλίου 1974 είχε επίσης σοβαρές δυσμενείς επιπτώσεις στην ομαλή λειτουργία του Συνεργατικού κινήματος στην Κύπρο. 227 Συνεργατικές Εταιρείες που λειτουργούσαν περιοχές που βρίσκονται τώρα υπό τούρκικη κατοχή και διοίκηση απώλεσαν όλα τα περιουσιακά τους στοιχεία. Οι συνεργατικές αυτές εκτός του ότι έχασαν όλα τα περιουσιακά τους στοιχεία επίσης τα εισπρακτέα δάνεια τους παγιοποιήθηκαν όπως ήταν φυσικό. Οι χρεωστές τους αφού έγιναν προσφυγές δεν ήταν σε θέση να αποπληρώσουν τα δάνεια τους προς τις συνεργατικές εταιρείες. Τελικά τα δάνεια αυτά με την ψηφίση ειδικής νομοθεσίας το 1978 παγιοποιούνται πλήρως.

Από τις συνεργατικές αυτές μόνο 13 έχουν επαναδραστηριοποιηθεί στις ελεύθερες περιοχές του νησιού. Ένας άλλος αρκετά μεγάλος αριθμός συνεργατικών εταιρειών που έδρευαν στις ελεύθερες περιοχές επίσης πλήττονται από την τούρκικη εισβολή και κατοχή. Αυτό συμβαίνει γιατί οι συνεργατικές αυτές κατείχαν περιουσιακά στοιχεία στις κατεχόμενες περιοχές και τώρα τα έχασαν. Ακόμα ένας παράγοντας που

δημιουργεί προβλήματα στην λειτουργία των συνεργατικών ήταν το γεγονός ότι μεγάλο ποσοστό των αναγκαίων πρώτων υλών που χρησιμοποιούν προέρχονται από περιοχές που έχουν καταληφθεί από τα τούρκικα στρατεύματα.

Κλείνοντας να αναφέρουμε εδώ ότι παρόλα αυτά η μεταπολεμική περίοδος χαρακτηρίζεται από μια μεγαλεπήβολη δημιουργία σχετικά μεγάλων βιομηχανικών μονάδων στις ελεύθερες περιοχές. Ένα στερεό και μεγάλο Συνεργατικό βιομηχανικό συγκρότημα ιδρύεται τώρα στην Κύπρο που λειτουργεί όπως διαπιστώνουμε μέχρι σήμερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ :

Το πρώτο νόμιμο πλαίσιο για το Συνεργατισμό τέθηκε σε ισχύ με την εισαγωγή του περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμου το 1914. Σήμερα η λειτουργία των Συνεργατικών Εταιρειών διέπεται από τον περί Συνεργατικών Νόμων (αρ.22 του 1985 και 68 του 1987 όπως τροποποιήθηκε από τους νόμους 190/89 , 8/92 ,22 (I) /92 140 (I)/99) και τους περί Συνεργατικών Εταιρειών θεσμούς του 2000 .

Νομοθεσία και κανονισμοί:

Η εποπτεία των Συνεργατικών Πιστωτικών ιδρυμάτων με βάση τη σχετική νομοθεσία (Οι περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμοι Ν. 22/85 και 68/87) γίνεται, όπως και για τα υπόλοιπα συνεργατικά ιδρύματα, από το τμήμα Συνεργατικής Αναπτύξεως του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας. Η πολιτική του Υπουργείου για την ανάπτυξη του συνεργατικού κινήματος ασκείται δια του Εφόρου Συνεργατικών Εταιρειών και Συνεργατικής Αναπτύξεως.

Ένας από τους κύριους ρόλους του Εφόρου για την ανάπτυξη , παραγωγή και εύρυθμη λειτουργία του συνεργατικού κινήματος στην Κύπρο είναι η εγγραφή και η διάλυση των συνεργατικών εταιρειών .

Η απηρχαιωμένη αποικιοκρατική νομοθεσία που ίσχυε μέχρι τη θέσπιση των νόμων 22/85 και 68/87 περιείχε διατάξεις που περιόριζαν την αρχή της δημοκρατικής διαχείρισης των ιδρυμάτων και σε κάποιο βαθμό κατέλυσαν την ανεξαρτησία τους . Αναγνωρίζοντας τις αδυναμίες αυτές η νέα Νομοθεσία προέβη , έστω και με

καθυστέρηση τριών σχεδόν δεκαετιών από την ανεξαρτησία , σε ριζική αναθεώρηση του αποικιακού νόμου και των θεσμών. Με την αναθεώρηση αυτή επιτυγχάνονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- α) Διασφαλίζεται αποτελεσματικός έλεγχος των εταιρειών με την ίδρυση ξεχωριστής Υπηρεσίας Ελέγχου Συνεργατικών Εταιρειών που είναι μια από τις βασικότερες καινοτομίες της νέας Νομοθεσίας . Η υπηρεσία έχει δικαιοδοσία να διενεργεί τον έλεγχο των λογαριασμών και της γενικής οικονομικής διαχείρισης των συνεργατικών εταιρειών.
- β) Καταργούνται ορισμένες διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες ο Έφορος είχε τον τελευταίο λόγο πάνω σε αποφάσεις των οργάνων διοίκησης των Εταιρειών.
- γ) Οι Εταιρείες αποκτούν μεγαλύτερη ελευθερία όσον αφορά την επένδυση των κεφαλαίων τους , μέσα σε ορισμένα πλαίσια που καθορίζονται στο Νόμο και τους Κανονισμούς.
- δ) Εισάγονται ορισμένοι περιορισμοί αναφορικά με τη χορήγηση δανείων από τις Συνεργατικές Εταιρείες.
- ε) Για τη εγγραφή δευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων Συνεργατικών Εταιρειών ο Έφορος Συνεργατικών Εταιρειών έχει δικαίωμα να ζητήσει την ετοιμασία και υποβολή μελέτης βιωσιμότητας .
- στ) Καθορίζεται υποχρέωση των συνεργατικών εταιρειών περιορισμένης ευθύνης να διατεθούν ένα ελάχιστο ποσοστό των καθαρών κερδών τους (25%) για σκοπούς δημιουργίας αποθεματικού κεφαλαίου.
- ζ) Ιδρύεται ειδική Συμβουλευτική Επιτροπή από πρόσωπα που είναι γνώστες των συνεργατικών θεμάτων και τα οποία εκπροσωπούν τα συμφέροντα των παραγωγών και των καταναλωτών , για να συμβουλευεί τον Αρμόδιο

Υπουργό και τον Έφορο Συνεργατικών Εταιρειών και Συνεργατικής Ανάπτυξης επί θεμάτων που αφορούν την λειτουργία των Συνεργατικών Εταιρειών.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Ο κύριος σκοπός των Συνεργατικών Εταιρειών είναι η βελτίωση της οικονομικής , κοινωνικής και μορφωτικής θέσης των μελών τους σύμφωνα με τις διεθνείς Συνεργατικές Αρχές της αυτοβοήθειας , αλληλοβοήθειας , αλληλεγγύης , ισότητας και δημοκρατίας όπως αυτές καθορίστηκαν από την Παγκόσμια Συνεργατική Ένωση.

I. Τύποι Συνεργατικών Εταιρειών:

Οι Συνεργατικές μπορούν να εγγραφούν σύμφωνα με τον πιο πάνω νόμο ως 10/5/2002 εταιρείες με περιορισμένη ή απεριόριστη ευθύνη. Τα μέλη μιας συνεργατικής Εταιρείας με περιορισμένη ευθύνη είναι από κοινού και ξεχωριστά υπεύθυνα για όλες τις υποχρεώσεις της σε περίπτωση διάλυσης της. Η ευθύνη των μελών μιας Συνεργατικής Εταιρείας με περιορισμένη ευθύνη περιορίζεται στην οικονομική αξία του πληρωθέντος μετοχικού κεφαλαίου σε περίπτωση διάλυσης της , με εξαίρεση ορισμένες περιπτώσεις όπου η ευθύνη των μελών αυξάνεται στο διπλάσιο ή τριπλάσιο σύμφωνα με τους ειδικούς κανονισμούς της εταιρείας. Ανεξάρτητα από το χαρακτήρα της ΣΕ η αρχή του «ένα μέλος μια ψήφος» επικρατεί πάντοτε.

II. Οι διάφοροι τύποι των Συνεργατικών Εταιρειών όπως ορίζονται από τον νόμο είναι οι ακόλουθοι:

- Πρωτοβάθμια Συνεργατική Εταιρεία: Συνεργατική Εταιρεία της οποίας τα μέλη είναι μόνο φυσικά πρόσωπα (τουλάχιστο 12 άτομα)
- Δευτεροβάθμια Συνεργατική Εταιρεία: Συνεργατική Εταιρεία η οποία έχει ως μέλη είτε 12 φυσικά πρόσωπα και μια πρωτοβάθμια Συνεργατική Εταιρεία ή τουλάχιστο 5 πρωτοβάθμιες Συνεργατικές Εταιρείες.
- Τριτοβάθμια Συνεργατική Εταιρεία: Συνεργατική Εταιρεία της οποίας τουλάχιστο ένα μέλος είναι μια δευτεροβάθμια Συνεργατική Εταιρεία .

Όροι εγγραφής μέλους:

Κάθε φυσικό πρόσωπο δικαιούται να γίνει μέλος σε οποιαδήποτε Συνεργατική Εταιρεία νοουμένου ότι πλήρη τα κριτήρια του κοινού δεσμού, δηλαδή έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του και διαμένει ή είναι ιδιοκτήτης ακίνητης περιουσίας η οποία βρίσκεται μέσα στη περιοχή εργασιών της εταιρείας .

III. Εσωτερική Οργάνωση:

Οι ΣΕ είναι αυτόνομοι οργανισμοί και δικαιούνται από Επιτροπεία η οποία εκλέγεται από τα μέλη τους κάθε τρία χρόνια σε Γενική Συνέλευση . Τα μέλη της Επιτροπής προσφέρουν τις υπηρεσίες τους εθελοντικά χωρίς αμοιβή.

IV. Διανομή Πλεονασμάτων

Τα πλεονάσματα των ΣΕ απεριόριστης ευθύνης μεταφέρονται εξολοκλήρου στο αποθεματικό κεφάλαιο.

Στην περίπτωση των ΣΕ με περιορισμένη ευθύνη τουλάχιστο το ένα τέταρτο των πλεονασμάτων μεταφέρεται στο αποθεματικό κεφάλαιο. Μέρος των πλεονασμάτων επιστρέφεται / διανέμεται στα μέλη υπό μορφή μερισμάτων ανάλογα με τον αριθμό μετοχών κάθε μέλους ή υπό μορφή επιμερισμάτων ανάλογα με το ύψος των συναλλαγών του μέλους με την εταιρεία.

Σύμφωνα με το Νόμο, σε περίπτωση διάλυσης μιας ΣΕ τα φυσικά πρόσωπα μέλη δεν δικαιούνται κανένα μερίδιο από το υπόλοιπο των συσσωρευμένων αποθεματικών. Τα αποθεματικά αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ίδρυση μιας νέας ΣΕ, η οποία θα λειτουργεί εντός της ίδιας περιοχής με τις ίδιες δραστηριότητες ή να διατεθούν για φιλανθρωπικούς ή δημόσιους σκοπούς.

Σε περίπτωση διάλυσης δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας εταιρείας, τυχόν υπόλοιπο δύναται να διανέμεται στις εταιρείες μέλη όπως προνοούν οι Ειδικοί Κανονισμοί της υπό εκκαθάριση εταιρείας.

VI. Έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων:

Σύμφωνα με τον Περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμο, ο έλεγχος διενεργείται από την Ελεγκτική Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών, η οποία διοικείται από Επιτροπή που διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Για τον έλεγχο των Συνεργατικών Εταιρειών εφαρμόζονται τα Διεθνή Λογιστικά και Ελεγκτικά Πρότυπα. Επιπρόσθετα, όλες οι ΣΕ είναι υποχρεωμένες να έχουν έτοιμες για έλεγχο οικονομικές καταστάσεις, τρεις μήνες μετά το τέλος του οικονομικού τους έτους.

VII. Άλλα θέματα:

Η Τουρκική εισβολή του 1974 είχε σοβαρές επιπτώσεις και στο Συνεργατικό Κίνημα του τόπου μας. Ως συνέπεια της εισβολής, μεγάλος αριθμός Συνεργατικών Εταιρειών, οι οποίες είχαν την έδρα τους και λειτουργούσαν στα κατεχόμενα, εκτοπίστηκαν ή αδρανοποιήθηκαν και απώλεσαν όλα τα περιουσιακά τους στοιχεία. Από αυτές μόνο 16 επαναδραστηριοποιήθηκαν στις ελεύθερες περιοχές.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

I. Εγγραφή

Οι Συνεργατικές Εταιρείες υπάγονται στον Περί Συνεργατικών Νόμο και Κανονισμούς. Βάσει του Νόμου το Τμήμα Συνεργατικής Αναπτύξεως είναι αρμόδιο για την εγγραφή, εποπτεία και προαγωγή των Συνεργατικών και παρακολουθεί κατά πόσο τηρούνται ο Νόμος και οι Κανονισμοί. Επικεφαλής αυτού του Τμήματος είναι ο έφορος Συνεργατικών Εταιρειών και Συνεργατικής Αναπτύξεως.

II. Διοίκηση

Τα όργανα διοίκησης των Συνεργατικών Εταιρειών είναι δύο:

- Γενική Συνέλευση
- Επιτροπή

Η *Γενική Συνέλευση* των μελών αποτελεί το κυρίαρχο όργανο κάθε Εταιρείας, αφού έχει και αυτό το δικαίωμα της διάλυσης. Άλλες συνελεύσεις είναι: Η *Ετήσια Γενική Συνέλευση* στην οποία συζητούνται η έκθεση της Επιτροπής, ο

ισολογισμός της Εταιρείας, η έκθεση των ελεγκτών και διάφορα θέματα γενικής φύσεως, και η *Εκτακτη ή Ειδική Γενική Συνέλευση* που είναι δυνατό να συγκληθεί σε οποιοδήποτε χρόνο από την Επιτροπή ή το Εποπτικό Συμβούλιο ή όταν το ζητήσει ένας ορισμένος αριθμός μελών.

Η *Επιτροπή* των Συνεργατικών Εταιρειών αποτελείται από πέντε μέλη. Η *Επιτροπή* των Συνεργατικών Εταιρειών των οποίων οι εργασίες εκτείνονται σε περισσότερες από μια επαρχίες μπορεί να αποτελείται από περισσότερα μέλη.

III. Εξωτερικός έλεγχος:

Με τον νέο *Νόμο Περί Συνεργατικών Εταιρειών* έχει ιδρυθεί ανεξάρτητη Ελεγκτική Υπηρεσία που διοικείται από πενταμελές συμβούλιο, τα μέλη του οποίου διορίζονται κάθε τριετία από το Υπουργικό Συμβούλιο.

IV. Διάθεση κερδών:

Τα καθαρά κέρδη των Συνεργατικών Εταιρειών διατίθενται ως εξής:

Το $\frac{1}{4}$ από το σύνολο των καθαρών κερδών μεταφέρεται στο αποθεματικό κεφαλαίο της Εταιρείας. Το υπόλοιπο μπορεί να διανέμεται ως μέρος και επιμέρισμα στα μέλη, που σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να ξεπερνά το 9% του καταβληθέντος μετοχικού κεφαλαίου, ή να διατίθεται κατά τον τρόπο που ορίζει το καταστατικό. Οι Συνεργατικές Εταιρείες με την έγκριση του εφόρου μπορούν να συνεισφέρουν σε φιλανθρωπικούς ή δημόσιους σκοπούς από τα κέρδη κάθε χρόνου ένα ποσό που δεν μπορεί να ξεπερνά το $\frac{1}{10}$ του υπόλοιπου των καθαρών κερδών μετά την αφαίρεση του $\frac{1}{4}$ για αποθεματικό.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Το προσωπικό που στελεχώνει το Τμήμα διαχωρίζεται στις πιο κάτω κατηγορίες:

• *Τεχνικό προσωπικό:*

- Ένας Έφορος Συνεργατικών Εταιρειών και Συνεργατικής Αναπτύξεως
- Τρεις Ανώτεροι Πρώτοι Συνεργατικοί Λειτουργοί
- Πέντε Πρώτοι Συνεργατικοί Λειτουργοί
- Δέκα Ανώτεροι Συνεργατικοί Λειτουργοί
- Δεκαέξι Συνεργατικοί Λειτουργοί 1^{ης} τάξης
- Εννέα Συνεργατικοί Λειτουργοί
- Ένας Λειτουργός Συνεργατικής Ανάπτυξης

• *Γραμματειακό προσωπικό:*

- Ένας Ανώτερος Γραμματειακός Λειτουργός
- Ένας Γραμματειακός Λειτουργός
- Έντεκα Γραφείς

• *Βοηθοί γραφείου / Αχθοφόροι Κλητήρες (Δύο)*

αναφέρεται ότι το Τμήμα Συνεργατικής Ανάπτυξης στελεχώνεται επίσης από ένα Λογιστή από το Γενική Λογιστήριο για το τμήμα μελετών, μετά από έγκριση της Βουλής των Αντιπροσώπων για δύο θέσεις.

ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ

Σ.Κ.Τ.

Οι μετόχι της Τράπεζας είναι αποκλειστικά Συνεργατικές Εταιρείες εγγεγραμμένες σύμφωνα με τους περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμους και Κανονισμούς. Σήμερα μέλη της Τράπεζας είναι 359 Πιστωτικές Εταιρείες και 121 μη πιστωτικές Εταιρείες.

Η τράπεζα ελέγχεται από την Γενική Συνέλευση των Εταιρειών Μελών, που ασκούν το δικαίωμα ψήφου τους βάσει της αρχής «Ένα μέλος μια ψήφος» και φροντίζουν για όλα τα θέματα διοίκησης και διαχείρισης, σύμφωνα με τους Εσωτερικούς Κανονισμούς της Τράπεζας. Διοικείται από επταμελές Συμβούλιο που εκλέγεται σε έκτακτη γενική συνέλευση μεταξύ των αντιπροσώπων των εταιρειών – μελών για περίοδο τριών ετών. Το Συμβούλιο διορίζει τον Γενικό Διευθυντή του οποίου οι εξουσίες και τα καθήκοντα καθορίζονται από το Νόμο και τους Κανονισμούς της Τράπεζας. Ο Γενικός Διευθυντής βοηθούμενος από την ανώτερη διεύθυνση, εποπτεύει την άσκηση των εργασιών και υποβάλλει αναφορές στο Συμβούλιο πάνω σε τακτική βάση. Ετήσια Γενική Συνέλευση των μελών είναι το ανώτατο διοικητικό σώμα της Τράπεζας.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ Σ.Κ.Τ.

Η Σ.Κ.Τ. ιδρύεται το 1937 με στόχο την αυτοχρηματοδότηση του συνεργατικού κινήματος διαμέσου της αποταμίευσης. Οι συνεργατικές πιστωτικές εταιρείες από την πλευρά τους καταθέτουν τα περισεύματα τους στην Σ.Κ.Τ. η οποία τους παραχωρεί βραχυπρόθεσμα δάνεια ούτως ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες των μελών τους. Επίσης από τα πρώτα χρόνια η Σ.Κ.Τ. εκτός από την αποδοχή καταθέσεων και δανειοδότηση των μελών της ανέλαβε να προμηθεύει ταυτόχρονα τις συνεργατικές Εταιρείες με γεωργικά χρειώδη.

Η παρέμβαση της τράπεζας στην εμπορία των γεωργικών χρεϊώδη συμβάλλει στην καθήλωση των τιμών σε κανονικά επίπεδα προς όφελος των γεωργών. Οι δραστηριότητες της έτσι σιγά σιγά επεκτείνονται και σε άλλους τομείς όπως η προσφορά ασφαλιστικών υπηρεσιών καθώς και υπηρεσιών στον τομέα εξωτερικών συναλλαγών, για να φτάσει σήμερα να μπορεί να παρέχει όλων των ειδών τραπεζικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες. Η Σ.Κ.Τ. ήταν η πρώτη από τις κυπριακές τράπεζες που εφάρμοσε το σύστημα online στην μηχανογράφηση των λογ/σμων της μέσω τερματικών που εγκατέστησε στα υποκαταστήματα της σε όλες τις πόλεις.

Ας δούμε όπως πιο κάτω αναλυτικά σε ομάδες υπηρεσιών την προσφορά της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας.

Η Τράπεζα δέχεται καταθέσεις κυρίως από τα διάφορα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα που είναι υποχρεωμένα να διατηρούν ένα ελάχιστο ποσοστό ρευστότητας υπό μορφή καταθέσεων στην Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα. Παρέχει δανειοδοτήσεις και άλλες εμπορικές διευκολύνσεις στις διάφορες κατηγορίες Συνεργατικής Εταιρείας και ένα σχετικό περιορισμένο φάσμα γενικών τραπεζικών υπηρεσιών στο ευρύτερο κοινό.

Η Σ.Κ.Τ. εξάλλου είναι υποχρεωμένη όπως και οι εμπορικές Τράπεζες, να διατηρεί ένα ελάχιστο ποσοστό ρευστότητας υπό μορφή καταθέσεων στην Κεντρική Τράπεζα ή Ομόλογων Δημοσίου.

Η πρόοδος και ανάπτυξη στις καταθέσεις

και δανειοδοτήσεις όπως βλέπουμε ανάγλυφα και στον πίνακα 1 είναι αξιοθαύμαστη. Η επιτυχία των ιδρυμάτων οφείλεται να αναφέρουμε σε ένα συνδυασμό παραγόντων:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1:

**Κύπρος – Καταθέσεις και Δανειοδοτήσεις Συνεργατικών Πιστωτικών
Ιδρυμάτων, 1965 – 1991**

Έτος	Καταθέσεις	Δάνεια
	£εκ.	£εκ.
1965	11,6	10,6
1970	28,1	24,3
1975	49,7	37,0
1980	124,6	96,2
1985	335,9	288,4
1990	900,9	780,9
1991	1060,9	936,6

Πηγή: Παπαδοπούλου Στ., 1992, σελ150

1. Η διατήρηση μιας ανεπίσημης, φιλικής σχέσης με το κοινό που στην ουσία αισθάνεται τα ιδρύματα ως δικούς του οργανισμούς που δημιουργήθηκαν για εξυπηρέτηση των μελών τους.
2. Η διατήρηση των εξόδων λειτουργίας τους σε χαμηλότερα επίπεδα, σε σύγκριση με άλλα ανταγωνιστικά ιδρύματα και ιδιαίτερα τις εμπορικές τράπεζες, γεγονός που τους επιτρέπει να προσφέρουν συμφέροντες όρους συνεργασίας τόσο προς τους καταθέτες όσο και προς τους δανειζόμενους.

3. Η αξιοποίηση του τοπικού χαρακτήρα και η ύπαρξη άμεσης επαφής και σχέσης μεταξύ του κοινοί και των διαχειριστικών επιτροπών των ιδρυμάτων.
4. Διάφορα πλεονεκτήματα, που απολαμβάνουν τα ιδρύματα λόγω της Νομοθεσίας και των κανονισμών όπως π.χ. η τήρηση χαμηλότερου ποσοστού ρευστότητας σε σύγκριση με άλλα πιστωτικά ιδρύματα και απαλλαγή των μελών της από τα υποθηκεύτηκα και τα τέλη χαρτόσημα για πράξεις που πραγματοποιούν με τα ιδρύματα.
5. Η υιοθέτηση αυτών μη γραφειοκρατικών μεθόδων εργασίας και η δυνατότητα εξυπηρέτησης του κοινού και ιδιαίτερα όσων επιθυμούν να δανειστούν μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα.
6. Το ευνοϊκό ωράριο λειτουργίας. Τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα, εργάζονται και το Σάββατο τουλάχιστο μέχρι σήμερα, καθώς και ορισμένα απογεύματα. Αντίθετα στις εμπορικές τράπεζες, η λειτουργία ταμείου και η εξυπηρέτηση του κοινού περιορίζεται σε 5 ημέρες την εβδομάδα και μόνο τις πρωινές ώρες κάτι που καθιστά δύσκολη την πρόσβαση πολλών εργαζόμενων στις υπηρεσίες τους.

Πιο κάτω να δούμε επίσης πως λειτουργεί το σύστημα των στεγαστικών δανείων μιας και το Συνεργατικό Κίνημα είναι ο κυριότερος προμηθευτής στεγαστικών δανείων προς το κοινό της Κύπρου, εκπροσωπώντας σχεδόν το 80% του συνολικού ποσοστού στεγαστικών δανείων του ήταν πληρωτέα το τέλος του 1991.

Τα στεγαστικά δάνεια που παραχωρούν τα διάφορα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα δεν έχουν πάντοτε τα ίδια χαρακτηριστικά, αφού σε πολλές περιπτώσεις οι

επιτροπείες, ανάλογα με τις προτεραιότητες και επιδιώξεις των διαφόρων ιδρυμάτων, καθορίζουν διαφορετικά κριτήρια. Εν τούτοις, λόγω και της εποπτείας που ασκεί στα ιδρύματα το Τμήμα Συνεργατικής Ανάπτυξης, τελικά επικρατεί σημαντικός βαθμός ομοιομορφίας σε χαρακτηριστικά των δανείων όπως εξηγείται πιο κάτω στον πίνακα

2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2:

Κύπρος – Ανάλυση Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας – 1991

	<u>Αριθμός</u> <u>Χρεωστών</u>	<u>Ποσό</u> <u>€εκ.</u>	<u>Ποσοστό</u> <u>%</u>
1. Δημόσιες Υπηρεσίες	320	15,1	1,6
2. Γεωργικά	28898	76,5	8,1
3. Οικιστικά – Οικοδομικά			
α) Αγορά / ανέγερση/ επιδιόρθωση οικίας- διαμερίσματος	94842	538,5	57,3
β) Αγορά οικοπέδου	12195	58,2	6,2
γ) Αγορά γης για ανάπτυξη	3739	16,5	1,8
		613,2	65,3
4. Προσωπικά /Επαγγελματικά			
α) Εκπαιδευτικά	5618	27,5	2,9
β) Αγορά Καταναλωτικών αγαθών	17748	43,7	4,7
γ) Αγορά αυτοκινήτου	9164	28,1	3,0
δ) Επαγγελματικά (πλην γεωργικών)	22829	84,3	9,0
ε) Ιατρική περίθαλψη	3004	8,1	0,8
στ) Συντήρηση Οικογένειας	9043	20,6	2,2
ζ) Εξόφληση χρεών σε τρίτους	7536	22,4	2,4
		234,7	25,0
ΣΥΝΟΛΟ	214936	939,5	100,0

Πηγή: Παπαδοπούλου Στ. ,1992, σελ.151

Τα στεγαστικά δάνεια που παραχωρούν τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα είναι ενυπόθηκα και εξασφαλίζονται κατά προτίμηση με υποθήκευση του ιδίου του ακινήτου για το οποίο ζητείται το δάνειο ή άλλου κατάλληλου ακινήτου. Στις περισσότερες περιπτώσεις εγγράφεται πρώτη υποθήκη αλλά γίνεται δεκτή και μεταγενέστερη υποθήκη. Δεύτερη υποθήκη γίνεται σχετικά εύκολα δεκτή, αλλά Τρίτη ή μεταγενέστερη υποθήκη γίνονται δεκτές μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και όχι από όλα τα ιδρύματα.

Το ανώτατο ποσό του δανείου παρουσιάζει σημαντική διακύμανση μεταξύ των ιδρυμάτων. Πολλά ιδρύματα παραχωρούν ένα συγκεκριμένο ποσό, συνήθως μεταξύ £10000 και £20000, για κάθε μέλος της οικογένειας που είναι και μέλος του ιδρύματος. Δηλαδή στην περίπτωση ενός ζευγαριού παραχωρούνται δύο δάνεια.

Νοείται ότι οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να εγγραφούν μέλη ενός ιδρύματος προκειμένου να αποκτήσουν δικαίωμα δανειοδότησης, αλλά η διαδικασία αυτή είναι απλή και μάλλον τυπική. Ορισμένα ιδρύματα επιμένουν ότι πρέπει να παρέλθει ένα ελάχιστο χρονικό διάστημα από την ημέρα εγγραφής ενός μέλους μέχρι την ημέρα υποβολής της αίτησης του για δάνειο. Άλλα ιδρύματα επιμένουν στην πραγματοποίηση ενός ελάχιστου ποσού καταθέσεων πριν να επιτρέψουν σε κάποιον ενδιαφερόμενο να υποβάλει αίτηση για στεγαστικό δάνειο.

Το ανώτατο ποσοστό δανείου κυμαίνεται συνήθως μεταξύ 50% και 60% της αξίας του υποθηκευμένου κτήματος, αλλά υπάρχουν και ορισμένα ιδρύματα που σε ειδικές περιπτώσεις ξεπερνούν σημαντικά τα ποσοστά αυτά.

Το επιτόκιο του δανείου είναι κατά κανόνα 9%, αλλά υπάρχουν περιπτώσεις όπου διάφορα ιδρύματα, ιδιαίτερα συνεργατικά ταμειυτήρια διαφόρων επαγγελματικών ομάδων, παραχωρούν δάνεια με χαμηλότερα επιτόκια συνήθως μέχρι 8 ½%.

Η περίοδος αποπληρωμής κυμαίνεται συνήθως μεταξύ 5 και 7 χρόνων με επικρατέστερη εκείνη των 7 χρόνων. Η δόση αποπληρωμής ανέρχεται περίπου σε €15-20 το μήνα ανά χιλιάδα δανείου ανάλογα με την περίοδο αποπληρωμής που καθορίζεται. Σε ορισμένες περιπτώσεις, που αφορούν κυρίως ειδικά ομαδικά στεγαστικά σχέδια, η περίοδος αποπληρωμής μπορεί να είναι μεγαλύτερη και φτάνει μέχρι και 15 χρόνια, με ανάλογη φυσικά μείωση της δόσης αποπληρωμής. Στην πράξη η συνήθης 7ετής περίοδος αποπληρωμής συχνά επεκτείνεται για μερικά χρόνια αφού πολλά ιδρύματα δεν επιμένουν αυστηρά στην τήρηση του χρονοδιαγράμματος αποπληρωμής και την καταβολή των καθυστερημένων δόσεων. Επίσης δεν είναι ασύνηθες φαινόμενα τα υπόλοιπα καθυστερημένων δανείων στη λήξη τους να ανανεώνονται με την έγκριση νέων δανείων για περαιτέρω περίοδο.

Η αποπληρωμή των δανείων γίνεται με τη μέθοδο των ίσων μηνιαίων τοκοχρεολυτικών δόσεων που χρησιμοποιούνται για την εξόφληση τόσο των τόκων όσο και του κεφαλαίου του δανείου. Κατά συνέπεια το ποσοστό της δόσης που χρησιμοποιείται για την εξόφληση των τόκων μειώνεται με την πάροδο του χρόνου, ενώ αντίθετα αυξάνεται το ποσοστό δόσης που χρησιμοποιείται για την εξόφληση του κεφαλαίου.

Πολλά από τα ιδρύματα εκτός από τα στεγαστικά δάνεια παραχωρούν και άλλες μορφές δανείων που σχετίζονται άμεσα με την απόκτηση στέγης όπως π.χ. δάνεια για αγορά οικιακού εξοπλισμού, επίπλωση κατοικίας κ.ο.κ.

Όσον αφορά πρόσθετες χρεώσεις των πελατών, ορισμένα ιδρύματα χρεώνουν ένα μάλλον συμβολικό ποσό για την εξέταση της αίτησης δανειοδότησης καθώς επίσης και εκτιμητικά έξοδα για την εκτίμηση της αξίας του ακινήτου που προσφέρεται για υποθήκευση, από εγκεκριμένο εκτιμητή. Ορισμένα ιδρύματα πραγματοποιούν δικές τους εκτιμήσεις της αξίας του ακινήτου και χρεώνουν το ανάλογο ποσό στον αιτητή δανείου.

Τέλος, σύμφωνα με τους σχετικούς κανονισμούς, φυσικά πρόσωπα που συνάπτουν δάνεια από συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα εξαιρούνται από την πληρωμή υποθηκευτικών τελών. Εξαιρούνται επίσης τα τέλη χαρτοσήμανσης εγγράφων που σχετίζονται με τη σύναψη του δανείου.

ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Η κύρια δραστηριότητα της Τράπεζας, είναι οι τραπεζικές εργασίες που διεξάγονται μέσω των παραρτημάτων της σε όλες τις ελεύθερες κύριες πόλεις και την πρωτεύουσα Λευκωσία. Οι παρεχόμενες τραπεζικές εργασίες περιλαμβάνουν αποδοχή καταθέσεων όλων των τύπων, περιλαμβανόμενων καταθέσεων που υπόκεινται σε ανάληψη με επιταγές, τόσο από Συνεργατικές Εταιρείες όσο και από το κοινό γενικά. Επίσης, παραχώρηση δανείων και πιστωτικών διευκολύνσεων, υπηρεσίες διενέργειας μεταφοράς χρημάτων, διαχείρισης πληρωμών (επιταγές Τραπεζίτη), έκδοση προεξοφλήσεων, εγγυήσεων, αποδοχών, εμπορικών πιστωτικών επιστολών και εντολών, υπηρεσίες και διευκολύνσεις ξένου συναλλάγματος, καθώς

και άλλες βοηθητικές υπηρεσίες. Πρόκειται για μια ολοκληρωμένη εμπορική τράπεζα, που λειτουργεί πάνω σε ίση βάση, με τις εμπορικές τράπεζες του ιδιωτικού τομέα.

I. Καταθέσεις:

Η Τράπεζα προσφέρει ασφαλή διέξοδο στις Συνεργατικές Εταιρείες αλλά και στους θεσμικούς καταθέτες που θέλουν να τοποθετήσουν τα χρήματά τους στους κόλπους του Συνεργατικού Κινήματος (και είναι έτσι σε θέση να αξιοποιούν τους πόρους τους αποδοτικά και με ασφάλεια). Οι κατηγορίες λογαριασμών που προσφέρονται ως μέρος των εργασιών που σχετίζονται με καταθέσεις στην Τράπεζα, περιλαμβάνουν:

- Τρεχούμενους λογαριασμούς
- Λογαριασμούς Ταμιευτηρίου
- Λογαριασμούς καταθέσεων με προειδοποίηση Επτά Ημερών
- Λογαριασμούς καταθέσεων με προειδοποίηση από ένα μέχρι τρεις μήνες
- Λογαριασμούς με προειδοποίηση από τρεις μέχρι δώδεκα μήνες
- Λογαριασμούς με προειδοποίηση άνω των δώδεκα μηνών
- Λογαριασμούς εμπρόθεσμων καταθέσεων (καταθέσεις τακτής προθεσμίας 12 μηνών και άνω)

II. Δανειοδοτήσεις:

Οι δανειοδοτικές εργασίες της τράπεζας διεξάγονται σχεδόν αποκλειστικά με τις Συνεργατικές μέλη και εμπίπτουν σε τρεις κύριες κατηγορίες:

- Βραχυπρόθεσμα δάνεια, αποπληρωτέα εντός περιόδου μέχρι και ενός έτους για την χρηματοδότηση εργασιών όπως είναι η καλλιέργεια φυτειών γεωργικών προϊόντων, η αγορά λιπασμάτων, σπόρων και άλλων γεωργικών χρεωδών.

- Μεσοπρόθεσμα δάνεια που εκδίδονται για περιόδους 2 μέχρι 5 χρόνων, για την χρηματοδότηση έργων όπως είναι οι κεφαλαιουχικές επενδύσεις στη γεωργία, οι οικοδομές, η συντήρηση κτιρίων αποθήκευσης γεωργικών προϊόντων, η αγορά μηχανών και συσκευών.

- Μακροπρόθεσμα δάνεια για περιόδους από 5 μέχρι 15 χρόνια, που παρέχονται σε Συνεργατικές Εταιρείες για την ανέγερση γραφείων / καταστημάτων και για άλλες μακροπρόθεσμες επενδύσεις ή κεφαλαιουχικές δαπάνες.

Εκτός από την παροχή δανείων για γεωργική ανάπτυξη, κατευθείαν σε γεωργούς και μέσω των Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών που είναι μέλη της, η Τράπεζα είναι επίσης ο κυριότερος χορηγός μακροπρόθεσμων πιστώσεων για τη χρηματοδότηση έργων ανάπτυξης των τοπικών αρχών, των ημικρατικών οργανισμών κοινής ωφέλειας.

III. Δραστηριότητες σε σχέση με το εξωτερικό:

Μέσω της Υπηρεσίας Εξωτερικών Συναλλαγών, η Τράπεζα προσφέρει όλα τα είδη υπηρεσιών για ξένο συνάλλαγμα, όπως:

- Αγοραπωλησίες ξένου συναλλάγματος,
- Διενέργεια πληρωμών σε ξένο συνάλλαγμα,
- Αγοραπωλησίες χαρτονομισμάτων και επιταγών σε ξένο συνάλλαγμα,
- Άνοιγμα εμπορικών πιστώσεων για τη διεκπεραίωση εμπορικών συναλλαγών,
- Αποδοχή καταθέσεων σε ξένα νομίσματα,
- Εμβάσματα στο εξωτερικό,

- Υπηρεσίες ξένου συναλλάγματος για εισαγωγείς και εξαγωγείς.

Οι Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες, δεν είναι εξουσιοδοτημένοι διαπραγματευτές ξένου συναλλάγματος, και δεν προσφέρουν υπηρεσίες σε ξένα νομίσματα. Συνεπώς οι δραστηριότητες και οι υπηρεσίες που προσφέρονται μέσω του εν λόγω τμήματος της Τράπεζας, είναι ζωτικής σημασίας, για ολόκληρο το Συνεργατικό Κίνημα, ιδιαίτερα για τα άτομα – μέλη των Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών, που μπορούν να εκτελούν τις διεθνείς συναλλαγές τους, μέσω της Τράπεζας σε ειδικά μειωμένα δικαιώματα και προμήθειες έτσι που να μην αναγκάζονται να αναζητούν τέτοιες υπηρεσίες αλλού, εκτός του Συνεργατικού Κινήματος.

IV. Διαχείριση Διαθέσιμων:

Ο ρόλος και η ευθύνη της Υπηρεσίας Διαχείρισης Διαθέσιμων είναι η καθημερινή διαχείριση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας. Ανάμεσα στις δραστηριότητες της υπηρεσίας συμπεριλαμβάνεται και η καθημερινή διαχείριση της ρευστότητας της Τράπεζας με ενεργό διαπραγμάτευση των πλεονασμάτων της στην εγχώρια διατραπεζική αγορά χρήματος. Η εν λόγω Υπηρεσία είναι επίσης υπεύθυνη για την συνεχή παρακολούθηση και διαχείριση του επιτοκιακού κινδύνου που αναλαμβάνει η Τράπεζα. Επιπλέον, χειρίζεται τις επενδύσεις – τοποθετήσεις της Τράπεζας στην Κυπριακή και διεθνή κεφαλαιαγορά.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθέσιμων επίσης συναλλάσσεται στην αγορά ξένου συναλλάγματος με αγοραπωλησίες ξένων νομισμάτων παράδοσης (spot) και προθεσμίας (forwards). Οι συναλλαγές αυτές καλύπτουν την συναλλαγματική θέση της Τράπεζας από τις συναλλαγές ξένων νομισμάτων με τους πελάτες της και τις Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες και Ταμειυτήρια. Η Υπηρεσία Διαχείρισης

Διαθέσιμων είναι επίσης υπεύθυνη για την παρακολούθηση και διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου που αναλαμβάνει η Τράπεζα. Επιπλέον παρέχει καθημερινές τις ισοτιμίες ξένου συναλλάγματος στο δίκτυο καταστημάτων της και στις Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες και Ταμειυτήρια, για τις καθημερινές τους αγοραπωλησίες ξένου συναλλάγματος.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθέσιμων έχει πρόσφατα αναδιοργανωθεί και προχωρεί σύντομα στην αγορά και εγκατάσταση πλήρους αυτοματοποιημένου συστήματος διαχείρισης διαθέσιμων με απώτερο σκοπό την καλύτερη και γρηγορότερη παροχή υπηρεσιών και εξυπηρέτηση των πελατών της Τράπεζα.

V. Εμπορικές Δραστηριότητες:

Η πώληση λιπασμάτων και άλλων βασικών γεωργικών χημικών, μέσω του Εμπορικού Τμήματος είναι ένας άλλος τομέας στον οποίο η Τράπεζα παρέχει εξαιρετικές υπηρεσίες συμβάλλοντας ουσιαστικά στην καλύτερη δυνατή ικανοποίηση των αναγκών των γεωργών. Η Τράπεζα έχει προ πολλού καταστεί ο κατά πολύ μεγαλύτερος προμηθευτής λιπασμάτων, ο κατ' εξοχήν προμηθευτής πατατόσπορου και ένας από τους κύριους προμηθευτές βασικών αγροχημικών εντομοκτόνων. Τα προϊόντα που προμηθεύει ο εμπορικός κλάδος της Τράπεζας, περιλαμβάνουν προϊόντα από τους Οίκους **Zeneca Agro** και **Haifa Chemical**, που έχουν δεσπόζουσα παρουσία στην διεθνή αγορά και για τους οποίους η Τράπεζα είναι ο αποκλειστικός διανομέας στην Κύπρο. Αυτή η δραστηριότητα της Τράπεζας ασκεί πιστωτική επίδραση πάνω στις τιμές των γεωργικών χημικών και άλλων εμπορευμάτων στην Κυπριακή αγορά. Εισάγονται μέσω διαδικασιών διεθνών προσφορών που επιτρέπουν την καλύτερη δυνατή ποιότητα. Μερικές από τις

ποικιλίες των λιπασμάτων και εντομοκτόνων τυγχάνουν επεξεργασίας και συσκευάζονται στο εργοστάσιο λιπασμάτων της Τράπεζας, οι γεωργοί απολαμβάνουν τα οφέλη των ανταγωνιστικότερων τιμών της αγοράς. Στη διεθνή αγορά λιπασμάτων, η τράπεζα έχει αποκτήσει φήμη ως ένα έγκυρο και αξιόπιστο ίδρυμα και τούτο υπήρξε σημαντικός παράγοντας στην ικανότητα της να εξασφαλίζει τους ευνοϊκότερους δυνατούς όρους. Επίσης προσφέρονται διάφορες υπηρεσίες, όπως δωρεάν τεχνικές συμβουλές από προσοντούχο προσωπικό και γεωπόνους πάνω σε ζητήματα που σχετίζονται με την καλλιέργεια και την προστασία φυτειών φθαρτών, και γενικά με γεωργία, χρησιμοποιώντας μεθόδους του Ενοποιημένου Συστήματος Διαχείρισης Φυτικών Ασθενειών (Integrated Pest Management) (IPM), υποστηριζόμενος από το μεγαλύτερο δίκτυο διανομής της Κύπρου.

VI. Ασφάλειες

Μέσω της σύνδεσης της με τη διεθνή ασφαλιστική Εταιρεία **ALLIANZ Γερμανίας**, η Τράπεζα παρέχει ένα ευρύ φάσμα ασφαλιστικών υπηρεσιών. Το Ασφαλιστικό Τμήμα της Τράπεζας, ενεργούσε ως γενικός αντιπρόσωπος της **Legal & General Assurance Society Ltd**, από τις της δεκαετίας του '60. στις αρχές του 1993, όταν η Legal and General αποφάσισε να αποσυρθεί από την Κύπρο ως αποτέλεσμα της απόφασης της να τερματίσει τις διεθνείς δραστηριότητες, η διεύθυνση της Τράπεζας συνήψε συμφωνία με το γερμανικό συγκρότημα Allianz Insurance, μέσω των θυγατρικών εταιρειών του στην Ελλάδα. Έτσι η Τράπεζα διορίστηκε γενικός αντιπρόσωπος για την Κύπρο τόσο για την Allianz General όσο και για την Allianz Life Insurance, αρχίζοντας από τον Ιανουάριο μεταβιβάστηκε από την Legal & General στην Allianz Insurance Company. Η μεταβίβαση συμπληρώθηκε ομαλά και η Τράπεζα συνεχίζει να προσφέρει πλήρες φάσμα προϊόντων Γενικής Ασφάλειας:

- Γενική Ασφάλεια Ευθυνών – Αποζημίωση
- Ευθύνες Εργοδότη (Ευθύνη Συμβαλλόμενων για όλους του Κινδύνους)
- Ασφάλεια Αυτοκινήτου
- Συνεπακόλουθη Ζημιά
- Ασφάλεια Εργοδότη για Ενέργεια Υπαλλήλων
- Προσωπική Ατυχημάτων
- Ναυτική Ασφάλεια
- Εμπορεύματα
- Ασφάλεια Πυρός
- Ασφάλεια Κλοπής
- Ταξιδιωτική Ασφάλεια
- Ασφάλεια Ξενοδοχείου
- Απώλεια Χρήματος
- Ασφάλεια Υπολογιστή
- Ομαδική ασφάλεια Ζωής
- Πακέτο ασφαλειών διαφόρων τύπων προϊόντων για την αντιμετώπιση των ασφαλιστικών αναγκών των πελατών – Συνεργατικών Εταιρειών (πιστωτικών και μη).

Από το 1994 η Τράπεζα μέσω του Ασφαλιστικού Κλάδου της, καταβάλλει συνεχείς προσπάθειες που αποσκοπούν στη βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών και την καλύτερη αξιοποίηση των προοπτικών που δημιουργούνται από την σύνδεση τους με την Allianz και την εξέχουσα της θέση στο Συνεργατικό Κίνημα της Κύπρου. Οι προοπτικές ανάπτυξης των ασφαλιστικών δραστηριοτήτων της Τράπεζας είναι εξαιρετικές και ήδη υπάρχουν ενδείξεις ότι στα επόμενα λίγα χρόνια θα υπάρξει

περαιτέρω πρόοδος και θα επιτευχθεί ένα υπολογίσιμο μερίδιο της ασφαλιστικής αγοράς.

ΤΟ ΤΜΗΜΑ

Το τμήμα συνεργατικής ανάπτυξης είναι τοπικός οργανισμός που υπάγεται στο Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού. Προϊστάμενος του τμήματος είναι ο Έφορος Συνεργατικών Εταιρειών και Συνεργατικής ανάπτυξης. Ο Έφορος είναι υπεύθυνος για την σωστή επίβλεψη διατήρηση και ανάπτυξη του θεσμού των Συνεργατικών στην Κύπρο. Στα καθήκοντα του περιλαμβάνεται η λεπτομερής γνώση της περί Συνεργατικών Εταιρειών νομοθεσίας και των διεθνώς αναγνωρισμένων συνεργατικών αρχών, ούτως ώστε να είναι σε θέση να προωθεί τον Συνεργατισμό στην Κύπρο μέσα σε πνεύμα ορθολογισμού και αυτοβοήθειας.

Με σκοπό την όσο το δυνατό αποτελεσματικότερη λειτουργία του τμήματος και επίτευξη των στόχων του, ο Έφορος μαζί με τους λειτουργούς του τμήματος εποπτεύουν ταυτοχρόνως και τις Συνεργατικές Εταιρείες διατηρώντας τακτικές διαπροσωπικές συναντήσεις με τους αξιωματούχους των τοπικών συνεργατικών τους οποίους ελέγχουν και συμβουλεύουν ανάλογα για την όσο το δυνατό καλύτερη λειτουργικότητα και εφαρμογή των θεσμών του συνεργατισμού. Εξετάζουν τις διάφορες επενδύσεις στις οποίες προβαίνουν οι Συνεργατικές Εταιρείες και γενικά έχουν την εποπτεία όλων των οικονομικών τους συναλλαγών. Παράλληλα με την συμβουλευτική, καθοδηγητική και εκτελεστική ιδιότητα τους μέσα στα πλαίσια του νόμου περί συνεργατικών Εταιρειών ο Έφορος και οι λειτουργοί του φροντίζουν επίσης για την επιμόρφωση και συνεχή αναβάθμιση του επιπέδου του προσωπικού των αξιωματούχων και των μελών των Συνεργατικών. Εισηγούνται και εποπτεύουν

την εφαρμογή νέων συστημάτων και μεθόδων εργασίας στις συνεργατικές Εταιρείες. Έτσι ώστε να επιτυγχάνεται ο εκσυγχρονισμός με τις συνθήκες και εξελίξεις της εποχής τις οποίες επιβάλλει η ραγδαία ανάπτυξη του Συνεργατικού Κινήματος γενικότερα. Κατ' επέκταση στα πλαίσια του στόχου αυτού έχουν ετοιμαστεί συστήματα εσωτερικού ελέγχου για τις Συνεργατικές Εταιρείες και συνεργατικά ταμειωτήρια (Σ.Π.Ε.Τ.) τα οποία αρχίζουν σταδιακά να εφαρμόζονται.

Ακόμα μέσα στα πλαίσια μιας προσφοράς υπηρεσιών με τη μέγιστη δυνατή ποιότητα που μπορεί να επιτευχθεί, το τμήμα συνεργατικής ανάπτυξης έχει προβεί στην μηχανογράφηση των διοικητικών, στατιστικών και άλλων πληροφοριών των Συνεργατικών Εταιρειών.

Πρώτος έφορος Συνεργατικών Εταιρειών στην Κύπρο διορίστηκε το 1935 ενώ το 1936 ιδρύθηκε το τμήμα συνεργατικής ανάπτυξης το οποίο διαδραμάτισε αποφασιστικό ρόλο στη διάθεση και εξέλιξη του συνεργατισμού. Κύριο μέλημα του τμήματος είναι η ομαλή και εύρυθμη λειτουργία των συνεργατικών εταιρειών καθώς και η βελτίωση, διεύρυνση και αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρουν οι *Συνεργατικές στους διάφορους τομείς των δραστηριοτήτων τους στα εξής τμήματα:*

- Πιστωτικό
- Καταναλωτικό
- Εμπορίας Γεωργικών Προϊόντων
- Μεταποίησης
- Υπηρεσιών
- Ασφαλιστικών
- Διαφόρων τύπων

Μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας της ενταξιακής πορείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και μέσα στα πλαίσια της εναρμόνισης του Συνεργατικού Κινήματος με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο. Καίριος ήταν ο ρόλος που έπαιξε το τμήμα συνεργατικής ανάπτυξης αφού λειτούργησε ως το αρμόδιο Κυβερνητικό όργανο για την προσχώρηση του Συνεργατικού κινήματος Κύπρου στην μεγάλη οικογένεια του Ευρωπαϊκού Συνεργατισμού.

Συμπερασματικά: Αναμένεται ότι με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση ο ρόλος του τμήματος θα τυγχάνει ακόμα ζωτικότερης σημασίας αφού κατά συνέπεια θα είναι το αρμόδιο εποπτικό όργανο για την πιστή εφαρμογή των οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την περί του θέματος νομοθεσίας της

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Τα ιδρύματα που συντελούν το Συνεργατικό Κίνημα υπάγονται στη διοίκηση και εποπτεία του τμήματος Συνεργατικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Εμπορίου Βιομηχανίας και Τουρισμού. Το Υπουργείο αυτό είναι υπεύθυνο για την εγγραφή την εποπτεία και σε κατάσταση ανάγκης τη διάλυση των ιδρυμάτων του Συνεργατικού Κινήματος. Για σκοπούς καλύτερης οργάνωσης και λειτουργικότητας το Κεντρικό γραφείο του τμήματος διαιρείται σε τέσσερις κλάδους, το Τραπεζικό, το Καταναλωτικό, το Εμπορικό και το Βιομηχανικό, ενώ παράλληλα για την καλύτερη δυνατή επίβλεψη των εργασιών του τμήματος η επικράτεια χωρίζεται σε πέντε περιοχές. Κάθε εποπτικό παράρτημα – περιοχή υφίσταται εντός τμήματος. Ο Έλεγχος και η επιθεώρηση των Συνεργατικών Εταιρειών γίνεται από την υπηρεσία συνεργατικού Ελέγχου που είναι ανεξάρτητη ως νόμιμη οντότητα της οποίας οι εποπτικές δαπάνες καταβάλλονται σε οικονομικά κονδύλια μέσω ετησίων συνεισφορών από τις Συνεργατικές Εταιρείες.

Με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία παρέχεται η δυνατότητα στον Έφορο Συνεργατικών Εταιρειών να εποπτεύει τις εργασίες των Συνεργατικών Εταιρειών και να βοηθά στην ανάπτυξη τους. Οι κυριότερες εργασίες του τμήματος μπορούν να ομαδοποιηθούν ακολούθως:

1. **Εγγραφή – διάλυση Συνεργατικών Εταιρειών.** Σύμφωνα με το νόμο η άδεια εγγραφής και λειτουργίας μιας Συνεργατικής Εταιρείας παραχωρείται από τον Έφορο Συνεργατικών Εταιρειών και Συνεργατικής Ανάπτυξης. Με βάση τις πρόνοιες του Νόμου, ο Έφορος, έχει την εξουσία να διατάξει τη διάλυση μιας Συνεργατικής Εταιρείας, μετά το πέρας, της διαδικασίας εκκαθάρισης.
2. **Εποπτεία.** Υπεύθυνος για την εποπτεία των Συνεργατικών Εταιρειών είναι ο Έφορος Συνεργατικών Εταιρειών και Συνεργατικής Ανάπτυξης.
3. **Διεξαγωγή εκλογών Επιτροπείας.** Ο Έφορος Συνεργατικών Εταιρειών με βάση τις πρόνοιες του νόμου, ορίζει προεδρεύοντες λειτουργούς για κάθε εκλογικό κέντρο για τη διεξαγωγή εκλογών Επιτροπείας και Εποπτικού Συμβουλίου. Οι εκλογές αυτές διεξάγονται κάθε τρία χρόνια.
4. **Διαιτησίες.** Τυχόν διαφορές μεταξύ Συνεργατικών Εταιρειών και των μελών τους παραπέμπονται από τον Έφορο σε διαιτησία ο οποίος διορίζει, για το σκοπό αυτό, διαιτητή ή διαιτητές. Ακόμα ο Έφορος Συνεργατικών Εταιρειών έχει εξουσία να εκδίδει προσωρινή διαταγή μη αποξένωσης περιουσίας μέχρι την επίλυση της διαφοράς.

5. **Διεξαγωγή μελετών.** Στο Τμήμα Συνεργατικής Ανάπτυξης λειτουργεί ειδικό τμήμα μελετών, σκοπός του οποίου είναι η διεξαγωγή διαφόρων μελετών / ερευνών για καλύτερη και αποδοτικότερη λειτουργία των Συνεργατικών Εταιρειών. Οι μελέτες αυτές αναφέρονται σε θέματα εισαγωγής συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και οργανωτικής δομής, μελέτες βιωσιμότητας, αξιολογήσεις μελετών από άλλους μελετητές.

ΕΠΙΠΕΔΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Το Συνεργατικό Κίνημα στην Κύπρο, είναι ένας όμιλος που αποτελείται από συνεργατικής ιδιοκτησίας και ελέγχου ιδρύματα οργανωμένα σε τρία επίπεδα, ως ακολούθως:

I. Πρωτοβάθμια ιδρύματα:

Το πρωτοβάθμιο επίπεδο αποτελείται από Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες της υπαίθρου κυρίως Συνεργατικά Ταμειοτήρια Παντοπωλεία, Συνεργατικά Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης, Φρουτοπαραγωγών, Οινοποιητικές Συνεργατικές, Παραγωγής ελαιολάδου, Εμπορίας Γεωργικών Προϊόντων, Χειροτεχνία και άλλα μέλη των οποίων είναι φυσικά πρόσωπα.

II. Δευτεροβάθμια ιδρύματα:

Το δευτεροβάθμια επίπεδο περιλαμβάνει Συνεργατικές Εταιρείες στις οποίες ένα τουλάχιστον μέλος είναι πρωτοβάθμια Συνεργατική Εταιρεία. Αυτό το επίπεδο συνιστάται συνήθως από ενώσεις Πρωτοβάθμιών Συνεργατικών Συνεργατικών καθώς και από αριθμό φυσικών προσώπων – μελών ασχολούνται με παρόμοιες δραστηριότητες. Επίσης περιλαμβάνει Ενώσεις που ασχολούνται με Εμπορία Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο, Παραγωγή και Διανομή κ.λ.π.

III. Τριτοβάθμια ιδρύματα:

Το τριτοβάθμιο επίπεδο περιλαμβάνει Συνεργατικές εταιρείες στις οποίες ένα τουλάχιστον μέλος είναι δευτεροβάθμια Συνεργατική Εταιρεία. Αποτελείται από συνενώσεις, βιομηχανικές και εμπορικές μονάδες ποικίλων τύπων περιλαμβανόμενων εξωτερικού εμπορίου, ναυλώσεις αεροπλάνων κ.α. στην κατηγορία αυτή ανήκει η Παγκύπρια Συνεργατική Ομοσπονδία που έχει ως κύριο σκοπό την προστασία των συμφερόντων του Συνεργατικού Κινήματος και να ενεργεί υπό συμβουλευτική ιδιότητα προς το Τμήμα Συνεργατικής Ανάπτυξης, και επαγρυπνεί ώστε η διαμόρφωση συνεργατικής πολιτικής, να συνάδει με τις διεθνώς αποδεκτές Συνεργατικές Αρχές. Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ ανήκει επίσης στην κατηγορία αυτή.

ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και οι άλλες Συνεργατικές Εταιρείες μαζί αποτελούν το Συνεργατικό Κίνημα. Το κίνημα είναι Οικονομικά υγιές και πολύ ανταγωνιστικό τόσο από απόψεως της ποιότητας όσο και του κόστους των υπηρεσιών που προσφέρει. Δεν υπάρχει χωριό στην Κύπρο χωρίς ένα Συνεργατικό Πιστωτικό Ίδρυμα ή Συνεργατικό Παντοπωλείο. Ο ολικός αριθμός των μελών των Συνεργατικών Εταιρειών στην Κύπρο, ξεπερνά τις 500.000. είναι φανερό ότι η τεράστια πλειονότητα του πλήθους της Κύπρου, (που υπολογίζεται στις 700.000) εξυπηρετείται, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, από τις πολλαπλές δραστηριότητες του Κυπριακού Συνεργατικού Κινήματος.

Το Συνεργατικό Κίνημα ασχολείται με τραπεζικά και καταναλωτικά θέματα, καθώς και με τους τομείς Εμπορείου, Βιομηχανίας Εμπορείου και των Υπηρεσιών.

I. Ας δούμε πιο κάτω τους διάφορους τομείς των Συνεργατικών Εταιρειών:

- Πιστωτικός και Αποταμιευτικός Τομέας.

Ο Πιστωτικός και Αποταμιευτικός Τομέας, ο οποίος πρωτοξεκίνησε το 1909, είναι ο βασικότερος τομέας και ο χρηματοδότης του Συνεργατικού Κινήματος. Ο Πιστωτικός και Αποταμιευτικός Τομέας του Συνεργατικού Κινήματος διατηρεί αυτόνομους πρωτοβάθμιους με τη μορφή Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών και Συνεργατικών Ταμιευτηρίων. Αναλυτικότερα, ο Πιστωτικός και Αποταμιευτικός Τομέας αποτελείται από 361 Συνεργατικές Εταιρείες το 1998 (1997:360) ως ακολούθως:

Πίνακας: 3

Συνεργατικές Εταιρείες Πιστωτικού και Αποταμιευτικού Τομέας- 1998 - 1997

	Αριθμός	
	1998	1997
Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες	297	297
Συνεργατικά Ταμιευτήρια	62	61
Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ	1	1
Συνεργατική Οικοδομική Εταιρεία Δημόσιων Υπαλλήλων Λτδ	1	1
ΣΥΝΟΛΟ	361	360

Πηγή: www.pio.gov.cy/coop/kinima/domi/pistotikos.htm

II. Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες και Ταμιευτήρια:

Οι Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες και Ταμιευτήρια (ΣΠΕΤ) αποτελούν μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς. Λειτουργούν σχεδόν σε όρια κόστους και έχουν κύριο σκοπό να εξυπηρετούν τα μέλη τους και τις κοινότητες ή τις περιοχές στις οποίες

δραστηριοποιούνται οι υπηρεσίες που προσφέρουν περιορίζονται στην αποδοχή καταθέσεων και στη χορήγηση δανείων στα μέλη τους.

Οι Ειδικοί Κανονισμοί της κάθε Συνεργατικής Πιστωτικής Εταιρείας ή Ταμειυτηρίου καθορίζουν ανώτατα όρια, τόσο στο ύψος των καταθέσεων που δέχονται όσο και στο ύψος των δανείων που συνάπτουν. Επίσης, οι Ειδικοί Κανονισμοί καθορίζουν ανώτατο όριο στο ύψος των δανείων που χορηγούν στο κάθε μέλος. Οι Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες είναι απεριόριστης ευθύνης ενώ στα Συνεργατικά Ταμειυτήρια η ευθύνη των μελών είναι περιορισμένη.

III. Στη συνέχεια παρουσιάζονται διάφορα στατιστικά στοιχεία που αφορούν τη σύνθεση και το ύψος των καταθέσεων και δανείων Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών και Ταμειυτηρίων:

(α) Καταθέσεις:

Πίνακας 4: Καταθέσεις κατά την 31 Δεκεμβρίου – 1190 – 1998

<i>Έτος</i>	<i>Όψεως</i>	<i>Προθεσμίας</i>	<i>Περιοδικές</i>	<i>Σχολικές</i>	<i>Σύνολο</i>
	£000	£000	£000	£000	£000
1990	172.438	710.586	5.217	14.620	902.861
1991	188.825	844.807	6.659	15.517	1.055.808
1992	185.132	1.021.300	7.107	16.776	1.230.315
1993	271.621	1.113.326	9.037	23.276	1.417.260
1994	274.890	1.305.794	8.893	18.840	1.608.417
1995	265.118	1.505.887	9.894	19.505	1.800.404
1996	280.829	1.664.571	11.316	20.220	1.976.936
1997	306.936	1.851.930	11.604	20.887	2.191.357
1998	320.872	2.060.789	13.003	21.743	2.416.407

Πηγή: www.pio.gov.cy/coop/kinima/domi/pistotikos.htm

Οι καταθέσεις αντιπροσωπεύουν περίπου το 35% των επιτόπιων καταθέσεων όλων των Τραπεζικών και Πιστωτικών Ιδρυμάτων ελεύθερης Κύπρου.

(β) Δάνεια:

Πίνακας 5: Κατανομή δανείων που χορηγούνται από τις ΣΠΕΤ, κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, κατά την 31 Δεκεμβρίου – 1998 – 1997

Τύπος Δανείων	1998		1997	
	£ 000	%	£ 000	%
Οικιστικά	1.299.172	60.9	1.228.620	61.8
Προσωπικά/Επαγγελματικά	663.725	31.1	598.195	30.1
Γεωργικά	133.435	6.3	126.739	6.4
Δημόσιες και Τοπικές Αρχές	36.378	1.7	34.049	1.7
ΣΥΝΟΛΟ	2.132.710	100	1.987.603	100

Πηγή: www.pio.gov.cy/coop/domi/pistotikos.htm

Όπως φαίνεται από τα πιο πάνω, περισσότερο από το 60% και το 30% των δανείων, παραχωρούνται για οικιστικούς και προσωπικούς / επαγγελματικούς σκοπούς αντίστοιχα. Επίσης, το πιο πάνω ποσό των οικιστικών δανείων αντιπροσωπεύει περίπου το 70% των δανείων του τύπου αυτού παγκύπρια.

Πίνακας 6: Κατανομή δανείων κατά τύπο – 1990 – 1998

Έτος	Βραχυπρόθεσμα	Μεσοπρόθεσμα	Μακροπρόθεσμα	Σε τρεχ. Λογ/σμό	Προκατ. Έναντι Γεωργ. Προϊόντων
	£ 000	£ 000	£ 000	£ 000	£ 000
1990	100.419	416.655	59.363	211.236	277
1991	115.841	477.742	93.929	249.248	207
1992	133.138	588.637	85.980	300.045	223
1993	159.468	677.485	98.189	334.742	547
1994	173.265	806.733	106.478	365.732	114
1995	187.530	936.430	111.023	416.166	237
1996	204.954	1.037.133	128.746	465.161	372
1997	217.753	1.111.991	162.530	495.044	285
1998	233.279	1.212.336	175.847	511.068	180

Πηγή: www.pio.gov.cy/coop/kinima/pistotikos.htm

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 6(ι), το μεγαλύτερο μέρος των δανείων που παραχωρούνται από τις Συνεργατικές Εταιρείες είναι μεσοπρόθεσμα, ενώ υπάρχει μια αυξητική τάση για δάνεια σε τρεχούμενους λογαριασμούς.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΛΤΔ

Σημαντικός παράγοντας του συνεργατικού πιστωτικού συστήματος είναι η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα (ΣΚΤ), η οποία ιδρύθηκε το 1937 και είναι

τριτοβάθμια Συνεργατική Εταιρεία. Εκτός όμως από την υποχρέωση της να συμμορφώνεται με τον Περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμο και Θεσμούς, η ΣΚΤ είναι υποχρεωμένη να ακολουθεί και τον Περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμο του 1997. Μέλη της είναι όλες οι Συνεργατικές Εταιρείες και αποτελεί ουσιαστικά την τράπεζα του Συνεργατικού Κινήματος. Οι κυριότεροι σκοποί της ΣΚΤ είναι η αποδοχή καταθέσεων από μέλη και μη μέλη, η έκδοση δανείων στα μέλη της και η παροχή σε αυτά διαφόρων άλλων τραπεζικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών ως επίσης και η προμήθεια γεωργικών χρεωδών. Ακόμη πιο σημαντικό είναι το γεγονός ότι η ΣΚΤ δανειοδοτεί / βοηθά τα μέλη της και σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, με σκοπό τη στήριξη τους από άποψη βιωσιμότητας (lender of last resort). Τραπεζικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες προσφέρονται επίσης σε δημόσιες και τοπικές αρχές, σε ημικρατικούς οργανισμούς και έχει άμεσο και ενεργό ανάμειξη στη μακροχρόνια χρηματοδότηση της αγροτικής ανάπτυξης. Μέσω της ΣΚΤ υλοποιούνται διάφορα κυβερνητικά προγράμματα για ανάπτυξη γεωργικών και αγροτικών περιοχών.

Συνεργατική Οικοδομική Εταιρεία Δημοσίων Υπαλλήλων Λτδ:

Η Συνεργατική Οικοδομική Εταιρεία Δημοσίων Υπαλλήλων Λτδ ιδρύθηκε από τους Δημόσιους Υπαλλήλους το 1951 για να βοηθήσει τα μέλη της στην επίλυση του στεγαστικού τους προβλήματος. Η εταιρεία σήμερα, πέραν των οικιστικών δανείων παραχωρεί στα μέλη της και εκπαιδευτικά δάνεια για τις πανεπιστημιακές σπουδές των παιδιών τους.

ΤΟΜΕΑΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ

Σε αυτό το τομέα υπάρχουν 29 Συνεργατικές Εταιρείες οι οποίες προσφέρουν σημαντική εξυπηρέτηση στους παραγωγούς / μέλη τους αναλαμβάνοντας την

ομαδική συγκέντρωση και διάθεση γεωργικών προϊόντων. Το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής διατίθεται στην ντόπια αγορά και ένα μικρό μέρος σε αγορές του εξωτερικού.

Οι Συνεργατικές Εταιρείες που ασχολούνται με τη διάθεση γεωργικών προϊόντων είναι τοπικού χαρακτήρα και ασχολούνται με το είδος των γεωργικών προϊόντων τοπικής παραγωγής.

Η ανάλυση των πωλήσεων και του μεριδίου αγοράς των Συνεργατικών Εταιρειών που ασχολούνται με την διάθεση γεωργικών προϊόντων για τα έτη 1997 και 1998 έχει ως ακολούθως:

Πίνακας 7: Πωλήσεις κατά είδος προϊόντος και μερίδιο αγοράς

	Επιτόπιες		Εξαγωγές		Σύνολο	
	1998	1997	1998	1997	1998	1997
	£ εκατ.	£ εκατ.	£ εκατ.	£ εκατ.	£ εκατ.	£ εκατ.
Φρέσκα φρούτα και λαχανικά	14,5	13,8	-	-	14,5	13,8
Εσπεριδοειδή	-	-	7,9	10,7	7,9	10,7
Επιτραπέζια σταφύλια	-	-	2,0	1,0	2,0	1,0
Σύνολο	14,5	13,8	9,9	11,7	24,4	25,5

Πηγή: www.pio.gov.cy/coop/kinima/domi/pistotikos.htm

ΤΟΜΕΑΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ

Στον τομέα της μεταποίησης εντάσσονται 13 Συνεργατικές Εταιρείες, σκοπός των οποίων είναι η επεξεργασία διαφόρων προϊόντων των μελών τους και η διάθεσή τους.

Πίνακας 8: Αριθμός Συνεργατικών Εταιρειών κατά τομέα μεταποίησης 1998 – 1997

	Αριθμός	
	1998	1997
Βιομηχανική επεξεργασία γεωργικών προϊόντων	10	10
Βιομηχανική επεξεργασία μη γεωργικών προϊόντων	3	3
ΣΥΝΟΛΟ	13	13

Πηγή: www.pio.gov.cy/coop/kinima/domi/metapoiisi.htm

I. Βιομηχανική επεξεργασία γεωργικών προϊόντων:

Υπάρχουν δέκα Συνεργατικές Εταιρείες που ασχολούνται με τη βιομηχανική επεξεργασία γεωργικών προϊόντων και είναι οι ακόλουθες:

- Συνεργατικός Οργανισμός Διαθέσεως Αμπελουργικών Προϊόντων Λτδ, ιδρύθηκε από τις πρωτοβάθμιες τοπικές Συνεργατικές Εταιρείες των αμπελουργικών περιοχών το 1947. Μέλη του Οργανισμού αυτού μπορούν να γίνουν και άτομα. Σκοπός της ίδρυσης του Οργανισμού είναι ή μεταποίηση και εμπορία των οινικών προϊόντων. Σήμερα ο ΣΟΔΑΠ είναι μια από τις μεγαλύτερες οινοβιομηχανίες της Κύπρου και παραλαμβάνει για βιομηχανοποίηση το 30% - 35% της ολικής ετήσιας παραγωγής. Το 1998 οι συνολικές του πωλήσεις έφτασαν τα £4,4 εκατομμύρια (1997: 5,9 εκατομ.) με εγχώριες πωλήσεις £3,0 εκατομμύρια (1997: £2,8 εκατομ.) και εξαγωγές £1,4 εκατομμύρια (1997: £3,1 εκατομ.).

- Η **Νέα Συνεργατική Εταιρεία Βιομηχανικής Επεξεργασίας Γεωργικής Παραγωγής (ΝΕΑ ΣΕΒΕΓΕΠ) Λτδ** ιδρύθηκε το 1990, για να αναλάβει την απορρόφηση των περισσευμάτων των γεωργικών προϊόντων των παραγωγών που δεν μπορούν να διατεθούν στην εγχώρια ή την εξωτερική αγορά. Η εταιρεία αγοράζει και μεταποιεί (εγκυτιώνει και χυμοποιεί) εσπεριδοειδή, ντομάτες, αγκινάρες, κεράσια, αχλάδια και άλλα. Επίσης, με τη μονάδα ταχείας κατάψυξης που διαθέτει παράγει φρέσκα κατεψυγμένα λαχανικά. Οι πωλήσεις της εταιρείας για το έτος 1998 έφθασαν τα £5,5 εκατομμύρια (1997: £3,6 εκατομ.) οι οποίες συμπεριλαμβάνουν εγχώριες πωλήσεις ύψους £2,5 εκατομμύρια (1997: £1,6 εκατομ.) και εξαγωγές ύψους £3,0 εκατομμύρια (1997: £2,0 εκατομ.).

- Ο **Συνεργατικός Οργανισμός Καπνοπαραγωγών Λτδ (ΣΟΚ)** ιδρύθηκε το 1961 ως πρωτοβάθμια εταιρεία και ασχολείται με τη συγκέντρωση, επεξεργασία και διάθεση ολόκληρης της παραγωγής καπνού της Κύπρου. Μετά τη σχετική επεξεργασία, τα καπνά διατίθενται μέσω του ΣΟΚ στις καπνοβιομηχανίες του τόπου. Οι πωλήσεις της εταιρείας για το 1998 έφθασαν τις £955.000 (1997: £922.000). Ο Νέος ΣΟΚ Λτδ, ο οποίος ιδρύθηκε το 1983, δεν έχει δραστηριοποιηθεί.

- Ο **Συνεργατικός Οργανισμός Παραγωγής Ζωοτροφών (ΣΟΠАЗ)** Λτδ είναι τριτοβάθμιος οργανισμός και ιδρύθηκε το 1961. Σκοπός του είναι η παραγωγή όλων των ειδών ζωοτροφών για αγελάδες, πρόβατα, χοίρους και πουλερικά και η κάλυψη των αναγκών των Συνεργατικών Εταιρειών στα είδη αυτά. Το μερίδιο του ΣΟΠАЗ στην παγκύπρια παραγωγή και διάθεση ζωοτροφών ανέρχεται σε περίπου 14%, με πωλήσεις της τάξης των £2,8 εκατομμυρίων το 1998 (1997: £3,3 εκατομ.).

- Τρεις Συνεργατικές Εταιρείες (**Συνεργατική Ένωση Διαθέσεως Χαρουπιών Λεμεσού Λτδ, Συνεργατική Ένωση Διαθέσεως Χαρουπιών**

Λάρνακα και Συνεργατική Ένωση Διαθέσεως Χαρουπιών Πάφου) ασχολούνται με τη συγκέντρωση, επεξεργασία, μεταποίηση και ομαδική διάθεση των χαρουπιών σε αγορές κυρίως του εξωτερικού. Πριν την τουρκική εισβολή υπήρχαν ακόμη δυο εταιρείες διάθεσης χαρουπιών που εξυπηρετούσαν τα μέλη των επαρχιών Αμμοχώστου και Κερύνειας, οι οποίες σήμερα έχουν αναστείλει τις εργασίες τους. Οι Επαρχιακές Ενώσεις Χαρουπιών ασχολούνται επίσης και με τη συγκέντρωση και διάθεση άλλων γεωργικών προϊόντων όπως αμύγδαλα, βίκo, κουκκιά, φιστίκια κλπ. Οι πωλήσεις όλων των προϊόντων που έγιναν μέσω αυτών των Συνεργατικών Εταιρειών κατά το 1998 ανήλθαν σε £1,6 εκατομμύρια (1997: £2,5 εκατομ).

- Οι υπόλοιπες δυο Συνεργατικές Εταιρείες (Συνεργατική Εταιρεία Τριανταφυλλοπαταγωγών Αγρού Λτδ και Συνεργατική Εταιρεία Τριανταφυλλοπαραγωγών Μηλικουρίου Λτδ) ασχολούνται με την παραγωγή ροδοστάγματος. Οι εργασίες τους περιορίζονται σε δυο ορεινά χωριά. Οι πωλήσεις τους για τα έτη 1997 και 1998 ανήλθαν σε £25.000 περίπου ανά έτος.

II. Βιομηχανική επεξεργασία μη γεωργικών προϊόντων :

Οι τρεις Συνεργατικές Εταιρείες που ανήκουν σε αυτή τη κατηγορία είναι οι ακόλουθες

- Η Συνεργατική Εταιρεία Επεξεργασίας – Διάθεσης Δασικών Προϊόντων Κάμπου – Τσακκίστρας Λτδ η οποία ασχολείται με την επεξεργασία ξύλου και την κατασκευή κιβωτίων.

- Η Συνεργατική Εταιρεία Κωφών Λτδ η οποία ασχολείται με τη κατασκευή επίπλων. Μέλη της πιο πάνω εταιρείας είναι αποκλειστικά κωφοί.
- Η Συνεργατική Εταιρεία Αγγειοπλαστών Λτδ σκοπός της οποίας είναι η κατασκευή αγγειοπλαστικών ειδών.

Οι πιο πάνω Συνεργατικές Εταιρείες αποτελούν ένα πολύ μικρό μέρος της αγοράς μέσα στην οποία δραστηριοποιούνται.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Το Συνεργατικό Κίνημα ασχολείται με το χονδρικό και λιανικό εμπόριο με τη λειτουργία 53 Συνεργατικών Εταιρειών στο τέλος του 1998 και 78 πρατηρίων Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών.

Πίνακας 9: Αριθμός Συνεργατικών Εταιρειών χοντρικού και λιανικού εμπορίου – 1998 – 1997

	Αριθμός	
	1998	1997
Συνεργατικά Παντοπωλεία	50	52
Συνεργατικές Προμηθευτικές Εταιρείες	3	3
ΣΥΝΟΛΟ	53	55

Πηγή: www.pio.gov.cy/coop/kinima/domi/katanalotikos.htm

Ο όγκος εργασίας του καταναλωτικού τομέα κατανέμεται στις διάφορες εταιρείες με τα πιο κάτω ποσοστά (κατά προσέγγιση):

Συνεργατικά Παντοπωλεία (αυτούσια) 11%

Συνεργατικές Προμηθευτικές Εταιρείες 66%

Πρατήρια Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών 23%

Οι ετήσιες αγορές και πωλήσεις του Καταναλωτικού Τομέα από το 1965 μέχρι σήμερα φαίνονται στον Πίνακα 10 πιο κάτω:

Πίνακας 10: Ετήσιες Αγορές και πωλήσεις καταναλωτικού τομέα – 1965 - 1998

Έτος	Αγορές	Πωλήσεις
	£000	£000
1965	10.543	12.066
1970	15.495	20.246
1975	19.526	24.409
1980	26.610	28.943
1985	29.466	34.234
1990	36.548	41.762
1995	41.136	47.053
1996	40.891	47.428
1997	41.306	49.825
1998	43.282	48.756

Πηγή: www.pio.gov.cy/coop/kinima/domi/katanalotikos.htm

Παρόλο που οι πωλήσεις του τομέα παρουσίασαν αυξητική πορεία, το μερίδιο της κυπριακής αγοράς που κατέχουν είναι πολύ μικρό (περίπου 5%).

I Συνεργατικά Παντοπωλεία:

Από το 1944 η ανάπτυξη του καταναλωτικού τομέα που περιλαμβάνει τα Συνεργατικά Παντοπωλεία (εταιρείες περιορισμένης ευθύνης) ήταν ραγδαία και μέχρι το 1951 δεν υπήρχε χωριό ή πόλη στην Κύπρο που να μην είχε το δικό της Συνεργατικό Παντοπωλείο.

Ωστόσο λόγω κυρίως του ανταγωνισμού, πολλά Συνεργατικά Παντοπωλεία έχουν συνενωθεί με τη Συνεργατική Πιστωτική Εταιρεία (ΣΠΕ) της κοινότητας τους για οικονομικότερη και αποδοτικότερη λειτουργία. Ο αριθμός των Συνεργατικών Παντοπωλείων λειτουργούν αυτούσια.

II. Συνεργατικές Προμηθευτικές Εταιρείες:

Ο ρόλος του Συνεργατικού Κινήματος στον τομέα του χονδρικού εμπορίου μέσω των Συνεργατικών Προμηθευτικών Εταιρειών είναι σημαντικός. Οι δύο από τους κεντρικούς προμηθευτές οργανισμούς (Συνεργατικός Προμηθευτικός Οργανισμός Λεμεσού – Πάφου ΣΠΟΛΠ και **Συνεργατική Προμηθευτική Ένωση Αμμόχωστου – Λάρνακας ΣΠΕΑΑ**) ιδρύθηκε με σκοπό να προμηθεύουν τα Συνεργατικά Παντοπωλεία με τα εμπορεύματα που χρειάζονταν. Το 1994 ο ΣΠΟΛΠ συνενώθηκε με την Ένωση Συνεργατικών Εταιρειών Λεμεσού (ΕΣΕΛ) μαζί λειτουργούν υπεραγορές και καταστήματα σε όλες τις πόλεις της ελεύθερης Κύπρου. Οι πωλήσεις της **ΕΣΕΛ – ΣΠΟΛΠ** Λτδ κατά το 1998 ανήλθαν σε £31 εκατομ. περίπου (1997: £32 εκατομ. περίπου).

Ο τρίτος κύριος προμηθευτικός οργανισμός είναι η Συνεργατική Εταιρεία Εμφιαλώσεως Υγραερίου (ΣΥΝΕΡΚΑΖ) Λτδ, ο οποίος ιδρύθηκε με σκοπό την εμφιάλωση και προμήθεια υγραερίου στα Συνεργατικά Παντοπωλεία σε ολόκληρη

την Κύπρο. Το μερίδιο του ΣΥΝΕΡΚΑΖ στην κυπριακή αγορά ανέρχεται σήμερα σε 13% περίπου και οι πωλήσεις του το 1998 ανήλθαν σε £745.000 (1997: £778.000).

ΤΟΜΕΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Η συνεισφορά των διάφορων Συνεργατικών Εταιρειών που προσφέρουν υπηρεσίες είναι σημαντική και υποβοηθά το Συνεργατικό Κίνημα να επιτύχει τους στόχους του.

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει αναλυτικά τις εταιρείες του τομέα αυτού.

Πίνακας 11: Συνεργατικές Εταιρείες τομέα υπηρεσιών – 1998 – 1997

	Αριθμός	
	1998	1997
Παγκύπρια Συνεργατική Συνομοσπονδία Λτδ	1	1
Παγκύπρια Ομοσπονδία Διαθέσεως Χαρουπιών Λτδ	1	1
Παγκύπριο Συνεργατικό Ταμείο Υγείας Λτδ	1	1
Συνεργατική Ένωση Διακινήσεως Σιτηρών (ΣΕΔΙΣ) Λτδ	1	1
Συνεργατική Εταιρεία Μηχανογραφείσεως (ΣΕΜ) Λτδ	1	1
Συνεργατική Εταιρεία Ναυτιλιακών Υπηρεσιών (COMARINE) Λτδ	1	1
Συνεργατική Εταιρεία Αρδεύσεως Λτδ	1	1
Συνεργατική Εταιρεία Ενοικιάσεως Γης Λτδ	3	4
Συνεργατική Εταιρεία Λαχειοπωλών Λτδ	1	2
Συνεργατικός Οργανισμός Γενικών Υπηρεσιών Κύπρου (ΣΟΓΥΠ) Λτδ	1	1
ΣΥΝΟΛΟ	12	14

Πηγή: www.pio.gov.cy/coop/kinima/domi/upiresion.htm

- Παγκύπρια Συνεργατική Συνομοσπονδία Λτδ

Ρόλος της Παγκύπριας Συνεργατικής Συνομοσπονδίας Λτδ είναι να βοηθήσει στην ανάπτυξη και πρόοδο του Συνεργατικού Κινήματος στην Κύπρο με τη διαπαιδαγώγηση, επιμόρφωση και διαφώτιση των συνεργατιστών και γενικότερα όλου του Κυπριακού λαού, λαμβάνοντας όλα τα αναγκαία μέτρα για τη σωστή εφαρμογή του Θεσμού του Συνεργατισμού, την προάσπιση των συμφερόντων του συνεργατικού κόσμου της Κύπρου κ.λ.π

- Παγκύπρια Ομοσπονδία Διαθέσεως Χαρουπιών Λτδ.

Η Παγκύπρια Ομοσπονδία Διαθέσεως Χαρουπιών Λτδ ιδρύθηκε το 1953 με σκοπό το συντονισμό της διάθεσης των χαρουπιών στο εξωτερικό. Η Παγκύπρια Ομοσπονδία Διαθέσεως Χαρουπιών είναι δευτεροβάθμια εταιρία και ιδρύθηκε από τις πέντε επαρχιακές εταιρίες επεξεργασίας χαρουπιών με σκοπό την εξυπηρέτησή τους.

- Παγκύπριο Συνεργατικό Ταμείο Υγείας Λτδ

Το Παγκύπριο Συνεργατικό Ταμείο Υγείας Λτδ ιδρύθηκε το 1796 και προσφέρει ιατροφαρμακευτική κάλυψη στα μέλη υπαλλήλους των Συνεργατικών Εταιριών, καθώς επίσης και στα μέλη των οικογενειών τους. Το ύψος των απαιτήσεων που δικαιούται κάθε μέλος να υποβάλει στο ταμείο για πληρωμή υπολογίζεται σε συνάρτηση με τις ετήσιες εισφορές του ιδίου και του εργοδότη του και συνάδει με τους Ειδικούς Κανονισμούς του Ταμείου.

- Συνεργατική Εταιρεία Μηχανογραφήσεως (Σ.Ε.Μ) Λτδ

Η Σ.Ε.Μ Λτδ ιδρύθηκε το 1984 από τις μεγάλες Συνεργατικές Εταιρείες με σκοπό την παροχή σε αυτές υπηρεσιών μηχανογράφησης. Είναι δευτεροβάθμια εταιρία και παρέχει εξειδικευμένες υπηρεσίες μηχανογράφησης σε όλες τις Συνεργατικές Εταιρείες. Πρόσφατα έχει εισάξει τη νέα τραπεζική εφαρμογή ΔΕΛΤΑ και υπολογίζεται ότι περί τα τέλη του 1999 θα εγκαταστήσει το νέο αυτό σύστημα σε

όλες σχεδόν τις Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες και τα Ταμειυτήρια. Ο όγκος εργασιών της το 1998 ανήλθε σε £1,53 εκατομμύρια (1997: £1,25 εκατομ).

- Συνεργατική Ένωση Διακινήσεως Σιτηρών (ΣΕΔΙΣ) Λτδ

Η ΣΕΔΙΣ είναι δευτοραβάθμια εταιρεία και ιδρύθηκε το 1966 από 300 τοπικές Συνεργατικές Εταιρείες των σιτοπαραγωγικών χωριών. Η ΣΕΔΙΣ ως κεντρικός οργανισμός ενεργεί για λογαριασμό των τοπικών Συνεργατικών και συντονίζει τη παραλαβή / συγκέντρωση και προσωρινή αποθήκευση όλων των σιτηρών τα οποία και παραδίδονται στην Επιτροπή Σιτηρών. Αρχή που διαχειρίζεται τα σιτηρά για λογαριασμό του Κράτους. Οι τιμές των σιτηρών καθορίζονται από το Κράτος ως ελεγχόμενα προϊόντα. Η ΣΕΔΙΣ κατά το 1998 διακίνησε 9.703 τόνους σιτάρι (1997: 9.409) και 49.171 τόνους κριθάρι (1997: 31.711) συνολικής αξίας £7.365.000(1997: £4.997.000).

- Η Συνεργατική Εταιρεία Ναυτιλιακών Υπηρεσιών (COMARINE) Λτδ

Η Συνεργατική Εταιρεία Ναυτιλιακών Υπηρεσιών (COMARINE) Λτδ, ιδρύθηκε το 1965 από 13 Συνεργατικές Εταιρείες, με έδρα την Αμμόχωστο, με σκοπό να τους προσφέρει υπηρεσίες μεταφορών στην ξηρά, θάλασσα και αέρα. Μετά τη τουρκική εισβολή η εταιρεία επαναδραστηριοποιήθηκε με έδρα τη Λεμεσό. Τα μέλη της σήμερα είναι 19 Συνεργατικές Εταιρείες στις οποίες προσφέρει:

- I. Υπηρεσίες μεταφοράς αγαθών μέσω θαλάσσης και αέρα με έσοδα £488.733 το 1998 (1997: £353.029)
- II. Τουριστικές υπηρεσίες με έσοδα £75.000 περίπου το 1998 (1997: £85.000 περίπου) και
- III. Τη λειτουργία του Ξενοδοχείου "ΜΙΡΑΜΑΡΕ", 4 αστέρων στη Λεμεσό με έσοδα £2,06 εκατομμύρια το 1998 (1997: £2,02 εκατομ).

Παρόλο που η COMARINE είναι μια οικονομική εύρωστη, δραστήρια και πετυχημένη Συνεργατική Εταιρεία, εντούτοις οι εργασίες της είναι περιορισμένες σε σχέση με την όλη αγορά του αντίστοιχου τομέα .

Άλλες Συνεργατικές Εταιρείες του τομέα Υπηρεσιών:

Οι υπόλοιπες Συνεργατικές εταιρείες του τομέα αυτού ασχολούνται με την παροχή διαφόρων υπηρεσιών προς τα μέλη τους. Οι εταιρείες αυτές είναι αδρανείς.

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Το συνεργατικό κίνημα επεκτείνεται επίσης στο τομέα των ασφαλειών μέσω της Παγκόσμιας Συνεργατικής Εταιρείας Ασφαλιστικών Υπηρεσιών Λτδ. Η εταιρεία είναι τριτοβάθμια και έχει εγγραφεί το 1982 με σκοπό την παροχή υπηρεσιών και διευκολύνσεων ασφαλιστικής φύσης προς τους υπάλληλους και τα μέλη των Συνεργατικών Εταιρειών. Για την υλοποίηση του σκοπού για τον οποίο ιδρύθηκε συνεργάζεται με τον ιδιωτικό ασφαλιστικό τομέα. Οι δραστηριότητες της περιορίζονται σε ρόλο μεσάζοντα μεταξύ των ασφαλιζομένων και των ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιρειών.

Στο τέλος του 1998 το σύνολο των ασφαλισμένων, υπαλλήλων και μελών Συνεργατικών Εταιρειών ήταν 28.074 (1997:25.129) άτομα. Οι εισπράξεις ασφαλιστρών και οι πληρωμές απαιτήσεων έφθασαν τα £1,2 εκατομμύρια (1997 £1,1 εκατομμύρια) και £0,8 εκατομμύρια (1997: £0,8 εκατομμύρια), αντιστοίχως.

Ασφαλιστικές υπηρεσίες προσφέρει και η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, η οποία ενεργεί ως αντιπρόσωπος της Ασφαλιστικής Εταιρείας ALLIANCE. Τα ασφάλιστρα που έχουν εισπραχθεί κατά το 1998 ήταν £3,6 εκατομμύρια (1997:£2,9 εκατομμύρια).

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΤΥΠΟΙ

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται 7 πρωτοβάθμιες Συνεργατικές Εταιρείες (1997:8) οι οποίες ιδρύθηκαν με κύριο σκοπό την εξυπηρέτηση των μελών τους. Οι εργασίες των εταιρειών αυτών είναι περιορισμένες, ποικίλουν και δεν μπορούν να με άλλους τομείς.

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει αναλυτικά τις εταιρείες των διαφόρων τύπων.

Πίνακας 12: Συνεργατικές Εταιρείες διαφόρων τύπων - 1998 - 1997

	Αριθμός	
	1998	1997
Παγκύπριος Συνεργατική Εταιρεία Κομμωτών Λτδ	1	1
Συνεργατική Προμηθευτική Εταιρεία Ραπτών Λτδ	1	1
Συνεργατική Οινοποιητική Εταιρεία Δωρού Λτδ	1	1
Συνεργατική Οινοποιητική Εταιρεία Αγ. Γεωργίου Λεμεσού Λτδ	1	1
Συνεργατική Οινοποιητική Εταιρεία Συλίκου Λτδ	1	1
Παγκύπρια Συνεργατική Προμηθευτική Εταιρεία Ποδηλάτων και Μοτοσικλετών Λτδ	-	1
Συνεργατική Προμηθευτική Εταιρεία Υποδηματοποιών Λτδ	1	1
Συνεργατική Χειροτεχνική Εταιρεία Κάτω Λευκάρων Λτδ	1	1
ΣΥΝΟΛΟ	7	8

Πηγή: www.pio.gov.cy/coop/kinima/domi/diaforoi.htm

ΝΕΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Επέκταση της Επιχειρηματικής Δραστηριότητας:

Μετά την έναρξη των εργασιών του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου, και ενόψει της πολύ ευνοϊκής υποδοχής που έτυχε από το επενδυτικό κοινό, το Συνεργατικό Κίνημα, στα πλαίσια των συντονισμένων προσπάθειών του για συνεχή επέκταση και εκσυγχρονισμό, αποφάσισε να συμμετάσχει αποφασιστικά στον τομέα των επενδύσεων και των χρηματιστηριακών συναλλαγών. Για το σκοπό αυτό ιδρύθηκε η Μετοχική Εταιρεία «Λευκόνοικο», (Εταιρεία Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου) σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Εταιρειών Νόμου, με εγκεκριμένο μετοχικό κεφάλαιο ΛΚ25 εκατομμυρίων (σε μετοχές της ΛΚ1 εκάστη).

Στη συνέχεια το «Λευκόνοικο» ίδρυσε την Επενδυτική Εταιρεία «Δήμητρα», με εγκεκριμένο μετοχικό κεφάλαιο ΛΚ20,6 εκατομμύρια (σε μετοχές της ΛΚ1 εκάστη), από τις οποίες ΛΚ20,000,000 ή 97% κατέχονται από το «Λευκόνοικο», ενώ οι υπόλοιπες ΛΚ600,000 κατέχονται σε πακέτα των ΛΚ100,000 από 6 Συνεργατικές Εταιρείες (ΕΣΣΕΛ – ΣΠΟΛΠ, ΣΕΜ, COMARINE, ΣΕΒΕΓΕΠ, ΣΟΠΙΑΖ και Παγκύπρια Συνεργατική Ασφαλιστική Εταιρεία). Σε επόμενο στάδιο η «Δήμητρα» μετατράπηκε σε Δημόσια Εταιρεία, με την έκδοση επιπρόσθετων 180,000,000 μετοχών ΛΚ1,00 εκάστη οι οποίες προσφέρθηκαν στην ίδια τιμή συν ένα warrant (δικαίωμα αγοράς μετοχής) για κάθε 5 μετοχές. Η έκδοση υπερκαλύφθηκε επτά φορές (ελήφθησαν αιτήσεις αξίας ΛΚ1,2 δις).

Το «Λευκόνοικο Επενδυτική» σχημάτισε στη συνέχεια Χρηματιστηριακή Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης που λειτουργεί σαν πράκτορας μετοχών και είναι εξουσιοδοτημένη να διαπραγματεύεται συναλλαγές σε μετοχές του χρηματιστηρίου στο πάτωμα του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου. Η επενδυτική πολιτική της Εταιρείας, έχει σκοπό να επιτυγχάνει μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα κέρδη

ψηλού επιπέδου, μέσω ενός ποικίλου χαρτοφυλακίου, αποτελούμενου από μετοχές, warrants, δικαιώματα, κυβερνητικά χρεόγραφα ή οποιαδήποτε άλλη κινητή περιουσία που τυγχάνει διαπραγμάτευσης στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, ή σε οποιοδήποτε άλλο εγκεκριμένο χρηματιστήριο του εξωτερικού.

ΡΟΛΟΣ Σ.Κ.Τ.

Η Σ.Κ.Τ. βρίσκεται στην κορυφή της πυραμίδας του Συνεργατικού Κινήματος. Είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός με σκοπό την εξυπηρέτηση των μελών του για να μπορούν να αντεπεξέλθουν στις ανάγκες τους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Παρόλα αυτά ο δανεισμός από την Σ.Κ.Τ. δεν είναι συχνός και εν πάση περίπτωση οι διευκολύνσεις που παρέχει στους αγρότες, είναι εποχικές και βραχυπρόθεσμες.

Φυσικά η συμβολή της Σ.Κ.Τ. στην οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου δεν πρέπει να επικεντρώνεται μόνο, από την άποψη των δραστηριοτήτων της, στην άντληση και συγκέντρωση κεφαλαίων και την παροχή επαρκών πιστώσεων στο Συνεργατικό Κίνημα. Λόγω της θέσης της έχει αναλάβει ένα ευρύτερο ρόλο από εκείνο του συντονισμού των ροών ρευστών διαθέσιμων και πιστώσεων. Η τράπεζα φέρνει στην προσοχή τους τρέχοντα οικονομικά, εντοπίζει ειδικές συνθήκες μέσα στην Χρηματαγορά και τα ενημερώνει πάνω σε τρέχουσες επιχειρηματικές τάσεις στα Συνεργατικά Κινήματα άλλων χωρών. Ταυτόχρονα, πολιτικές και πρακτικές, που ακολουθούνται από ανταγωνιστικές Εμπορικές Τράπεζες αποτελούν θέμα τακτικών διαβουλεύσεων, που στόχευαν στην διατήρηση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος

και του μεριδίου της αγοράς του κινήματος που ανερχόταν σε περίπου 33% του συνόλου των καταθέσεων κατά το τέλος του 1999.

I Ρόλος της Σ.Κ.Τ. στην καταπολέμηση της υπέρμετρης φτώχειας

Το Κυπριακό Συνεργατικό Κίνημα, αν και με έμμεσο τρόπο, πρέπει να παραδεχτούμε ότι παίζει σημαντικό ρόλο στις προσπάθειες που καταβάλλονται για την καταπολέμηση της φτώχειας. Δεδομένης της αποστολής και των δραστηριοτήτων τούτων η Σ.Κ.Τ. και οι Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες – μέλη της Σ.Κ.Τ. δίνουν προτεραιότητα και αφιερώνουν τους πόρους στον κύριο σκοπό τους που είναι η εξυπηρέτηση των μελών τους (> αγροτών – οικονομικά εξαθλιωμένοι).

II. Επιδιώκοντας τους στόχους αυτούς, μέσα από τα χρόνια που οι Συνεργατικές καταφέρνουν:

- Βελτίωση της οικονομικής – κοινωνικής και πολιτιστικής θέσης ατόμων με περιορισμένες δυνατότητες και ευκαιρίες.
- Αύξηση της διαθεσιμότητας πόρων μέσω της ενθάρρυνσης των αποταμιεύσεων, την εξάλειψη της τοκογλυφίας και μιας συνετής χρησιμοποίησης των πιστώσεων.
- Ανάπτυξη πληρέστερης αξιοποίησης πόρων π.χ. στην εφαρμογή συστημάτων αγροτικών μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξη γης με σκοπό την επέκταση της

παραγωγικής χρήσης της και την προώθηση της επεξεργασίας τοπικών πρώτων υλών.

- Ανύψωση του επιπέδου των γενικών και τεχνικών γνώσεων των μελών τους και ατόμων που συνδέονται με το Συνεργατικό Κίνημα.

Ακόμα η Σ.Κ.Τ. και οι Συνεργατικές Π. Εταιρείες μέλη της αναγνωρίζονται και έχουν καθιερωθεί ως το κυριότερο όργανο για την εφαρμογή μεγάλου αριθμού κυβερνητικών σχεδίων παραχώρησης πιστώσεων.

III. Επιπρόσθετα από τις τραπεζικές εργασίες η Σ.Κ.Τ. προσφέρει στο συνεργατισμό και τον υπόλοιπο γενικά κυπριακό λαό τις πιο κάτω υπηρεσίες:

(α) Προμήθεια Χημικών λιπασμάτων, πατατόσπορου και γεωργικών φαρμάκων.

(β) Την διεκπεραίωση των συναλλαγών σε ξένο συνάλλαγμα, ήτοι αγορά και πώληση ξένου συναλλάγματος, πιστώσεις για εισαγωγές, έκδοση επιταγών και ταξιδιωτικών επιταγών για τουριστικούς και άλλους σκοπούς, αποστολή συναλλάγματος στο εξωτερικό για φοιτητικούς και άλλους σκοπούς.

(γ) Ασφαλιστικές υπηρεσίες.

(δ) Πληρωμή στους γεωργούς της αξίας των σιτηρών που παρελήφθησαν από την Επιτροπή Σιτηρών.

(ε) Διανομή της Κυβερνητικής βοήθειας σε πληγέντες γεωκτηνοτρόφους από θεομηνίες.

(στ) Διάφορες άλλες εργασίες όπως η είσπραξη λογαριασμών τηλεφώνων και Αρχής Ηλεκτρισμού.

IV. Η Σ.Κ.Τ. συνέβαλε σημαντικά στην ανάπτυξη της γεωργίας και κτηνοτροφίας ως ακολούθως:

1. Ανέλαβε αμέσως μετά την ίδρυση της την προμήθεια σ' όλες τις συνεργατικές εταιρείες διαφόρων ειδών γεωργικής χρήσης όπως χημικά λιπάσματα, θειάφι, πατατόσπορο και γεωργικά φάρμακα. Από τότε επετεύχθη η ενοποίηση των προμηθευτικών εργασιών των ειδών τούτων και ενεθαρρύνθη ο γεωργός στην χρήση λιπασμάτων για την βελτίωση γενικά των μεθόδων εργασίας του. Σήμερα η Σ.Κ.Τ. προμηθεύει περίπου το 90% των λιπασμάτων, 100% του πατατόσπορου και 50 – 60% των φαρμάκων της Κυπριακής αγοράς. Συνεπώς η Σ.Κ.Τ. αποτελεί τον ρυθμιστή της τιμής των πιο πάνω ειδών γεωργικής χρήσης. Μετά την διάλυση της Γεωργικής Τράπεζας (1963) η Σ.Κ.Τ. ανέλαβε την παραχώρηση ΧΑΜΗΛΟΤΟΚΩΝ μακροπρόθεσμων δανείων για γεωργική και κτηνοτροφική ανάπτυξη απ' ευθείας στους γεωργούς.
2. Με βάση τον Νόμο αρ. 56 του 1962 (Νόμος Διευκολύνων την παροχή Χορηγήσεων και Πιστώσεων δι' αγροτική ανάπτυξη) η Σ.Κ.Τ. συνεχίζει την χορήγηση δανείων για την καλλιέργεια δένδρων και αμπελιών, την εκτροφή ζώων, ψαριών και πουλερικών, την βελτίωση της γης, την αγορά μηχανημάτων και την καλλιέργεια λαχανικών. Μέσα στα πλαίσια της Κυβερνητικής πολιτικής η Σ.Κ.Τ. χορηγά επίσης δάνεια σε

γεωργοκτηνοτρόφους με βάση διάφορα σχέδια του Τμήματος Γεωργίας, για αγροτική ανάπτυξη. Μερικά από τα σχέδια τούτα είναι η βελτίωση χρήσης ύδατος, εγγειοβελτιωτικά έργα και δενδροφυτείες, προώθηση μικτής γεωργίας - κτηνοτροφίας, βελτίωση μελισσοκομίας, αυτοεργοδότηση ανέργων γεωπόνων, σχέδιο παραγωγής και εξαγωγής φρούτων και λαχανικών, θερμοκήπια για λαχανικά, ίδρυση κτηνοτροφικών περιοχών κ.λ.π. τα υπόλοιπα των δανείων τούτων την 31 Δεκεμβρίου 1986 ανήρχοντο σε £11 εκατομμύρια περίπου.

3. Επίσης με βάση την αγροτική πολιτική της Κυβέρνησης η Σ.Κ.Τ. (α) εχορήγησε, αμέσως μετά την τουρκική εισβολή, σε εκτοπισθέντες γεωργοκτηνοτρόφους χαμηλότοκα δάνεια για καλλιεργητικούς σκοπούς και για την αγορά αντλητικών συγκροτημάτων και γεωργικών μηχανημάτων και (β) χορηγεί ανακουφιστικά χαμηλότοκα δάνεια σε γεωργοκτηνοτρόφους πληγέντες από θεομηνίες.
4. Επιπρόσθετα από τα πιο πάνω η Σ.Κ.Τ. παρέχει δωρεά συμβουλές πάνω σε γεωργικής φύσεως ζητήματα στον γεωργικό κόσμο

Συνοψίζοντας τα πιο πάνω σημεία είναι η εμφανέστατη η συμβολή της Σ.Κ.Τ. στην ανάπτυξη της γεωργίας και κτηνοτροφίας καθώς και στην μείωση του κόστους παραγωγής των γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων, το οποίο επιτεύχθη με την απαλλαγή από την τοκογλυφία, την παροχή χαμηλότοκων δανείων και την τήρηση των τιμών των γεωργικών λιπασμάτων και άλλων χρεωδών σε λογικά επίπεδα.

V. Εξίσου σημαντική θεωρείται η συμβολή της Σ.Κ.Τ. στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του κυπριακού λαού ως ακολούθως:

1. Ο συνεργατισμός και η Σ.Κ.Τ. απέτρεψαν το ξεκλήρισμα και την οικονομική εξαθλίωση του αγροτικού κόσμου και παρεμπόδισαν την εκπρολεταριοποίηση του πληθυσμού και την κοινωνική αποδιοργάνωση της Κύπρου.
2. Η ανάπτυξη του συνεργατισμού και της Σ.Κ.Τ. βοήθησαν τον αγροτικό κόσμο να αποτρέψει την οικονομική δεσποτεία, την πολιτική καθοδήγηση, την άδικη εκμετάλλευση και καταπίεση, την οπισθοδρομική δουλοπρέπεια και το σύστημα τοκογλυφίας που εξασκούσαν οι εμποροδανειστές.
3. Η ίδρυση της Σ.Κ.Τ. συνέβαλε, εκτός από την απαλλαγή του κυπριακού λαού από την τοκογλυφία, σε αυξημένη τάση για αποταμίευση, σε καλύτερο βιοτικό επίπεδο, και σε περισσότερες ευκαιρίες για μόρφωση στο εσωτερικό και εξωτερικό. Σήμερα η Σ.Κ.Τ. τροφοδοτεί ένα μεγάλο αριθμό φοιτητών του εξωτερικού με ξένο συνάλλαγμα.

Η Σ.Κ.Τ. συνέβαλε επίσης στην ανάπτυξη του τραπεζικού τομέα ο οποίος συμπεριλαμβάνει τόσο τα Συνεργατικά Ιδρύματα όσο και τις εμπορικές τράπεζες. Προσφέρει τραπεζικές υπηρεσίες στο συνεργατισμό (που αποτελείται από την πλειοψηφία των κυπρίων, ενηλίκων και ανηλίκων), του οποίου οι καταθέσεις κατά το 1986 ανήλθαν στα £400 εκατομμύρια, δηλαδή το 30% περίπου των καταθέσεων παγκύπρια, ως ακολούθως:

(α) Αποδοχή καταθέσεων, (β) χορήγηση δανείων, (γ) παντός είδους συναλλαγές σε ξένο συνάλλαγμα, (δ) αποστολή συναλλάγματος σε κυπρίους φοιτητές του εξωτερικού (ε) προσφορά ασφαλιστικών υπηρεσιών.

Το επίτευγμα της αυτοδυναμίας του Συνεργατικού κινήματος όσον αφορά κυρίως την χρηματοδότηση, και η συμβολή της Σ.Κ.Τ. προς το εν λόγω επίτευγμα είναι πολύ αξιοσημείωτο. Επίσης συμβάλλουν στην ανάπτυξη της γεωργίας, κτηνοτροφίας και της κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης του κυπριακού λαού. Αξιοσημείωτη είναι επίσης η συνεχής και σταθερή υποστήριξη της κυπριακής κυβέρνησης προς την Σ.Κ.Τ. και το συνεργατισμό γενικότερα, χωρίς την οποία οι πιο πάνω επιτεύξεις θα ήσαν ακατόρθωτες.

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΔΥΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΓΕΝΝΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΣΠΕ ΥΨΩΝΑ – ΛΟΦΟΥ

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΥΨΩΝΑΣ:

Ο Ύψωνας βρίσκεται 7 χιλιόμετρα δυτικά της πόλης Λεμεσού. Δέχεται μια μέση ετήσια βροχόπτωση στα 440 χιλιόμετρα . Στην περιοχή του Ύψωνα καλλιεργούνται αμπέλια, εσπεριδοειδή, αμυγδαλιές , ελιές , χαρουπιές , σιτηρά , νομευτικά φυτά και λίγα φρουτόδεντρα.

Το 1985 η έκταση των αμπελιών ανερχόταν στα 297 εκτάρια , επίσης όσον αφορά την κτηνοτροφία το 1985 εκτρέφονταν 1.803 πρόβατα , 967 κατσίκες ,167 αγελάδες , 246 χοίροι και 2.635 κοτόπουλα . Πρέπει να επισημανθεί πως ο Ύψωνας περιλαμβάνεται στο μεγάλο αρδευτικό έργο του Νότιου Αγωγού από το οποίο αναμένεται να επωφεληθεί.

Ακόμη μια σημαντική και οικονομική δραστηριότητα του χωριού Ύψωνα είναι η βιομηχανική . Σύμφωνα με στατιστική που έγινε το 1985 υπήρχαν 49 βιομηχανικές μονάδες στις οποίες απασχολούσαν 329 άτομα και ο αριθμός στην βιομηχανία θεωρείται ο τέταρτος μεγαλύτερος της επαρχίας Λεμεσού . Τα κυριότερα είδη που αναπτύχθηκαν από την βιομηχανία είναι η αλλαντοποιία , η τυροκομία , είδη μετάλλων και επινικέλλωσης η κατασκευή ψυγείων , οι τσιμεντοσωλήνες και η κατασκευή ξύλινων επίπλων.

Εκτός από την γεωργία , κτηνοτροφία και τη βιομηχανία ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού εργοδοτείται και σε άλλους τομείς . Στο τομέα εμπορίου , ξενοδοχείων , εστιατορίων , μεταφορών και επικοινωνιών , στον τομέα κατασκευών και υπηρεσιών.

Ο Ύψωνας βρίσκεται δίπλα στην οδική αρτηρία Λεμεσού – Πάφου . Στα ανατολικά συνδέεται με την πόλη της Λεμεσού και στα νοτιοδυτικά με το χωριό Κολότσι (3,5χμ) και στα βορειοδυτικά με το φράγμα του Κούρη (6χμ) . Η πολύ μικρή απόσταση του χωριού από το μεγάλο αστικό κέντρο της Λεμεσού , η πολύ καλή οδική σύνδεση και οι προσοδοφόρες γεωργικές του εκμεταλλεύσεις ήταν οι σημαντικότεροι παράγοντες που αυξήθηκε με ραγδαίο ρυθμό ο πληθυσμός του χωριού . Με βάση την επίσημη απογραφή του 1982 ο Ύψωνας ήταν ο έκτος μεγαλύτερος σε πληθυσμό οικισμός της επαρχίας Λεμεσού με 3.061 κατοίκους .

I. Προσυνεργατική Περίοδος:

Ο Ύψωνας ήταν μια καθαρά γεωργοκτηνοτροφική περιοχή , κατοικήθηκε για πρώτη φορά από τους Λοφίτες στις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα . Όπως όλοι οι Κύπριοι αγρότες έτσι και οι Ύψωνιάτες δεν είχαν οικονομικούς πόρους με μόνο κύριο εισόδημα τα γεωργοκτηνοτροφικά προϊόντα τους , που και αυτά δεν είχαν σταθερές και καλές τιμές , οπότε ούτε και σταθερό εισόδημα .

Την περίοδο εκείνη οι κάτοικοι του χωριού αντιμετώπιζαν αρκετές δυσκολίες όπως:

- Καιρικές συνθήκες (ανομβρίες ,καταστροφές)
- Δεν υπήρχαν χρήματα (ρευστότητα)
- Οι κάτοικοι δανείζονταν λεφτά από τους τοκογλύφους.
- Δεν εξοφλούνταν εύκολα τα χρέη .

- Οι τιμές των γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων ήταν εξευτελιστικές .
- Τα μεροκάματα πολύ χαμηλά .
- Δεν υπήρχε ικανοποιητική βλάστηση για τα κοπάδια .

Κάτω από αυτές τις δύσκολες συνθήκες , της δυστυχίας , της φτώχειας , της μιζέριας και της ανέχειας δημιουργήθηκε η ανάγκη για συνεργατισμό έτσι ώστε οι άνθρωποι να μπορέσουν να καλύψουν τις βασικές ανάγκες τους μέσα από την αλληλοβοήθεια .

Η συνήθεια αρκετών οικογενειών να συνεργάζονται μεταξύ τους λόγω του ότι δεν είχαν την οικονομική άνεση να πληρώνουν μεροκάματα , στις διάφορες εποχιακές δουλειές (θέρισμα , κατασκευή χαλουμιών , τυριών κ.α.) οδήγησε τους αγρότες να συνάπτουν ένα είδος συνεταιρισμού .

II. Ίδρυση της ΣΠΕ Ύψωνα στις 30/11/1940:

Η πρώτη Γενική Συνέλευση για την ανάδειξη της πρώτης επιτροπής της Συνεργατικής και την ανάδειξη του πρώτου εποπτικού Συμβουλίου έγινε στις 30/1/1940 όπου παρευρίσκονταν συνολικά 33 άτομα.

«Μετά από ψηφοφορία εκλέγηκαν οι ακόλουθοι: Θρασύβουλος Αχιλλέα (πρόεδρος) , Παναγιώτης Πέτρου (ταμίας) , Κυριάκος Κλ. Μακρή (μέλος) , Παναγής Κ. Μακρή (μέλος) , Χ' Μιχαήλ Χ' Κυριάκου (μέλος) . Εκλέγεται ομόφωνα ως γραμματέας ο Θεμιστοκλής Φ. Μηλάνθης» . (Θεοδώρου Ακ. ,2000, σελ22)

<< III. Οι πρώτες αποφάσεις της πρώτης επιτροπείας:

1. Παραγγελία 200 βιβλιαρίων - καταθέσεων .

2. Ο τόκος επι των καταθέσεων ορίζεται ως εξής (α) περιοδικές 2% . (β) Σε πρώτη ζήτηση 2% για τα μέλη και 1% για μη μέλη. (γ) Προθεσμίας . Από 6 μήνες έως 12 μήνες 3% και πέραν του έτους 4% .
3. Τόκος για δάνεια 8% .
4. Η εταιρεία κατά επιθυμία των μελών της να πωλεί ομαδικώς τα προϊόντα των μελών (σιτάρι , κριθάρι , χαρούπια κ.λ.π.) .
5. Για δάνεια £5 γίνεται δεκτός και ένας εγγυητής αν η επιτροπεία το θεωρούσε αρκετό . Πέρα των £5 είναι υποχρεωτικό από τους θεσμούς οι εγγυητές να είναι δύο ή περισσότεροι . Ως εγγύηση θα λαμβάνεται υπόψιν και ο χαρακτήρας του δανειζόμενου .
6. Η ημερομηνία λήξης του δανείου ορίζεται την εποχή όπου ο αιτητής θα έχει εισόδημα να εξοφλήσει το δάνειο.
7. Τα περισσότερα χρήματα να κατατίθονται στην Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα .
8. Αιτήσεις νέων μελών να γίνονται γραπτώς και να εξετάζονται ή εγκρίνονται από την επιτροπεία σε συνεδρία . Η επιτροπεία δεν είναι υποχρεωμένη να δεχθεί ως μέλη πρόσωπα κακού χαρακτήρας .>>
(Θεοδώρου Ακ. ,2000, σελ.23)

IV. Εποπτικά Συμβούλια:

Το εποπτικό συμβούλιο αποτελείτο από 5 μέλη και κάθε μέλος δεν μπορούσε να εκλεγεί και στην επιτροπή και στο συμβούλιο . Μόνο ένα απ' τα δύο . Τα εποπτικά συμβούλια εκλέγονταν και αυτά τις ίδιες ημερομηνίες που διεξάγοντα οι εκλογές για την ανάδειξη της επιτροπής.

Ο ρόλος του εποπτικού συμβουλίου ήταν να εποπτεύει για την τήρηση των διατάξεων του καταστατικού και των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης . Κάθε μέλος του εποπτικού συμβουλίου είχε το δικαίωμα να εξετάζει τα βιβλία και το ταμείο της Συνεργατικής όποτε έκρινε αναγκαίο . Επίσης να λάβει οποιαδήποτε προσωρινά μέτρα για να προστατεύσει την εταιρεία , όταν αντιληφθεί πως το Δ.Σ. παραμελεί τα καθήκοντα του ή ενεργεί χωρίς να λάβει υπόψη τις διατάξεις του καταστατικού.

Τέλος το εποπτικό συμβούλιο είχε το δικαίωμα να συγκαλεί έκτακτη Γενική Συνέλευση για λήψη έκτακτων αποφάσεων ή για οποιαδήποτε άλλο αναγκαίο ή απαραίτητα μέτρο. <<Οι εκλογές για την ανάδειξη του πρώτου εποπτικού συμβουλίου έγινε στις 30/01/1940 και εκλέγηκαν ομόφωνα ως μέλη του Ε.Σ οι πιο κάτω: Αθηνόδωρος Παναγή (πρόεδρος) , Βασίλειος Ηλία , Χριστοφής Α. Χριστοφή , Στυλιανός Νεοφύτου , Σάββας Αχιλλέα Οικονόμου >>. (Θεοδώρου Ακ. ,2000, σελ.27)

Όπως προανέφερα την ίδια μέρα δηλ. 30/01/1940 είχε εκλεγεί και η πρώτη Επιτροπεία της Συνεργατικής. Στις εκλογές που έγιναν στις 12/05/1946 για την ανάδειξη νέας επιτροπείας δεν αναφέρεται πουθενά η εκλογή του τρίτου κατά σειρά Εποπτικού Συμβουλίου . Φαίνεται καθαρά πως ο θεσμός αυτός καταργήθηκε πολύ νωρίς ίσως γιατί δεν απέδιδε τα ναμενόμενα ή για λόγους κυρίως πρακτικούς .

ΤΑ ΧΑΡΟΥΠΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ:

Η χαρουπιά ήταν γνωστή από τα παλιά ακόμη και όταν ο Ιωάννης ο βαπτιστής ήταν στην έρημο τρεφόταν με χαρούπια με τα οποία τρέφονταν επίσης και οι χοίροι .

Στην Κύπρο τα πιο πολλά δέντρα βλάστησαν από σπόρους χαρουπιών που έτρωγαν τα ζώα και για αυτό το λόγο δεν υπάρχουν οργανωμένες φυτείες χαρουπιάς . Τα

δέντρα χαρουπιάς βλαστούσαν παντού από τα παράλια μέχρι αρκετά ψηλά στα βουνά και ακόμα στις πιο άγονες περιοχές που δεν είναι κατάλληλες για άλλες καλλιέργειες .

Επί τουρκοκρατίας υπήρχε ένας νόμος σύμφωνα με τον οποίο όποιος ήθελε να γίνουν δικά του τα δέντρα άγριας χαρουπιάς έπρεπε να τα εμβολιάσει . Ακόμη και σήμερα βλέπουμε χαρουπιές σε δάση , σε κυβερνητική γη ή ακόμα και σε μοναστήρια . Πριν από 50 χρόνια η παραγωγή χαρουπιών στην Κύπρο ήταν διπλάσια από ότι στις μέρες μας . Επίσης τα χαρούπια ήταν το κύριο γεωργικά προϊόν που γινόταν εξαγωγή και ονομαζόταν «ο μαύρος χρυσός της Κύπρου» .

Με την πάροδο του χρόνου οι κάτοικοι άρχισαν να εγκαταλείπουν την ύπαιθρο και να φεύγουν προς τις πόλεις με αποτέλεσμα πολλά δέντρα να έχουν εγκαταλειφθεί και να έχουν ξηραθεί να έχει μείνει πάνω στα δέντρα γιατί ο ιδιοκτήτες δεν ενδιαφέρονταν να τα μαζέψουν επειδή:

1. Τα γεωργικά χέρια ήταν πολύ ψηλά .
2. Είναι δύσκολη η συλλογή από την άγρια βλάστηση .
3. Καμιά καλλιέργεια δεν μπορεί να γίνει στα δέντρα επειδή το παραδοσιακό άροτρο έχει σήμερα εγκαταλειφθεί και τα μηχανήματα καλλιέργειας δεν μπορούσαν να φτάσουν στις περιοχές που βρισκόταν τα περισσότερα δέντρα λόγω του ότι δεν υπάρχουν δρόμοι .

Σήμερα δεν υπήρχαν προβλήματα διάθεσης χαρουπιών , παρά μόνο το πρόβλημα εξασφάλισης τιμών επειδή το χαρούπι χρησιμοποιείται κυρίως στις ζωοτροφές και αν η τιμή είναι υψηλή τότε χρησιμοποιούνται άλλα προϊόντα που η τιμή είναι

χαμηλότερη από ότι των χαρουπιών . Επίσης η συνεχής αύξηση των ναύλων εμποδίζει τους παραγωγούς να εξασφαλίζουν καλύτερες τιμές .

Τα χαρούπια χρησιμοποιούνταν βασικά σαν ζωοτροφή και έτσι ή μόνη επεξεργασία που χρειαζόταν είναι να τεμαχιστούν για να διευκολύνεται η ανάμειξη με άλλες ζωοτροφές . Τα χαρούπια χρησιμοποιούνται και στη συσκευασία διάφορων τροφίμων στη ζαχαροπλαστική (όπως παγωτά , τζέλλυ κ.τ.λ.) , στην βιομηχανία χαρτιού , στην υφαντουργία και πολλές άλλες χρήσεις λόγω του ότι χαρουπόσπορος όταν τεμαχισθεί περιέχει πολύτιμα πηκτικά συστατικά , που χρησιμοποιούνται για διάφορες χρήσεις όπως προανέφερα .

Μέχρι πριν λίγο καιρό οι περισσότερες ποσότητες χαρουπόσπορου εξάγονταν στο εξωτερικό (Ιταλία , Αγγλία) και μια μικρή ποσότητα επεξεργαζόταν από τον οίκο Σχίζα στην Λεμεσό . Τώρα ολόκληρη σχεδόν η παραγωγή χαρουπόσπορου που συγκεντρώνουν οι Συνεργατικές επεξεργάζεται από την ομοσπονδία σε δικό της εργοστάσιο για ορισμένες χρήσεις . Από το 1980 επεξεργάζονται από το εργοστάσιο της ομοσπονδίας καλής ποιότητας αλεσμένα χαρούπια και μετατρέπονται σε χαρουπόσκονη που χρησιμοποιείται το προϊόν αυτό .

Στα πιο παλιά χρόνια η εμπορία των χαρουπιών γινόταν από λίγους εμπόρους οι οποίοι αγόραζαν τα χαρούπια από τους παραγωγούς στις τιμές που ήθελαν οι ίδιοι . Από το 1930 μέχρι το 1945 οι έμποροι άρχισαν να κάνουν εργοστάσια για το άλεσμα των χαρουπιών , από την άλλη πλευρά όμως οι παραγωγοί αντιλήφθηκαν πως μπορούσαν να πετύχουν καλύτερες τιμές , αν παραμερίζουν τους μεσάζοντες . Έτσι το 1945 10 Συνεργατικές Εταιρείες συγκέντρωσαν μικρές ποσότητες χαρουπιών τις οποίες πώλησαν η κάθε μια ξεχωριστά . Επειδή τα αποτελέσματα δεν ήταν εντελώς

ικανοποιητικά , οι παραγωγοί αντιλήφθηκαν πως αν συνεργάζονταν και με άλλους παραγωγούς θα είχαν ακόμη καλύτερα αποτελέσματα . Έτσι το 1946 ενεγράφησαν πέντε επαρχιακές ενώσεις σε όλες τις επαρχίες εκτός της Λευκωσίας επειδή δεν καλλιεργούνταν χαρούπια . Μέχρι το 1950 οι ενώσεις αυτές που συνεργάζονταν μεταξύ τους παλούσαν τα χαρούπια ανεπίσημα για να αποφεύγουν το συναγωνισμό που υπήρχε ανάμεσα τους.

Με αυτή τη συνεργασία οι πέντε ενώσεις τοποθέτησαν τις βάσεις για τη δημιουργία της Ομοσπονδίας , η οποία εγράφη το 1953 . Σκοπός της Ομοσπονδίας, είναι η πώληση των χαρουπιών που συγκεντρώνουν οι ενώσεις και αφού η Ομοσπονδία αφαιρέσει τα έξοδα , πληρώνει το υπόλοιπο στις ενώσεις , οι οποίες αφαιρούν τα δικά τους έξοδα για να πληρώσουν τις Συνεργατικές των χωρικών που και αυτές στη συνέχεια πληρώνουν τους παραγωγούς .

Συνεργασία ΣΠΕ (Υψωνα – Λόφου) με τη Συνεργατική Ένωση Διαθέσεως Χαρουπιών :

Από τον γραμματέα και τα μέλη της επιτροπείας καθώς και από τους επόπτες του τμήματος του Συνεργατισμού , γινόταν μεγάλη προσπάθεια να πείσουν τους παραγωγούς χαρουπιών ότι ήταν προς όφελος η εμπορία χαρουπιών με τη Συνεργατική Ένωση Διαθέσεως χαρουπιών .

Στην αρχή συμμετείχαν πολύ λίγοι παραγωγοί λόγω του ότι ήταν οικονομικά εξαρτώμενοι από τους ιδιώτες εμπόρους χαρουπιών . Τα πράγματα έγιναν πιο σοβαρά από το γεγονός ότι την τελική απόφαση για συνεργασία με την ΣΕΔΧ την πήρε η Γενική Συνέλευση της Εταιρείας που έγινε 16.6.1946 .

Ο τρόπος πώλησης γινόταν ως εξής: Η εταιρεία παραλάμβανε τα χαρούπια από τους παραγωγούς και ο παραγωγός έπαιρνε το 75% της τρέχουσας τιμής των χαρουπιών σαν προκαταβολή και τα υπόλοιπα μετά από την πώληση αφού πρώτα αφαιρούσαν και τα σχετικά έξοδα . Να τονίσουμε ότι οι περισσότεροι παραγωγοί δεν έπαιρναν χρήματα αλλά ξοφλούσαν χρέη τα οποία ήδη είχαν κάνει . Τα χρέη τα ξοφλούσαν με τη σοδειά τους . Με αυτό τον τρόπο οι παραγωγοί εξασφάλιζαν καλύτερες τιμές από εκείνες που πλήρωναν οι ιδιώτες έμποροι χαρουπιών . Πριν το 1974 λειτουργούσαν στην Κύπρο 5 Σ.Ε.Δ.Χ . Σήμερα λειτουργούν μόνο 3 .

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ

ΑΜΠΕΛΟΥΡΚΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ (ΣΟΔΑΠ)

Το 1945, ο τότε Συνεργατικός λειτουργός της Λεμεσού μετά από σοβαρή μελέτη όσον αφορά για τα 2 κυριότερα προϊόντα της επαρχίας των χαρουπιών και των αμπελουργικών προϊόντων επινόησε την ίδρυση εκτός Σ.Ε.Δ.Χ. και ενός οργανισμού για διάθεση αμπελουργικών προϊόντων πάνω σε παγκύπρια βάση .

Η ιδέα αγκαλιάστηκε και εγκρίθηκε από τον τότε έφορο Συνεργατικών Εταιρειών και έτσι στο τέλος του 1946 εγγράφεται ο Συνεργατικός Οργανισμός Διαθέσεως Ζιβανίας και σταφίδας .

Μέλη του οργανισμού ήταν Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες οι οποίες λειτουργούσαν ως μεσάζοντες μεταξύ των παραγωγών και του οργανισμού .

Το 1947 αποφασίζεται η αλλαγή του ονόματος του συνεταιρισμού και μετονομάζεται σε Συνεργατικό Οργανισμό Διαθέσεως Αμπελουργικών Προϊόντων (ΣΟΔΑΠ) . Η ΣΠΕ Ύψωνα γίνεται μέλος στον οργανισμό το 1948

Αργότερα επιτράπηκε να γίνουν μέλη και άτομα αμπελουργοί με την προϋπόθεση ότι θα εγγραφούν στον οργανισμό για ένα ορισμένο αριθμό πεντόλιρων μετοχών . Επίσης το κάθε μέλος ήταν υποχρεωμένο να παραδώσει σταφύλια σε αναλογία 500 οκάδων κατά μετοχή . Λόγω του ότι τα μέλη του οργανισμού αριθμούνται κατά χιλιάδες, προβλέπεται από τους κανονισμούς κάθε κοινότητα να στέλνει στις συνελεύσεις αντιπρόσωπο για κάθε 50 μέλη .

«Για την ΣΠΕ Ύψωνα από ειδική συνέλευση των μελών που έγινε την 21/8/1949 εκλέγεται ομόφωνα ο Παναής Σ. Μακρίδης εκ Λόφου ως αξιωματούχος του ΣΟΔΑΠ και σε συνεδρία που έγινε τις 8/12/1951 εκλέγονται ως αντιπρόσωποι του ΣΟΔΑΠ οι Κυριάκος Χ' Κυπρή και Παναγιώτης Χρυσάνθου . Εκ μέρους της ΣΠΕ Ύψωνας ο Χ' Μιχαήλ Χ' Κυριάκου» . (Θεοδώρου Ακ. ,2000, σελ39)

Να επισημάνουμε πως πριν ιδρυθεί ο ΣΟΔΑΠ οι παραγωγοί πέφτανε θύματα των κερδοσκόπων . Με την ίδρυση του απέκτησαν ένα όργανο που τους προστάτευε και ενισχύθηκε η ιδέα του συνεργατισμού , ως του καλύτερου συλλογικού μέσου πάνω στο οποίο η Κυπριακή κυβέρνηση μπορούσε να στηρίξει την γεωργική πολιτική της .

I. Το σχέδιο Ζιβανίας:

Ο ΣΟΔΑΠ ιδρύθηκε από τους αμπελουργούς για να αντιμετωπίσουν την κρίση, η οποία προέκυψε από τον Α και Β παγκόσμιο πόλεμο. Οι παλιές αγορές της Κύπρου ήταν η Εγγύης Ανατολή και Κεντρική Ευρώπη που απορροφούσαν τα κρασιά της

Κύπρου. Επειδή άρχισαν αυτές οι χώρες να παράγουν οι ίδιες προϊόντα, έπρεπε τα κρασιά της Κύπρου να αναζητήσουν άλλη διεξοδο.

Η ίδρυση του ΣΟΔΑΠ που είχε σκοπό να δημιουργήσει σύγχρονό εργοστάσιο για την κατασκευή οινικών προϊόντων. Υπήρχε όμως ένα πρόβλημα πλεονασμάτων το οποίο έφτασε σε επίπεδο για αυτό το λόγο ο ΣΟΔΑΠ εισηγήθηκε στην κυβέρνηση το πρόβλημα και η οποία πήρε διάφορα προστατευτικά μέτρα υπέρ των αμπελουργών. Το 1951 η κυβέρνηση σαν πρώτο μέτρο ίδρυσε το Σχέδιο Αμπελουργικών προϊόντων το οποίο είχε σκοπό να παραλαμβάνει όλη την ποσότητα ζιβανίας¹ και σταφίδας. Επίσης ασχολείται με την παροχή επιχορήγησης προς τους αμπελουργούς και ρυθμίζει την παραλαβή των σταφυλιών στα εργοστάσια.

Η ΣΠΕ Ύψωνα γίνεται μέλος στον Οργανισμό Ζιβανίας την 21.9.1949.

II. Λίγα λόγια για την παρασκευή ζιβανίας:

Για να παρασκευαστεί η ζιβανία χρησιμοποιείται ειδικός αποστακτήρας δηλ. το γνωστό καζάνι και η απόσταξη γίνεται στο ύπαιθρό ή σε υπόστεγο. Τοποθετούν το καζάνι με τα ζίβανα (τα οποία είναι πατημένα σταφύλια) πάνω σε φωτιά και σφραγίζουν με πηλό ή με ζύμη τις ενώσεις. Τα ζίβανα βράζουν στο καζάνι και ο ατμός τους περνώντας μέσα από το σωλήνα του πιθαριού που περιέχει κρύο νερό, υγροποιείται. Η ζιβανία φέρει και συλλέγεται σε πήλινα δοχεία. Μετά τοποθετούσαν τη ζιβανία σε πιθάρια ή βαρέλια που ήταν καλά σφραγισμένα. Η τελευταία ζιβανία που έρεε δεν χρησιμοποιούταν σαν ποτό. Με τον τρόπο αυτό παράγεται σήμερα η ζιβανία σε πολλά χωριά της Κύπρου.

¹ Παραδοσιακό οινοπνευματώδες ποτό.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ ΥΨΩΝΑ-ΛΟΦΟΥ:

Όπως γνωρίζουμε η πρώτη συνεργατική πιστωτική εταιρεία ιδρύθηκε το 1909 στην Κοινότητα Λευκόνικου και το πρώτο συνεργατικό παντοπωλείο ιδρύθηκε το 1932 στην ίδια κοινότητα του Λευκόνικου. Το δεύτερο συνεργατικό παντοπωλείο ιδρύθηκε στην κοινότητα Αγκαστίνας το 1934.

Τα συνεργατικά παντοπωλεία συμπληρώνουν κατά κάποιο τρόπο τους παραγωγούς και γενικά τον αγροτόκοσμο από τους τοκογλύφους έτσι και τα συνεργατικά παντοπωλεία απάλλαξαν τους αγρότες από ντόπιο εμπορομπακάλι.

Τα συνεργατικά παντοπωλεία ήταν εταιρείες περιορισμένης ευθύνης κάθε μέλος ήταν υποχρεωμένο να αγοράσει τουλάχιστον μι μετοχή και κανένα μέλος δεν δικαιούταν περισσότερες από μια ψήφο ανεξάρτητα από τον αριθμό μετοχών που είχε.

Κατά το διάστημα 1932 – 1945 ο αριθμός συνεργατικών παντοπωλείων στην Κύπρο ήταν μόνο 18, λόγω του ότι το λογιστικό σύστημα ήταν ελλιπές και δεν μπορούσε να ασκηθεί έλεγχος πάνω στα κέρδη. Το 1945 εισάγεται νέο σύστημα λογαριασμών το οποίο ήταν πιο αποτελεσματικό και έτσι παρατηρείται αύξηση των συνεργατικών παντοπωλείων. Το 1952 το παντοπωλείο έφθασαν τα 152 και το 1962 τα 308.

Το συνεργατικό παντοπωλείο Ύψωνα – Λόφου ιδρύθηκε τις 11.4.1948 (σύμφωνα με το βιβλίο πρακτικών). Την πρώτη Επιτροπεία αποτελούσαν οι Θεοφάνης Αχιλλέο, Παναγιώτης Β, Κοντός, Αλέκος Στυλιανού, Ξενοφών Χαραλάμπους, Κυριάκος Κ. Μακρή.

Γραμματέας εκλέγηκε ο Χριστοφής Κ. Χ' Δημητρίης ο οποίος την ίδια εποχή είναι και Γραμματέας της Συνεργατική Πιστ. Εταιρείας Ύψωνα – Λόφου.

Σύμφωνα με το βιβλίο πρακτικών της ΣΠΕ Ύψωνα στις 31.5.1948 <<Παραχωρείται δάνειο τριακόσιων λιρών (300.00) εις το Συνεργατικό Παντοπωλείο Ύψωνα – Λόφου με επιτόκιο 5% ετησίως. Αυτό επιβεβαιώνεται σε συνεδρία που έγινε τις 23.5.1948. το 1968 σύμφωνα με τα βιβλία πρακτικών του συνεργατικού Παντοπωλείου Ύψωνα – Λόφου διετέλεσαν γραμματείς οι Νεόφυτος Λόρακος, Ηλίας Πέτρου, Λούκας Πόρακος και Τάκης Σπύρου. Από τις 1.11.1968 τη θέση του Γραμματέα κατέχει μέχρι σήμερα ο κ. Ανδρέας Δημητρίου.>> (Θεοδώρου Ακ. ,2000, σελ42)

Σήμερα στη Λόφου δεν λειτουργεί παντοπωλείο και στον Ύψωνα λειτουργούν μόνο δυο. Δυστυχώς όμως ο θεσμός αυτού του συνεργατικού παντοπωλείου τείνει να εξαλειφθεί λόγω του τεράστιου ανταγωνισμού που επικρατεί στην κυπριακή αγορά. Τα συνεργατικά παντοπωλεία αντικαθιστούν σιγά – σιγά από τις μεγάλες υπεραγορές.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΛΟΦΟΥ

Η Λόφου² είναι χωριό της επαρχίας Λεμεσού, στη γεωγραφική περιφέρεια των αμπελοχωριών Λεμεσού – Λόφου περί τα 26 χιλιόμετρα βορειοδυτικά της πόλης της Λεμεσού. Το χωριό είναι κτισμένο σε μέσο υψόμετρο 780 μέτρων, είναι διαμελισμένο από τα ποτάμια δίκτυα του Κρυσού και του Κούρη, παραποτάμων του ποταμού Κούρη.

² Το χωριό Λόφου πήρε την ονομασία του από το γεγονός ότι είναι κτισμένο στην κορυφή ενός λόφου.

Η Λόφου δέχεται μια μέση ετήσια βροχόπτωση περί τα 650 χιλιόμετρα. Στην περιοχή της καλλιεργούνται κυρίως τα αμπέλια οινοποιήσιμων ποικιλιών και σε πολύ μικρότερη έκταση οι αμυγδαλιές, τα σιτηρά και τα νομεντικά φυτά. Η μεγαλύτερη έκταση του χωριού είναι ακαλλιέργητη και καταλαμβάνεται από άγρια φυσική βλάστηση. Η κτηνοτροφία του χωριού είναι πολύ περιορισμένη το 1985 εκτρέφονταν 399 κατοικίες, 40 πρόβατα και ελάχιστα πουλερικά

Από το 1881 μέχρι το 1921 η Λόφου γνώρισε πληθυσμιακή αύξηση από 578 που ήταν οι κάτοικοι το 1881 αυξήθηκαν στους 962 το 1921. το 1946 οι κάτοικοι του χωριού μειώθηκαν στους 924 και στους 234 το 1960. αυξήθηκαν στους 317 το 1973 αλλά μειώθηκαν στους 156 το 1976 και στους 106 το 1982. πολλοί κάτοικοι της Λόφου είχαν αρχίσει να μετακινούνται στην περιοχή Λεμεσού σ' αναζήτηση καλύτερων συνθηκών ζωής από τις πρώτες δεκαετίες τον αιώνων. Το χωριό Ύψωνα κοντά στη περιοχή Λεμεσό κατοικείται από μεγάλο αριθμό Λοφίτων που είχαν εγκαταλείψει το χωριό τους. Πολλοί κάτοικοι της Λόφου κατέβαιναν εποχιακά στο Ύψωνα για να καλλιεργήσουν ή να θερίσουν τους καρπούς από τα χωράφια τους στην περιοχή. Έτσι για πολλά χρόνια το χωριό κατοικείται από Λοφίτες για μερικούς μήνες το χρόνο, ενώ οι άνθρωποι αυτοί το εγκαταλείπουν και γύριζαν στη Λόφου από τον Γενάρη μέχρι τον Μάη και από τα μέσα του Αυγούστου μέχρι το Νοέμβρη. Για αυτό το λόγο μέχρι το τέλος του 19 αιώνα, ο Ύψωνα είχε ελάχιστους μόνιμους κατοίκους. Τελικό όμως πολλοί από τους διακινούμενους γεωργούς παρέμειναν μόνιμα στον Ύψωνα εγκαταλείποντας τη Λόφου. Χαρακτηριστικά το 1982 είχαν καταμετρηθεί 271 σπίτια στη Λόφου εκ των οποίων το 176 ήταν αδειανά .

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

ΤΗΣ ΣΠΕΥΛ:

Η Εταιρεία κάθε χρόνο μέρος από τα κέρδη της τα διαθέτει για να ενισχύει οικονομικά όλους τους οργανωμένους φορείς του χωριού αλλά και άτομα με σοβαρά οικονομικά προβλήματα υγείας. Επίσης στηρίζει οικονομικά κάθε προσπάθεια για πρόοδο και ανάπτυξη η ΣΠΕΥΛ επιχορηγεί διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις και ενθαρρύνει τα οργανωμένα σύνολα για ανάληψη πρωτοβουλιών που έχουν σαν βάση τους την ανάπτυξη των γραμμάτων των τεχνών και γενικότερα του πολιτισμού μας.

(α) Η ΣΠΕΥΛ δείχνει έντονο ενδιαφέρον για την Λόφου: παραχωρεί σημαντικά κονδύλια για την αναπαλαίωση του χωριού και κυρίως δημόσιων χώρων (Δημοτικό Σχολείο Εκκλησία). Το 1993 η Συνεργατική αγοράζει ένα συγκρότημα παλαιών σπιτιών το οποίο παραχωρεί στην κοινότητα Λόφου για την ίδρυση παιδικού ξενώνα. Με αυτούς τους τρόπους η ΣΠΕΥΛ ξαναδίνει ζωή στο χωριό Λόφου.

(β) Η Συνεργατική συμβάλλει στην ανάπτυξη του αθλητισμού της κοινότητας: Με αρκετές χιλιάδες λίρες η συνεργατική στήριξε τα δυο σωματεία ποδοσφαίρου του χωριού. Επίσης επιχορηγεί και άλλου είδους δραστηριότητες όπως χορευτικά συγκροτήματα, πολιτιστικές εκδηλώσεις, μετατροπές στα οικήματα βελτιωτικά στα γήπεδα.

(γ) Σημαντική οικονομική βοήθεια στις εκκλησίες Ύψωνα – Λόφου: Η Συνεργατική χωρίς ενδοιασμούς εγκρίνει κάθε οικονομικό αίτημα των εκκλησιών, των δυο κοινοτήτων που έχουν σαν στόχο την αναβάθμιση αλλά και την αντίρρηση των εκκλησιών.

(δ) Δείχνει ενδιαφέρον για την Τρίτη ηλικία: Για την αναψυχή των συνταξιούχων της κοινότητας η ΣΠΕΥΛ οργανώνει εκδρομές σε διάφορα προσκυνήματα και αξιοθέατα της Κύπρου.

(ε) Παροχή οικονομικής βοήθειας στα δημόσια σχολεία (Νηπιαγωγεία Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια): Η ΣΠΕΥΛ προσφέρει οικονομική βοήθεια σε άπορους μαθητές, συνεισφέρει σε κάθε είδους εξοπλισμού του σχολείου που έχει σαν στόχο την ποιοτική αναβάθμιση των σχολείων.

(στ) Οικονομική στήριξη σε πολύτεκνες οικογένειες:

Τα τελευταία χρόνια έχει καθιερωθεί πλέον σαν θεσμός και η ΣΠΕΥΛ παρέχει οικονομική βοήθεια σε πολύτεκνες οικογένειες.

(ζ) Αιμοδοσία

Η ΣΠΕΥΛ βοηθά στην οργάνωση αιμοδοσίας.

ΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΣΠΕΥΛ:

Τα Δ.Σ έπαιξαν τεράστιο ρόλο στην ανάπτυξη της Συνεργατικής από το μηδέν ανύψωσαν την ΣΠΕΥΛ σε μεγάλα ύψη. Όταν μια ομάδα ανθρώπων αποφάσισε να ιδρύσει την Συνεργατική, δεν ήταν καθόλου εύκολο. Επειδή ήθελαν να απαλλάξουν τους κατοίκους του χωριού από την εκμετάλλευση των τοκογλύφων οι άνθρωποι αυτοί είχαν να αντιμετωπίσουν την εχθρότητα των όσων θίγονταν τα συμφέροντα τους. Για την εποχή εκείνη, ήταν ριψοκίνδυνο να τα βάλεις με τους έμπορους και τοκογλύφους γιατί κανείς δεν μπορούσε να προβλέψει την παρά πέρα εξέλιξη. Τα

πρώτα ΔΣ ανέλαβαν αφιλοκερδώς να βοηθήσουν τους ταλαιπωρημένους τότε κατοίκους του χωριού. Ανάλαβαν λοιπόν την Συνεργατική στις 30.1.1940 και υπηρέτησαν με αγάπη και πολλές θυσίες. Μόχθησαν, κόπιασαν και πολλές φορές έγιναν στόχος εχθρότητας από διάφορους παράγοντες. Άλλοι από συμφέρον και αντιζηλία δημιούργησαν στους ανθρώπους των Διοικητικών Συμβουλίων αισθήματα πικρίας και απογοήτευσης. Παρόλα αυτά οι άνθρωποι αυτοί κατάφεραν να ανυψώσουν την Συνεργατική.

Τα μετέπειτα ΔΣ που ακολούθησαν είχαν και αυτά δύσκολο δρόμο. Γιατί έπρεπε από τη μια να διατηρήσουν τη Συνεργατική στα υψηλά οικονομικά επίπεδα που βρισκόταν και απ' άλλη θα έπρεπε να επεκταθεί και σε άλλους τομείς για να μπορεί να εξυπηρετεί όλους τους πελάτες της. Για να γίνουν όλα αυτά έπρεπε να παρθούν σωστές και καλοζυγιασμένες αποφάσεις και χωρίς βεβιασμένες ενέργειες.

Έτσι σιγά – σιγά τα ΔΣ πέτυχαν τον στόχο τους. Ο κύκλος εργασιών μεγάλωνε, οι δραστηριότητες ολοένα και περισσότερο επεκτείνονταν και ο όγκος των συναλλαγών αυξανόταν με γρήγορους ρυθμούς.

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ:

Τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια τεράστια άνθιση στην ΣΠΕ Ύψωνα – Λόφου. Έχουν αυξηθεί κατακόρυφα οι καταθέσεις και τα κέρδη της Εταιρείας καθώς και ο αριθμός των μελών της. Η ΣΠΕΥΛ θεωρείται σήμερα ως μια από τις καλύτερες Συνεργατικές στην Κύπρο, με σταθερή και σημαντική αύξηση στις καταθέσεις της και σε ικανοποιητικά κεφάλαια.

Φροντίζει πάντα να ανανεώνει τον εξοπλισμό της για παράδειγμα τροποποιεί όποτε παρουσιαστεί ανάγκη το λογιστικό σύστημα της και επίσης αυξάνει το προσωπικό της συνεχώς.

Σήμερα η συνεργατική ως δυναμική εταιρεία παραχωρεί δάνεια για οικιστικούς και εμπορικούς σκοπούς. Φροντίζει να προμηθεύει στους γεωργούς λιπάσματα καθώς και διάφορα εργαλεία που χρησιμοποιούν οι γεωργοί για την παραγωγή προϊόντων. Επίσης η εταιρεία δραστηριοποιείται και σε άλλους τομείς όπως χρηματιστήριο έκδοση πιστωτικών χαρτιών. Στηρίζει οικονομικά οργανωμένα σύνολα όπως σχολεία, εκκλησίες και γενικά οτιδήποτε αφορά την Λόφου και τον Ύψωνα. Ακόμα στηρίζει τις απόψεις και πολύτεχνες οικογένειες που οικονομικά δυσχερούν και δυσκολεύονται να σταθούν στα πόδια τους.

Η ΣΠΕΥΛ αξιοποιεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα κεφάλαια της και έχουν πάντοτε σαν στόχο την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική εξύψωση και πρόοδο των Ύψωνιατών, όπως επίσης και την μελών της.

<<Η εταιρεία μέχρι τις 31.12.1999 είχε καταθέσεις £15,5 εκατ Δάνεια £14,5 εκατ και αποθεματικά £900,00. Με αυτή την εικόνα η ΣΠΕ Ύψωνα – Λόφου σίγουρα απέδειξε πως είναι μια από τις καλύτερες Συνεργατικές στην Κύπρο και αυτό το πέτυχε αναμφισβήτητα στο γεγονός πως τα μέλη και οι συνεργάτες της Εταιρείας είχαν οργάνωση και εμπιστοσύνη μεταξύ τους. Καθώς επίσης με αγάπη μεράκι και πολλές θυσίες τα μέλη κατάφεραν να παραδώσουν στους νεότερους αυτό το σπουδαίο οικοδόμημα που λέγεται Συνεργατική Πιστωτική Εταιρεία Ύψωνα – Λόφου.>> (Θεοδώρου Ακ. ,2000, σελ.57)

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΣ Ή ΣΧΟΛΙΚΑ

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΑ:

Στην Κύπρο υπάρχει μια υπηρεσία που ονομάζεται Υπηρεσία Συνεργατικής Ανάπτυξης Κύπρου, η οποία προσπαθεί να διαπαιδαγωγήσει και να προετοιμάσει τα παιδιά δηλαδή τους αυριανούς πολίτες να δεχτούν τον συνεργατισμό σαν ένα ωφέλιμο κοινωνικό και οικονομικό θεσμό.

Πως πέτυχε να μεταφέρει αυτό το κίνημα: Η υπηρεσία Συνεργατικής Ανάπτυξης Εισήγαγε ένα σύστημα μαθητικών καταθέσεων με σχολικά ταμειυτήρια. Δηλαδή δινόταν σε κάθε μαθητή ένα βιβλιάριο στο οποίο ο μαθητής έκανε τις καταθέσεις του, μια φορά την εβδομάδα. Δηλαδή δινόταν σε κάθε μαθητή ένα βιβλιάριο στο οποίο ο μαθητής έκανε τις καταθέσεις του, μια φορά την εβδομάδα. Αυτό γινόταν στο σχολείο και μέσα στην τάξη, τις καταθέσεις του μαθητή, τις εισέπραττε ο δάσκαλος ο οποίος στην συνέχεια τις κατέθετε στην τοπική Συνεργατική Πιστωτική Εταιρεία του χωριού.

Άρχισε λοιπόν να εφαρμόζεται αυτό το σύστημα μαθητικών καταθέσεων στα σχολεία από το 1950. ο σκοπός ήταν διπλός. Από την μια τα οφέλη που θα προέκυπταν από την αποταμίευση και από την άλλη η συνεργατική διαπαιδαγώγηση των αυριανών πολιτών.

Να επισημάνουμε πως ο μαθητής δικαιούται να αποσύρει τις καταθέσεις μετά την αποφοίτηση του το Δημοτικό. Απαγορευόταν αυστηρά να αποσύρουν τις καταθέσεις πριν τελειώσει το σχολείο μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και αφού πρώτα παρθεί

έγκριση του δασκάλου οι καταθέσεις μπορούν να δοθούν πριν από την αποφοίτηση κάποιου μαθητή.

Γενικά ο σχολικός συνεργατισμός επέδρασε στους ανθρώπους και κυρίως στους νέους επειδή μέσω αυτού του θεσμού πραγματοποιούνται κάποιες φιλοδοξίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΣΠΕ ΜΕΣΑ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΣΑ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ

Βρίσκεται στα βόρεια της Λεμεσού σε απόσταση 2 μόλις χιλιομέτρων. Σήμερα η Μέσα Γειτονιά είναι ενωμένη με την πόλη, πολύ κοντά από το κέντρο και με τα προάστια Άγιος Αθανάσιος και Αγία Φύλα.

Στα παλιά χρόνια ακόμη και μέχρι τη δεκαετία το 1950 ήταν ένα μικρό χωριό. Όταν το έβλεπε κανείς από την παραθαλάσσια Λεμεσό έμοιαζε με μια απομακρυσμένη γειτονιά μέσα στο βάθος της πεδιάδας της Λεμεσού. Από την ίδια θέση που είναι κτισμένο το χωριό πήρε και το όνομα του Μέσα Γειτονιά, ουδέποτε όμως υπήρξε γειτονιά της Λεμεσού.

Το παλιό συγκοινωνιακό δίκτυο και η λειψυδρία που ταλαιπωρούσαν το χωριό για αρκετό καιρό επιβραδύνει την ανάπτυξη του.

Το μεγαλύτερο μέρος των προαστίων είναι κτισμένο στην πεδινή περιοχή και μόλις πρόσφατα άρχισε η επέκταση του προς τη βόρεια λοφώδη περιοχή την οποία αλλοίωσε ο ανθρώπινος παράγων. Εκεί υπήρχαν πετρώματα και πορώδεις ασβεστόλιθοι που χρησιμοποιήθηκαν για αρκετά χρόνια ως δομικά υλικά για την κατασκευή οπτικών γιατί στα παλιά χρόνια τα σπίτια ήταν πετρόχιστα.

Οι κάτοικοι του χωριού ασχολήθηκαν στα λατομεία αυτά για αρκετές δεκαετίες. Στην ίδια περιοχή υπάρχει στο υπέδαφός υπόλευκη γύψος και μεγάλος αριθμός κατοίκων δούλεψαν στα λατομεία και τα εργοστάσια γύψου.

Ωστόσο η κύρια ενασχόληση των κατοίκων ήταν η αιγοπροβατοτροφεία με ελεύθερη βόσκηση και η γεωργία με πλούσια την παραγωγή σιτηρών και χαρουπιών.

Ο παλιός οικισμός πιθανότατα να ιδρύθηκε από τα Βυζαντινά χρόνια όμως μια αρχαιολογική δαπάνη έφερε σε φως ευρήματα που μαρτυρούν πως ο γύρω χώρος ήταν αραιοκατοικημένος πριν από 3000 χρόνια. Οι Λατίνοι αλλοίωσαν το όνομα του χωριού και σε παλιούς χάρτες φαίνεται με το όνομα Mesatiunda και Mesatzouna.

I. Η προσυνεργατική περίοδος στο χωριό:

Όπως συνέβηκε ολόκληρη την Κύπρο έτσι και στο χωριό τα χρέη άρχισαν να δημιουργούνται από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα και στις αρχές του 20^{ου}. Η Μέσα Γειτονιά από τα παλιά χρόνια ήταν γεωργική περιοχή, η γεωργία όμως για να μπορέσει να αποδώσει οικονομικά ωφελήματα έχει ανάγκη από συνεχή χρηματοδότηση.

Ο Μεσογειτονίτης είναι μικροϊδιοκτήτης γης, δεν έχει οικονομικούς πόρους για να ζήσει και για να ανταποκριθεί στα έξοδα που παραμένουν σταθερά. Για να επιβιώσει ακολουθεί την κοινή μοίρα του Κύπριου αγρότη. Τα γεωργικά του προϊόντα που είναι η κύρια πηγή εσόδων, δεν έχουν σταθερή τιμή που σημαίνει και ο αγρότης δεν έχει σταθερό εισόδημα. Ο χρόνος που χρειάζεται για να σπείρει και για να θερίσει είναι μεγάλος. Επίσης έχει να αντιμετωπίσει τις αντίξοες καιρικές συνθήκες αφού η

γεωργία εξαρτάται αποκλειστικά από τη βροχή και η Κύπρος για αρκετά χρόνια υπέφερε από λειψυδρία. Ο αγρότης δεν είχε χρήματα για να αντιμετωπίσει τις ανάγκες της ζωής και έτσι αφού δεν είχε άλλη πηγή δανεισμού, η κρατική μέριμνα δεν υπάρχει, η μόνη διέξοδος που είχε ήταν ο τοκογλύφος ο οποίος επέβαλλε σκληρούς όρους και εκμεταλλευόταν τον αγρότη σε μεγάλο βαθμό. Το εισόδημα του γεωργού τις περισσότερες φορές δεν αρκούσε για να πληρωθούν οι τόκοι και το χρέος παρέμενε μέχρι την έναρξη της νέας γεωργικής περιόδου. Με αποτέλεσμα ο αγρότης να χρειασθεί καινούργιο δάνειο για να ανταποκριθεί στα έξοδα των γεωργικών προϊόντων του και έτσι το ποσό του χρέους του αυξανόταν κατακόρυφα.

Η προοπτική της αποπληρωμής του χρέους ήταν μηδαμινή. Στην αύξηση των αγροτικών χρεών επηρέασε σημαντικά και η μεταπολεμική κρίση του 1921 – 1922.

Η Μέσα Γειτονιά υπέφερε πολύ από αυτή την κρίση, η γη έχασε την αξία της γιατί είχε μόνο το χρήμα το οποίο ήταν σπάνιο. Οι δανειστές ζητούσαν την εξόφληση χρεών σε μια δύσκολη περίοδο που ο καταχρεωμένος Μεσογειονίτης γεωργός δεν είχε τα απαραίτητα για να επιβιώσει. Ο κόσμος τότε από την φτώχεια και την εξαθλίωση έτρωγε το μαύρο κριθαρόψωμο. Η τιμή πώλησης των χαρουπιών που ήταν το βασικό προϊόν του χωριού ήταν τότε 12 – 13 σελίνια το καντάρι και δεν υπήρχε ζήτηση. Το μεροκάματο ήταν 1 σελίνι και 8 γρόσια για τους άνδρες και 1 σελίνι για τις γυναίκες, με τα δύο μεροκάματα μαζί αρκούσαν για ν' αγοράσουν 3 – 4 ψωμιά.

Την οικονομική εξαθλίωση των κατοίκων επιδείνωσαν οι ανομβρίες του 1925 και της περιόδου 1931 – 1932. Τα σπαρτά δεν βλάστησαν και η καταστροφή της γεωργίας ήταν πλήρης. Τεράστιο πρόβλημα συνάντησαν και οι βοσκοί για να βοσκήσουν τα

κοπάδια τους αφού δεν υπήρχε χόρτο να φάνε και έπρεπε να τα μετακινούν σε περιοχές όπου είχε έστω και λίγη βλάστηση, όσα κοπάδια δεν μετακινήθηκαν ψόφησαν από την πείνα.

Το 1934 καταστροφική πλημμύρα κατέπληξε το χωριό της Μέσα Γειτονιάς. Τα νερά του ποταμού της Βαθικιάς χύθηκαν ορμητικά στο χωριό κουβαλώντας μαζί λάσπη, ξύλα, πέτρες, νεκρά πρόβατα, αίγες, μουλάρια, γαϊδούρια προκαλώντας μεγάλες καταστροφές.

Π. Ο πρώιμος συνεργατισμός στο χωριό:

Η ανάγκη για συνεργασία και αλληλοβοήθεια μεταξύ των ανθρώπων είναι έμφυτη. Η μιζέρια, η φτώχεια και η εξαθλίωση ώθησαν τους αγρότες για συνεργασία – ένωση. Συγκεκριμένοι μηχανισμοί που λειτουργούσαν από τα πολύ παλιά χρόνια στο μικρό χωριό με βάση την αλληλοβοήθεια, αλληλοκατανόηση και την αγάπη βοηθούσαν τους κατοίκους στις καθημερινές τους δουλειές.

Με βάση τους άγραφους νόμους του λαϊκού δικαίου η συνεργασία αυτή λειτούργησε αποδοτικά μέχρι την δεκαετία το 1950. Τέτοιες συνεργασίες ήταν:

(α) Οι αγροτικές οικογένειες συνεργάζονταν μεταξύ τους για το θερισμό, το ανέμισμα, το καθάρισμα του λάκκου και σε άλλες δραστηριότητες επειδή ο γεωργός δεν είχε την οικονομική δυνατότητα να πληρώνει τόσα πολλά μεροκάματα. Αυτή η συνήθεια μεταξύ των αγροτικών οικογενειών κατά τη λαϊκή ορολογία ονομαζόταν «προσαντίσικα» και ήταν μια ιδιαιτερότητα και μια ξεχωριστή κοινωνική πτυχή της μικρής αγροτικής κοινωνίας.

(β) Οι συνεταιρισμοί, η γνωστή «πουμουσιαρκά» στα κοπάδια. Όταν ο ιδιοκτήτης του κοπαδιού για διάφορους λόγους αδυνατούσε να το φροντίζει. Ο ιδιοκτήτης έβρισκε ένα συνέταιρο «πουμουσιάρην» όπως λεγόταν ο οποίος αναλάμβανε το κοπάδι με την υποχρέωση να μοιράζονται εξίσου τα έσοδα του κοπαδιού.

(γ) Οι συνεταιρισμοί στη γεωργία. Την πουμουσιαρκάν όπως λεγόταν. Ακτήμονες γεωργοί ζητούσαν την πουμουσιαρκάν στους οποίους δίνονταν χωράφια με όρους που συμφωνούνταν μεταξύ τους.

(δ) Το σμίξιμο του γαλάτου. Πολλοί γεωργοί στο χωριό διατηρούσαν μικρό αριθμό προβάτων ή αιγών, κυρίως για την κατασκευή γαλακτοκομικών προϊόντων όπως για παράδειγμα χαλούμια, τυριά και τραχανά για τις ανάγκες του δικού τους νοικοκυριού. Επειδή η παραγωγή γάλακτος από το κάθε σπίτι ξεχωριστά ήταν σχετικά μικρή και επειδή ήταν δύσκολη η μεταποίηση της, οι κάτοχοι των ζώων σχημάτιζαν ομάδες και έδιναν εκ περιτροπής το γάλα σ' ένα μέλος της ομάδας. Με τη συνεργασία και την αλληλοβοήθεια αυτό τη κάθε νοικοκυριό έφτιαχνε τα δικά του γαλακτοκομικά προϊόντα.

Η ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΤΟΥ 1929:

Μετά από την οικονομική εξαθλίωση, δημιουργείτε στις 21 Φεβρουαρίου η Συνεργατική Πιστωτική Εταιρεία Μέσα Γειτονιάς η οποία ανακουφίζει τους αγρότες του χωριού. Την Εταιρεία ίδρυσαν δεκατρείς άνθρωποι του μόχθου οι οποίοι πίστεψαν στις αρχές του συνεργατισμού της αλληλοβοήθειας. Η νεοσύστατη εταιρεία ήταν απεριόριστης ευθύνης χωρίς καμιά κυβέρνηση στήριξη να επισημάνουμε πως η τότε κυπριακή κυβέρνηση αδιαφορούσε για την καλύτερη

διαβίωση του γεωργού και μέχρι τις αρχές του 20^{ου} αιώνα δεν υπήρχε κρατική βοήθεια. Με εγκεκριμένο κεφάλαιο £800 ξεκίνησε η λειτουργία της Συνεργατικής. Δημιουργήθηκε με σκοπό την αποφυγή από τον τοκιστή – τοκογλύφο ο οποίος εκμεταλλευόταν τους γεωργούς σε μεγάλο βαθμό. Οι ανήθικοι και σκληροί όροι του ώθησαν τους αγρότες σε τεράστια χρέη. Όμως και η προσφυγή προς τον τοκογλύφο ήταν ακόμη χειρότερη αφού δεν υπήρχε άλλη πηγή παροχής γεωργικών πιστώσεων.

Η σκέψη των ιδρυτών μελών ήταν να καταφύγουν οι χωρικοί στην ίδρυση της δικής τους Εταιρεία για την επίλυση των οικονομικών τους προβλημάτων, ήταν μια συνειδητή προσπάθεια που πίστευαν πως θα τους οδηγούσε μακριά από την οικονομική εξαθλίωση και την ανέχεια.

«Οι πρώτες λογιστικές πράξεις της Εταιρείας που υπήρχαν καταχωρημένες στα πρώτα λογιστικά βιβλία αναφέρονται σε ληξιπρόθεσμά και μη ληξιπρόθεσμά δάνεια, πληρωτέα στις 31/12/1933 και 3/12/1932 με συνολικά οφειλόμενα ποσά £770 και £1738 αντίστοιχα. Τα βιβλία είναι καθορισμένα, τα διακρίνει τάξη και ακρίβεια στις καταχωρήσεις κάτι που υποδηλώνει ότι τηρούνται από έμπειρους και επαγγελματίες λογιστές». Οι ετήσιοι ισολογισμοί και ο έλεγχος της Συνεργατικής γινόταν από επόπτες του Συνεργατισμού. Ο ισολογισμός της Συνεργατικής Μέσα Γειτονιάς της 31 Δεκ. 1933 ο πρώτος που υπάρχει καταχωρημένος στα βιβλία της εταιρείας παρουσιάζει κέρδος £63 = 13 = 5 και στον ίδιο ισολογισμό παρουσιάζεται η ζημιά £32 = 2 = 0 του 1932.» (Αθανασίου Αθ. ,1999, σελ.12)

Η Εταιρεία φαίνεται ότι δανειοδοτείτε από την κυβέρνηση της Κύπρου με το ποσό 1 £647 = 7 = 0 και από την Γεωργική Τράπεζα Κύπρου Λτδ με το ποσό £1985 = 4 = 0. η δανειοδότηση της Εταιρείας από την κυβέρνηση της Κύπρου και τη Γεωργική Τράπεζα Κύπρου Λτδ συνεχίστηκε μέχρι και το 1941 οπότε η Γεωργική Τράπεζα έπαυσε να εμφανίζεται ως δανειοδοτείς της ΣΠΕ. Πρέπει να επισημανθεί πως η Εταιρεία από 1935 απέκτησε ακίνητη περιουσία την οποία διατήρησε μέχρι 1941. Από το 1943 η ΣΠΕ εμφανίζεται στα βιβλία της χωρίς ακίνητη περιουσία και χωρίς χρέος την Γεωργική Τράπεζα Κύπρου. Η ΣΠΕ Μ.Γ περιλαμβάνεται στον κατάλογο των εν ενέργεια Εταιρειών και το όνομα της δημοσιεύεται στο Blue Book από το 1929 μέχρι 1943, οπότε οι λογαριασμοί ενοποιήθηκαν στη Νέα Συνεργατική Πιστωτική Εταιρεία που λειτούργησε από το 1939. Η Εταιρεία του 1929 φαίνεται ότι υπολειτουργούσε και υποβλήθηκε σε εκκαθάριση και αυτό βασίζεται σε έρευνα που έκανε ο B Surridge στην έκθεση του «έρευνα επί της Αγροτική Ζωής στην Κύπρο» και λόγω ότι ήταν ο έφορος των Συνεργατικών. « Είναι γνωστό ότι μεταξύ των ετών 1935 – 1938 διαλύθηκαν περίπου 150 εταιρίες.» (Αγκαστηνιώτης, 1965, σελ.59)

¹ (εξακόσιες σαράντα επτά λίρες = δεκατρία σελίνια = 5 γρόσια)

Για να δώσουμε μια καθαρή εικόνα της εταιρείας παραθέτουμε πιο κάτω ολόκληρο τον ισολογισμό της 31^{ης} Δεκεμβρίου 1933 μέχρι το 1941. Η εταιρεία παρουσίασε την πιο κάτω γενική εικόνα.

Πίνακας 13 : Ισολογισμός της εταιρείας 1933-1941

Ισολογισμός	Κυκλ. Εργασίας £	Κτηματ. Περιουσία £	Κυβερν. Δάνεια £	Γεωργικά Δάνεια £	Κέρδη Ζημιά £
31.12.1933	2710	-	647	1985	67 = 13 = 5
31.12.1934	2709	-	676	1937	24 = 18 = 8
31.12.1935	2527	772	574	1795	55 = 01 = 3
31.12.1936	2605	735	541	1987	72 = 02 = 5
31.12.1937	2608	602	552	1822	50 = 16 = 0
31.12.1938	1116	580	583	346(έλλειμμα)	5 = 07 = 4½
-	-	-	-	583	-
31.12.1939	1166	519	-	346(έλλειμμα)	34 = 18 = 5 ½
-	-	-	-	595	-
31.12.1940	1084	487	-	893	4 = 16 = 0
31.12.1941	1065	473	-	911	-
31.12.1942	Υπάρχει μόνο ισολογισμός κερδοζημιών.				

Πηγή: Αθανασίου Αθ., 1999, σελ.12

Η ΝΕΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ:

«Ο ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ».

Το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την αποτυχημένη προσπάθεια ίδρυσης της Συνεργατικής του 1929 μέχρι το 1933, βρίσκει τους κατοίκους του χωριού να παλεύουν ενάντια στη φτώχεια και την ανέχεια. Είναι τότε οι αγρότες της Μέσα Γειτονιάς αποφασίζουν να επιχειρήσουν μια δεύτερη μελέτη προσπάθεια, βέβαιοι πως θα πετύχουν το σκοπό τους δηλ. την εξυπηρέτηση των συμφερόντων των γεωργών. Μετά από συνεννόηση με αξιωματούχους του συνεργατισμού κοινοτάρχη του χωριού που τότε είχε τον τίτλο του μουχτάρη ο Γεώργιος Κωνσταντίνου υποβάλλει προς το αρμόδιο τμήμα στις 12 Μαΐου 1939 αίτηση για ίδρυση νέας Εταιρείας. Το έγγραφο υπογράφουν 55 κάτοικοι της κοινότητας Μέσα Γειτονιάς που ήταν ιδιοκτήτες ακίνητης περιουσίας. Η εγγραφή της Νέας Συνεργατικής έγινε από τον Έφορο Συνεργατικών J.B Sarridge στις 5 Ιουνίου 1939, σύμφωνα με το άρθρο 9 των περί Συνεργατικών Νόμων 1914 – 1937. η εγγραφή της νέας Εταιρείας δημοσιεύεται στην ετήσια έκδοση της κυβέρνησης το λεγόμενο Blue Book το 1939, ανάμεσα σ' ένα μακροσκελή κατάλογο παρόμοιων εταιρειών που εγγράφονται την ίδια περίοδο.

Σ' όλες τις Εταιρείες περιλαμβανομένης της Συνεργατικής της Μέσα Γειτονιά προτάσσεται η λέξη ΝΕΑ στην ονομασία τους, για να ξεχωρίζουν από τις παλιές Εταιρείες οι οποίες δεν εξυπηρετούσαν κανένα σκοπό και υποβλήθηκαν σε εκκαθάριση. Η αγγλική ονομασία της Συνεργατικής της Κοινότητας είναι: New Mesayitonia Co – Operative Credit Society, Νέα Συνεργατική Πιστωτική Εταιρεία Μέσα Γειτονιάς. Ας μην ξεχνάμε πως η Κύπρος εκείνη την περίοδο ήταν υπό αγγλική κατοχή. Ημερομηνία εγγραφής 5/6/1989 (Date of Establishment). Ο σκοπός της ίδρυσης της ήταν προς όφελος των γεωργικών (for the benefit of Agriculturists).

Το ποσό εγκεκριμένου κεφαλαίου ήταν £3.000 (Amount of Authorised Capital) και ο αριθμός των μελών της Εταιρείας ήταν 55 (Number of Members).

Στις 15/6/1939 γίνεται ιδρυτική Συνέλευση, στην οποία αποφασίζεται η ίδρυση της Εταιρείας με την ονομασία Νέα Συνεργατική Πιστωτική Εταιρεία «Ο Ιωάννης ο Βαπτιστής». Πάντοτε στις δύσκολες στιγμές τους οι Μεσογειονίτες ζητούσαν την προστασία και τη βοήθεια του πολιούχου Αγίου της Εκκλησίας του χωριού για αυτό έδωσαν το όνομα του Τιμίου Προδρόμου στην νέα Εταιρεία.

«Από την Γενική Συνέλευση που έγινε τις 15/6/1939 εκλέγεται ομόφωνα η πρώτη Επιτροπεία που την αποτελούσαν οι ακόλουθοι:

Πρόεδρος εκλέγεται ο Αθηνόδωρος Παπαμιχαήλ, Ταμίας ο Γεώργιος Κωνσταντίνου και μέλη οι Αντώνης Ιωσηφάκης) Θεόδωρος Γεωργίου Χριστοφίδης και Κωστής Κακουλλής Γραμματέας εκλέγεται ο δάσκαλος της κοινότητας Παύλος Α. Γεωργιάδης ο οποίος υπηρέτησε για ένα χρονικό διάστημα δωρεάν.» (Αθανασίου Αθ., 1999, σελ13)

Στο εποπτικό Συμβούλιο εκλέγονται οι ακόλουθοι:

«Ηρακλής Χριστοφή (Πρόεδρος) Κώστας Παναγή, Στέλιος Θεοφίλου Ιωσηφάκης, Κώστας Χαραλάμπους, Μενέλαος Χριστοφή.

Στην ιδρυτική Συνέλευση προδιαγράφεται η πολιτική που θα ακολουθήσει η Επιτροπεία και η Εταιρεία μπορεί να ανάπτει δάνεια μέχρι του ποσού των £400.»

(Αθανασίου Αθ. ,1999, σελ.13)

Σαν πρώτη προτεραιότητα της Συνεργατικής ήταν η αποταμίευση μεταξύ των μελών. Οι συνεργατιστές πείθονται, ότι ενώ χρωστούν, να αποταμιεύουν τουλάχιστο τρία γρόσια την βδομάδα. Για το σκοπό αυτό λειτουργούσε παράλληλα και ο θεσμός των περιοδικών καταθέσεων τρίχρονης ή δίχρονης διάρκειας με τόκο 2%. Η Εταιρεία δεχόταν καταθέσεις διάρκειας λιγότερο του ενός έτους και περισσότερο των έξι μηνών με τόκο 3% και για καταθέσεις μεγαλύτερες του ενός έτους ο τόκος ήταν 4%. για τα δάνεια που θα έκδιδε η Εταιρεία ο τόκος οριζόταν σε 8%.

Οι Επόπτες των Συνεργατικών Εταιρειών παρακολουθούσαν την πορεία της νέας Εταιρείας, συμβούλευαν και έδιναν μαθήματα συνεργατισμού και στις 2 Επιτροπές. Να επισημανθεί πως το εποπτικό συμβούλιο διαλύθηκε στις 28/3/1943. στα χρόνια που ακολούθησαν η Νέα Συνεργατική Πιστωτική Εταιρεία στέκεται δίπλα στον αγρότη, το βοσκό, το μικρογεωργό. Αργότερα με την αστικοποίηση της περιοχής όπου διεξάγονται οι εργασίες συμπαραστέκεται στον βιοτέχνη, τον τεχνίτη, τον εργάτη, τον υπάλληλο, τον επιστήμονα.

Η μικρή και ασήμαντη Πιστωτική Εταιρεία της Μέσα Γειτονιάς εξήντα χρόνια μετά γίνεται ένας δυνατός οικονομικός οργανισμός με δεσπόζουσα θέση στην Κυπριακή Οικονομία.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΤΗ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Η Συνεργατική άρχισε την κοινωνική προσφορά της λίγα χρόνια αφού είχε ιδρυθεί με τη διανομή στους χωρικούς όλων των ελεγχόμενων ειδών.

I. Διανομή ελεγχόμενων ειδών:

Στη διάρκεια του β' Παγκόσμιου πολέμου και συγκεκριμένα από το 1940, λόγω της αύξησης των τιμών και των δυσκολιών που συναντούσαν οι έμποροι στην εισαγωγή αναγκαίων καταναλωτικών αγαθών, η αποικιακή κυβέρνηση βρέθηκε στην ανάγκη να εισάγει αυτά τα αγαθά για δικό της λογαριασμό. Προχώρησε ακόμη να θέσει υπό έλεγχο διάφορα άλλα προϊόντα εγχώριας παραγωγής κυρίως τρόφιμα και να τα παραδώσει όλα στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα για διανομή στο κοινό. Η Τράπεζα με τη σειρά της έστελλε τα ελεγχόμενα είδη στις Συνεργατικές των χωριών για διανομή στους δικαιούχους. Υπεύθυνοι διανομείς ήταν οι Γραμματείς των Πιστωτικών Εταιρειών.

Η Συνεργατική Κεντρική τράπεζα και οι Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες εργάζονταν για λογαριασμό της Κυβέρνησης με προμήθεια. Όμως η εργασία αυτή της διανομής χαρακτηρίστηκε μη ανεργατική. Η προμήθεια ήταν μεν μικρή, αλλά λόγω του όγκου των εργασιών, ενίσχυσε οικονομικά και την Τράπεζα και τις πιστωτικές.

Η Συνεργατική Μέσα Γειτονιάς ανέλαβε και αυτή τη διανομή των ελεγχόμενων ειδών. Διανομέας ήταν ο τότε Γραμματέας της Κωστής Κακουλλής. Τόπος συγκέντρωσης και διανομής των ελεγχόμενων ειδών ήταν το σπίτι του. Στον ίδιο χώρο, αρκετό ήταν και το γραφείο της Εταιρείας. Από τα πρακτικά της ΣΠΕ φαίνεται πως η εργασία αυτή άρχισε το 1943 και ο Γραμματέας έπαιρνε επιπρόσθετο μισθό για τις υπηρεσίες που πρόσφερε. Το σπίτι του Κακουλλή είχε μετατραπεί σε μπακάλικο και υφασματοπωλείο.

«Από τα βιβλία που τηρούσε για χάρη της ιστορίας ακολουθεί η μεγάλη ποικιλία που πρόσφερε σε τιμές διατίμησης το κατάστημα της Συνεργατικής.

Παντοπωλείο:

«Βαμβακέλαιο, ελαιόλαδο, φιστικέλαιο, πετρέλαιο, σαπούνι, ρύζι, σπύρτα, ζάχαρη, φασόλες, μακαρόνια, σούπες, άλας ψιλό, άλας χοντρό, σάκοι κενοί οινόπνευμα.»

(Αθανασίου Αθ. ,1999, σελ.15)

Ρουχισμός:

«Αλατζιά μονή, αλατζιά δίμιτη, πανταζόνικη. Χώρας, κλωστρο πανταλονικί, κάποτ, χασές, ποπλίνα Β, ποπλίνα Α, πανιβράκας, χακί παντελόνι, δίμιτο αλεύκαστο, δίμιτο μαύρο, δίμιτο μπλε, ινδιάνικη καμπαρτίνα, ρασάκι μαύρο, κουρούκλα άσπρη, κουρούκλα μαύρη, κασμίρι ανδρική, κασμίρι γυναικείο, μαλλιά, ανδρικές φανέλες γυναικείες φανέλες, κιλότες γυναικείες, κιλότες παιδικές χάσες 72 ιντσών, κάλτσες γυναικείες κάλτσες ανδρικά μηχανής, παιδικές κάλτσες, ανδρικές σκολιωτικές κάλτσες, κάλτσες γυναίκες μεταξωτές, κάλτσες γυναικείες σκολιωτικές, μπλούζες (νιψομαντηλιές) νήματα. » (Αθανασίου Αθ. ,1999, σελ.15)

Την εποχή εκείνη η Συνεργατική είχε διαιρεθεί σε 2 τμήματα, το τραπεζικό που λειτουργούσε για τις συνεργατικές εργασίες της εταιρείας και το τμήμα διανομής. Να επισημανθεί πως η Συνεργατική είχε κοινωνικό χαρακτήρα. Ακολουθούν δυο αποσπάσματα πρακτικών από ισάριθμες συνεδρίες της Επιτροπής της Πιστωτικής Εταιρείας που μεταφέρουν το κλίμα της εποχής.

Συνεδρία 4.9.1943

Η Επιτροπεία ομόφρονος ενέκρινε μισθό εις τον Γραμματέα της Εταιρείας ποσού λιρών Αγγλικών τριών, σελινιών δεκαπέντε και γροσιών μηδέν £3 = 15 = 0, δια την διανομή όλων των ειδών από την 1^η Μαΐου 1943 δηλ βαμβακέλαιου, πετρελαίου, σαπουνι σπίρτα, ρύζι και ότι είδη παρουσιαστούν από καιρού εις καιρού.

Συνεδρία 29.10.1944

Η Επιτροπεία αποφάσισαν και όρισε ημέρας δια την διανομή όλων των ελεγχόμενων ειδών, δηλαδή λάδι, ρύζι, ζάχαρη, σπίρτα πετρέλαιο, σαπουνι και ότι είδη παρουσιάζονται, τρεις φορές τον μήνα εκάστη Κυριακή. Επίσης τσιγάρα σε στάνταρτ (Standard) θα δίδονται καθημερινώς, μόνον μετά την δύση του ήλιου απαγορεύεται

II. Επίταξη σιτηρών:

Κατά τη διάρκεια του β Παγκόσμιου πολέμου το 1940 τα σιτηρά κηρύχθηκαν ελεγχόμενο είδος.

Ιδρύθηκε γραφείο Ελέγχου Σιτηρών με ελεγκτή τον αρχικτηνίατρο Πόμπερτ Ρόου με σκοπό την επίταξη και αποθήκευση σιτηρών. Η διεκπεραίωση της εργασίας αυτής ανατέθηκε και πάλι στις Συνεργατικές αφού ο ελεγκτής εξασφάλισε προηγουμένως την έγκριση του Εφόρου των Συνεργατικών Εταιρειών. (Επιστολή Νο C. 2/42 ημ 11 Μαΐου)

Στο σχέδιο Επίταξης Σιτηρών ως υπάλληλοι διορίστηκαν ο πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπείας κάθε Πιστωτικής Εταιρείας. Η εργασία εκτελείται από τον γραμματέα της Εταιρείας και ήταν υπόλογος προς την Επιτροπεία. Η αποζημίωση του Γραμματέα ήταν δυο (2) παράδες την οκά για όλα τα σιτηρά που επιτάσσονται

και αποθηκευόταν στο χωριό που έδρευε η Εταιρεία και ένα (1) παρά κατά οκά για όση ποσότητα σιτηρών επιτάσσονται και αποθηκευόταν σε άλλο χωριό.

«Στη Μέσα Γειτονιά την συγκέντρωση στη Μέσα Γειτονιά ανέλαβε η Συνεργατική με υπεύθυνο το Γραμματέα Κώστα Κακουλλή και το Γεώργιο Κωνσταντίνου. Πολλές φορές λόγω έλλειψης αποθήκης τα σιτηρά αποθηκεύονταν, στο κοντινότερο χωριό τον Άγιο Αθανάσιο σε συνεργασία με τη Συνεργατική του χωριού. Να τονίσουμε πως την Επιτροπεία απασχόλησε πολλές φορές και για αρκετά χρόνια το θέμα της συγκέντρωσης των σιτηρών.

III. Διανομή Αμερικάνικου σίτου:

Το 1960 η Κύπρος έγινε ανεξάρτητο κράτος και στάλθηκε σιτάρι και κριθάρι το οποίο αποτελούσε δώρο από τον λαό των Ηνωμένων Πολιτειών προς το λαό της Κύπρου. Για τη διανομή του οι Συνεργατικές των Κοινοτήτων. Τη ΣΠΕ Μέσα Γειτονιάς απασχόλησε ειδική συνεδρία της Επιτροπείας ημ. 19/12/1961. καταρτίστηκε ειδική επιτροπή διανομής με πρόεδρο το Γραμματέα της Εταιρείας Κώστα Γεωργίου και έκανε διανομή στους δικαιούχους.

ΑΠΟ ΤΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΣΤΟΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟ:

Κατά την περίοδο 1950 – 1955 η Μέσα Γειτονιά αρχίζει να δέχεται το κύμα της αστυφιλίας και το μικρό χωριό, όλο και μεγάλωνε. Η λειψυδρία από την οποία υπέφερε το χωριό, γιατί ας μην ξεχνάμε πως ο καιρός της Κύπρου ήταν πολύ ασταθής και υπήρχαν περίοδο που δεν έβρεχε καθόλου με αποτέλεσμα οι επενδύσεις του

αγρότη να έχουν βυθιστεί. Επίσης το κακό συγκοινωνιακό δίκτυο εμπόδισαν την κανονική του ανάπτυξη. Από 1960 και μετά η αστικοποίηση της περιοχής έγινε μια χειροπιαστή πραγματικότητα, διότι οι εύφοροι κάμποι και οι γύρω λόφοι με το χαρουπόδασος μετατράπηκαν σε οικόπεδα. Ο αγροτικός χαρακτήρας της περιοχής έσβησε οριστικά η χαμηλή τιμή της γης και η μικρή απόσταση του χωριού από την πόλη της Λεμεσού καθώς επίσης και η επενδυτική δραστηριότητα ώθησαν πολύ κόσμο να εγκατασταθεί στη Μέσα Γειτονιά.

Τα δάνεια για γεωργικού σκοπούς άρχισαν να λιγοστεύουν από το 1960. περισσότερη ζήτηση τότε είχαν οι πιστώσεις για ανέγερση κατοικίας για ιδιοκατοίκηση για δημιουργία βιοτεχνίας και επαγγελματικής στέγης. Και η Εταιρεία καλείται να κάνει μια μεγάλη στροφή στον κύκλο των εργασιών της καθώς επίσης να στραφεί από τον γεωργικό συνεργατισμό στον πιστωτικό.

Η ΣΠΕ για να αντιμετωπίσει τις οικονομικές απαιτήσεις του καινούργιου πληθυσμού της νέας κοινωνικοοικονομικής τάξης που άρχισε να διαμορφώνεται στην περιοχή, η Εταιρεία έπρεπε πρώτα να προβεί στις απαιτούμενες αλλαγές στους κανονισμούς λειτουργίας της. Σύμφωνα με την υφιστάμενη διάταξη, ο κύκλος των εργασιών επεκτεινόταν σε ορισμένη ακτίνα που δεν κάλυπτε πολλούς που ήθελαν να γίνουν μέλη.

Στις 18/4/1953 συγκλήθηκε Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μελών και αποφασίστηκε η τροποποίηση του απαγορευτικού άρθρου. Την τροποποίηση ενέκρινε και ο Διοικητής Συνεργατικής Αναπτύξεως.

Η ΣΠΕ Μέσα Γειτονιάς παρουσιάστηκε με μια ανανεωμένη δυναμική παρουσία στο χώρο της οικονομίας. Ο κύκλος εργασιών της στράφηκε στην παροχή πιστώσεων κυρίως για οικοδομικούς σκοπούς. Η Συνεργατική αντιμετώπισε θετικά τις νέες προκλήσεις της εποχής διότι δανειοδότησε βιοτέχνες, έβαζε τα θεμέλια πολλών σπιτιών καθώς επίσης βοήθησε μέλη της να σπουδάσουν τα παιδιά τους.

Το ανώτατο όριο δανεισμού αυξανόταν κατά περιόδους ανάλογα με τις πληθωριστικές τάσεις και την αγοραστική δύναμη της κυπριακής λίρας. Να επισημανθεί πως σήμερα το ανώτατο όριο δανεισμού ανέρχεται σε £50,000 κατά άτομο.

Στις 25 Οκτωβρίου 1963 σε συνεδρία της η Επιτροπεία της Εταιρείας μεταξύ άλλων ενέκρινε την αγορά 44 σάκων λιπασμάτων για τις ανάγκες των γεωργών της περιοχής. Επειδή η ποσότητα ήταν πολύ μικρή, οι Επίτροποι αισθάνθηκαν την ανάγκη να καταγράψουν στα πρακτικά τους προβληματισμούς τους και το σκεπτικό της απόφασης. Το σχετικό απόσπασμά που ακολουθεί αποτελεί ήδη μέρος της τοπικής ιστορίας της Μέσα Γειτονιάς.

25.10.1963

«Στη συνεδρία της η Επιτροπεία ενέκρινε την αγορά 44 σάκων λιπασμάτων. Υπό της Επιτροπείας γίνεται διαπίστωση ότι οι 44 σάκοι παρ' όλων που φαίνονται ολίγοι, εν τούτοις ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες των μελών μας, καθ' ότι το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής του χωριού έχει μετατραπεί σε οικόπεδα και έτσι ελαττώθηκε στο ελάχιστο η καλλιεργήσιμη γη.» (Αθανασίου Αθ. ,1999, σελ.18)

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΠΕ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ

ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΧΑΡΟΥΠΙΩΝ:

Η Συνεργατική Ένωση Διαθέσεως Χαρουπιών ιδρύθηκε το 1945 στη Λεμεσό με σκοπό την εμπορία των χαρουπιών. Μέλη μπορούσαν να γίνουν Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες χαρουποπαραγωγικών χωριών. Η Συνεργασία της Συνεργατικής Μέσα Γειτονιάς με την Σ.Ε.Δ.Χ. άρχισε από τον Αύγουστο του 1945. και μέλος της νεοσύστατης εταιρείας η ΣΠΕ έγινε στις 27/2/1947.

Οι αξιωματούχοι της ΣΠΕ Μέσα Γειτονιάς κατέβαλαν πολλές προσπάθειες για να πείσουν τους χαρουποπαραγωγούς να πωλούν τα χαρούπια τους μέσω του σχεδίου διαθέσεως χαρουπιών. Οπότε στην αρχή η συμμετοχή των παραγωγών ήταν πενιχρή. Αυτό οφειλόταν στην έλλειψη εμπιστοσύνης προς το σχέδιο και στην εξάρτηση που εξακολουθούσαν ακόμη οι παραγωγοί να έχουν από τους ιδιώτες εμπόρους των χαρουπιών.

Η στάση των παραγωγών προβλημάτισε αρκετά την Επιτροπεία της Εταιρείας και των Γενικών Συνελεύσεων και αυτό φαίνεται από τα πρακτικά των συνεδριάσεων. Ο τρόπος που χειρίστηκε το θέμα τόσο από το Γραμματέα και τα μέλη της Επιτροπείας όσο και από τους Επόπτες του Τμήματος Συνεργατισμού προκάλεσε εντύπωση στους παραγωγούς χαρουπιών. Με τις συνεχείς επεξηγήσεις του σχεδίου διαθέσεως χαρουπιών πείσθηκαν οι παραγωγοί ότι ήταν προς το συμφέρον τους η από κοινού εμπορία του προϊόντος των.

Η συνεργασία της Εταιρείας με την Ένωση χαρουποπαραγωγών κράτησε αρκετά χρόνια. Ξεκίνησε από τις 7/3/1945 όταν για πρώτη φορά το θέμα της ομαδικής

πώλησης των χαρουπιών συζητήθηκε μεταξύ της Επιτροπείας της Εταιρείας και του Επόπτη των Συνεργατικών και συνεχίστηκε μέχρι την περίοδο 1956 – 60. Μετά το 1960 η παραγωγή των χαρουπιών ελαττώθηκε σημαντικά λόγω της εκρίζωσης αρκετών χαρουπόδενδρων και της αλλαγής, της αγροτικής φυσιογνωμίας της περιοχής της Μέσα Γειτονιάς.

«Ο τρόπος πώλησης των χαρουπιών: Μόλις η Εταιρεία παραλάμβανε την παραγωγή, κατάβαλλε στον παραγωγό σαν προκαταβολή ποσό 70% - 75% της τρέχουσας τιμής και το υπόλοιπο μετά από την πώληση, αφού φυσικά αφαιρεθούν τα σχετικά έξοδα. Με τον τρόπο αυτό οι παραγωγοί εξασφάλιζαν τιμές κατά 30% με 35% υψηλότερες από εκείνες που πλήρωναν οι ιδιώτες έμποροι χαρουπιών». (Αθανασίου Αθ. ,1999, σελ.19)

Πριν από την εισβολή του 1974 λειτουργούσαν στην Κύπρο 5 Συνεργατικές Ενώσεις Διαθέσεως Χαρουπιών, μια σε κάθε επαρχία, εκτός από τη Λευκωσία που δεν καλλιεργείται η χαρουπιιά. Σήμερα λειτουργούν μόνο 3, ανά μια στη Λεμεσό, Πάφο και Ζύγι.

Ο ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΣΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΥ:

Η σκέψη για την ίδρυση Συνεργατικού Παντοπωλείου ωριμάζει από το 1946. Η Γενική Συνέλευση των μελών της αποφασίζει την ίδρυση του στις 31/3/1946. Στις

1/4/48 το θέμα συζητείται και με τον Επόπτη, ο οποίος εγκρίνει και προτρέπει την Επιτροπεία να υλοποιήσει την απόφαση το συντομότερο. Η ίδρυση του Συνεργατικού Παντοπωλείου γίνεται στις 6 Ιουνίου 1949 με την οικονομική στήριξη της Συνεργατικής του χωριού. Τα ιδρυτικά μέλη ήταν 74 με μετοχικό κεφάλαιο £152.

Οι κάτοικοι αγάλιασαν με αγάπη και πολύ ενδιαφέρον το Συνεργατικό Παντοπωλείο τους. Η ανάπτυξη του ήταν γρήγορη, το 1968 με την οικονομική ενίσχυση της ΣΠΕ αποκτά το ιδιόκτητο του κατάστημα στην οδό Κυριάκου Μάτση.

Η ανοδική του πορεία συνεχίζεται και το Συνεργατικό επεκτείνει τις δραστηριότητες του στις νέες ενορίες της Μέσα Γειτονιάς. Το 1964 αποκτά ιδιόκτητο κατάστημα στο Κοντοβάθια και λίγο αργότερα στην οδό 1^{ης} Απριλίου, στην περιοχή Χαλκούτσας, πάντοτε με τη χρηματοδότηση της ΣΠΕ Μέσα Γειτονιάς. Το 1973 αποκτά και 4^ο ακίνητο στην οδό Μακεδονίας – Καλλιθέας γωνιά κοντά στο 21^ο Δημοτικό.

Στις 30.9.1977 αποφασίστηκε η διάλυση του συνεργατικού και η ενσωμάτωση με την Ένωση Συνεργατικών Εταιρειών Λεμεσού, την γνωστή ως ΕΣΕΛ.

«Η εικόνα που παρουσίαζε ήταν:

Μέλη: 1012 , Μετοχικό Κεφάλαιο £1,252

Αποθεματικό Κεφάλαιο £21,712. Περιουσιακά στοιχεία £76,238» (Αθανασίου Αθ., 1999, σελ.20)

Υπήρχαν χρεώστες και πιστωτές τους οποίους ανέλαβε η ΕΣΕΛ. Στην ίδια εταιρεία παραχωρήθηκαν όλα τα περιουσιακά στοιχεία της ΣΠΕ Μέσα Γειτονιάς δηλαδή τα τέσσερα ιδιόκτητα καταστήματα εν λειτουργία.

«Τα μέλη της Εταιρείας έγιναν μέλη της ΕΣΕΛ η οποία διόρισε και τους 14 υπαλλήλους που απασχολούσε το Παντοπωλείο. Ο τελευταίος Γραμματέας ήταν ο Σπύρος Χρυσάνθου. Την τελευταία Επιτροπεία αποτελούσαν οι: Μάρκος Μιχαήλ, Τάκης Μαραγκός, Λεωνίδας Κωνσταντινίδης, Τάκης Παπαδόπουλος, Νίκος Μουστούκας». (Αθανάσιος Αθ. ,1999, σελ.20)

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΣ:

Η Υπηρεσία Συνεργατικής Αναπτύξεως Κύπρου, με την συγκατάθεση του Άγγλου διευθυντή Παιδείας, εισήγαγε το 1950 το σύστημα των μαθητικών καταθέσεων. Τα σχολικά ταμειυτήρια όπως ονομάζονται λειτούργησαν από τη σχολική χρονιά 1950-51 από τότε που εγκρίθηκε ο θεσμός.

Η ενέργεια αυτή εντάσσεται μέσα στα πλαίσια της διαπαιδαγώγησης των μαθητών και με έμπρακτο τρόπο να γνωρίσουν τα ωφελήματα του συνεργατισμού και τα καλά της αποταμίευσης.

Στο Δημοτικό Σχολείο της Μέσα Γειτονιάς το σχολικό Ταμειυτήριο ιδρύθηκε τον ίδιο χρόνο δηλαδή το 1930 από τον μονοδιδάσκαλο της κοινότητας, πρωτεργάτη της συνεργατικής ιδέας, Αντώνη Λουκαΐδη.

Οι μαθητές δέχτηκαν με μεγάλη χαρά την εισαγωγή του ταμειυτηρίου στο σχολείο τους. Κατά την σχολική χρονιά 1950-51 32 παιδιά αποταμίευσαν συνολικά £58=15=6. Να αναφέρουμε ότι ο συνολικός αριθμός των μαθητών του σχολείου κατά την περίοδο εκείνη ήταν 68.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΗΣ ΣΠΕ ΜΕΣΑ

ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ

Από την ίδρυση ΣΠΕ μέχρι και τον Γενάρη του 1984 η Συνεργατική Μ.Γ. απασχολούσε στο Γραφείο της μόνο ένα άτομο τον Γραμματέα που ήταν ο μοναδικός έμμισθος. Η αμοιβή στα πρώτα δύσκολα χρόνια της Εταιρείας ήταν πολύ χαμηλή και δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως αμοιβή.

Ο πρώτος Γραμματέας, ο οποίος διορίστηκε απευθείας από την Ιδρυτική Συνέλευση της Εταιρείας στις 15 Ιουνίου 1939 ήταν ο δάσκαλος της κοινότητας ΠΑΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ. Ήταν ο μόνος που είχαν εμπιστοσύνη τα μέλη και ήταν ο καλύτερα μορφωμένος από τον υπόλοιπο πληθυσμό. Να επισημανθεί πως είναι γνωστό ότι ο Συνεργατισμός στα πρώτα δύσκολα βήματα του βοήθησε πάρα πολύ από του δασκάλους των κοινοτήτων.

Ο Γραμματέας της ΣΠΕ Παύλος Γεωργιάδης αποδέχτηκε τιμητική διάκριση επειδή εργάστηκε στην αρχή χωρίς μισθό καθώς επίσης και για την προσφορά του στην Συνεργατική. Η Επιτροπεία της Εταιρείας τον ενέκρινε από τις 1.12.40 ως μισθό £2 το χρόνο.

«Τα μέλη της πρώτης Επιτροπείας ήταν: με επικεφαλή τον μουχτάρη της κοινότητας Γεώργιο Κωνσταντίνου που ανάλαβε και ως ταμίας της νεαρής Εταιρείας, ο Αθηνόδωρος Παπαμιχαήλ (τον μετέπειτα ιερέα της κοινότητας), ο Θεόδωρος Γεωργίου (Χριστοφίδη), Ηρακλής Χριστοφή και ο Κώστας Κακκουλλής.

Επειδή οι εργασίες της Εταιρείας απαιτούσαν το διορισμό βοηθού Γραμματέα στις 13/1/1939 διορίστηκε στη νέα αυτή θέση ο Κωστής Κακκουλλής και πρόσφερε δωρεάν τις υπηρεσίες τους. Αργότερα λόγω μετάθεσης του δασκάλου Γεωργιάδη σε άλλη κοινότητα, στη θέση του Γραμματέα διορίστηκε ο Κωστής Κακκουλλής που ο μισθός του ήταν £2 το χρόνο και πρόσφερε τις υπηρεσίες του μέχρι τις 20/9/1949.

Η Επιτροπεία στις 20/9/1949 διόρισε για Γραμματέα το Σπύρο Χρυσάνθου με μισθό £18 το χρόνο. Επειδή οι εργασίες της Εταιρείας αυξήθηκαν, ο Χρυσάνθου υπέγραψε και εγγύηση £600, υπηρέτησε μέχρι τις 13/10/1954.

Από τις 13/10/1954 καθήκοντα Γραμματέα ανέλαβε ο Κώστας Γεωργίου, ο μισθός του ήταν £2=10=0 (δύο λίρες=δέκα σελίνια=μηδέν γρόσια) τον μήνα.

Για να αντιληφθούμε την οικονομική κατάσταση της Εταιρείας εκείνη την εποχή να επισημανθεί πως το ταμείο της Συνεργατικής ήταν £439». (Αθανασίου Αθ. ,1999, σελ.22)

Από το 1970 και μετά οι εργασίες της ΣΠΕ παρουσίασαν μια ανοδική πορεία. (Η ανάπτυξη αυτή των εργασιών επέβαλε την αύξηση του προσωπικού). Οι υπηρεσίες

του Γεωργίου έληξαν με την αφυπηρέτηση του στις 31/12/1984. Η αποχώρηση του κλείνει μια σημαντική περίοδο της ζωής της Συνεργατικής καθώς επίσης μιας επιτυχημένης ανοδικής πορείας της Εταιρείας. Στην περίοδο που εργαζόταν ο γεωργικός συνεργατισμός παραχωρούσε αργά και σταθερά τη θέση του στον καταναλωτικό και πιστωτικό συνεργατισμό. Στην διάρκεια της θητείας του (δεκαετία του εξήντα περίπου) η Μέσα Γειτονιά δέχεται το μεγάλο κύμα της αστυφιλίας. Οι γεωργοί εκτοπίζονται, η γη τους οικοπεδοποιείται και η αστικοποίηση της περιοχής έχει αρχίσει. Κυρίαρχο στοιχείο της νέας κοινωνίας που δημιουργείται στην περιοχή είναι η τάξη των βιομηχανικών εργατών, των τεχνιτών, των βιοτεχνών, των υπαλλήλων και των επιστημόνων.

Να επισημανθεί πως οι 4 Γραμματείς που έχουν περάσει από την Συνεργατική εργάστηκαν κάτω από πολύ δύσκολες και αντίξοες συνθήκες. Όλοι εκτός από το δάσκαλο ήταν απλοί χωρικοί που ασχολούνταν με τις δουλειές τους, όπως όλοι οι συγχωριανοί τους. Ο Κακουλλής ήταν γεωργός, ο Χρυσάνθου ήταν σκαρπάρης (τσαγκάρης) και ο Γεωργίου ξυλουργός.

Όλοι εργάστηκαν με ζήλο και αγάπη και χωρίς το στοιχειώδη γραφειακό εξοπλισμό. Ακόμη εφάρμοσαν ένα κουραστικό γι' αυτούς ωράριο. Ήταν υποχρεωμένοι να εργάζονται Σάββατο απόγευμα και το πρωί της Κυριακής, μετά τη Θεία Λειτουργία για να διευκολύνονται τα μέλη.

Όλοι τώρα έχουν φύγει από τη ζωή. Η ανεκτίμητη προσφορά τους προς το Συνεργατισμό παραμένει γιατί εργάστηκαν όλοι ευσυνείδητα για να θεμελιώσουν το Συνεργατικό Κίνημα στο μικρό τότε χωριό.

Νέα στελέχη

«Τον Κώστα Γεωργίου διαδέχθηκε στην αναβαθμισμένη θέση του Γραμματέα Διευθυντή ο βοηθός Γραμματέας Ανδρέας Κων/νου στις 2 Ιανουαρίου 1985 ο οποίος υπηρετούσε σ' αυτό το πόστο από την 1^η Φεβρουαρίου 1984. σήμερα η Εταιρεία στελεχώνεται με 20 υπαλλήλους και με μια επιμελήτρια.

Η Εταιρεία δίνει μεγάλη σημασία στην επιμόρφωση του προσωπικού της. Η ίδια η ΣΠΕ φροντίζει για την συνεχή επιμόρφωση του προσωπικού πάνω σε θέματα τραπεζικής τακτική, μάρκετινγκ, ηλεκτρονικών υπολογιστών». (Αθανασίου Αθ. ,1999, σελ.23)

Η σταθερή και συνεχής αύξηση του πληθυσμού στη Μέσα Γειτονιά ανάγκασε την Εταιρεία να ανοίξει και να λειτουργήσει τρία υποκαταστήματα. Το 1985 δημιουργήθηκε το πρώτο στην οδό Γρίβα Διγενή όπου ένα χρόνο αργότερα το 1986 μεταφέρθηκε στην οδό Μακαρίου Γ', το δεύτερο δημιουργήθηκε στην οδό Αισώπου το Φεβρουάριο του 1991 και το τρίτο στην οδό Βασίλη Αλεξάνδρου στις 2 Οκτ. 1998.

Λόγοι κυρίως διοικητικοί και λειτουργικοί υπαγόρευσαν την δημιουργία τμημάτων. Σήμερα λειτουργούν τα πιο κάτω τμήματα 1. Δανείων 2. Τρεχούμενων 3. Ασφαλειών 4. Λογιστηρίου. Η Συνεργατική Πιστωτική Εταιρεία Μέσα Γειτονιάς έχει τώρα εξελιχθεί σε ένα μεγάλο συνεργατικό οργανισμό με £16 εκατομ. καταθέσεις.

Η ΑΝΟΔΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΣΠΕ:

I. Πρωτοπορία στις ασφάλειες: Από το 1986 θέτει σε εφαρμογή την υποχρεωτική ασφάλιση των υποθηκευμένων ακινήτων. Συνεργάζεται με την Legal&General την οποία αντιπροσώπευε τότε η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα. Το επιχείρημα αυτό ήταν πρωτοποριακό για την εποχή της εφαρμογής και επιχειρήθηκε κάτω από αντίξοες συνθήκες. Η προσπάθεια προσέκρουσε στο συντηρητισμό και την απροθυμία των μελών να ασφαλίσουν την υποθηκευμένη περιουσία τους. Τελικά πέτυχε η εφαρμογή του ασφαλιστικού αυτού μέτρου.

II. Ίδρυση Τμήματος Ασφαλειών: Η ΣΠΕ συνεχίζοντας την επιτυχημένη πορεία προς τον ασφαλιστικό τομέα, ιδρύει το 1995 το Τμήμα Ασφαλειών και το στελεχώνει με ειδικευμένο για τις ασφάλειες προσωπικό. Σήμερα το τμήμα αυτό της Εταιρείας προσφέρει ασφαλιστικά προγράμματα και καλύψεις για όλες τις ανάγκες πυρός, κλοπής, μηχανοκίνητων οχημάτων, προσωπικών ατυχημάτων, ταξιδιού, ευθυνών εργοδότη, αστικής ευθύνης, επαγγελματικής ευθύνης, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης κ.α.

III. Ομαδικό σχέδιο ασφάλισης και ο κοινωνικός χαρακτήρας του σχεδίου:

Η Εταιρεία προσφέρει ασφαλιστικές καλύψεις πέραν του ποσού του δανείου ώστε σε περίπτωση απώλειας του χρεώστη, η ασφάλεια να εξοφλεί το υπόλοιπο του χρέους, το δε περίσσειμα να δίνεται στην οικογένεια του.

IV. Πολυδάνειο Ζωής:

Είναι το σχέδιο που συνδυάζει δάνειο μακροχρόνιας αποπληρωμής με ασφαλιστικό αποταμιευτικό σχέδιο. Η Συνεργατική θέλοντας να βοηθήσει τους πελάτες της και ειδικά τα νεαρά ζευγάρια για την απόκτηση δικής τους στέγης με ταυτόχρονο προγραμματισμό για τις σπουδές των παιδιών, τους αυτοεργαζόμενους να επεκτείνουν τις επαγγελματικές τους δραστηριότητες και τη ανταξιοδότηση τους έχει δημιουργήσει το πολυδάνειο ζωής. Το πολυδάνειο ζωής προσφέρεται σε άτομα ηλικίας 80 έως 55 χρονών με παρεχόμενο δάνειο μέχρι και £50.000.

V. Σύγχρονη Τραπεζική αντίληψη:

Το 1987 αρχίζουν οι ενέργειες για τη μηχανογράφηση των λογαριασμών της Εταιρείας από τη Συνεργατική Μηχανογραφική Εταιρεία Λτδ. Ολόκληρη η εργασία συμπληρώνεται το 1988. Από την 1^η Ιανουαρίου 1989 γίνεται η σύνδεση ON-LINE και μηχανογραφούνται στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές οι τρεχούμενοι. Από τις αρχές του 1990 καταγράφονται όλοι οι λογαριασμοί. Η Εταιρεία προχωρεί στην επένδυση μεγάλου κεφαλαίου στον τομέα της αναβάθμισης. Από το Μάρτιο 1999 λειτουργούν τα νέα προγράμματα ΔΕΛΤΑ (Πληροφορική) και εισάγουν την Εταιρεία στη σύγχρονη τραπεζική αντίληψη.

Η ΣΠΕ ΜΕΣΑ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ ΔΕΙΧΝΕΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ

ΓΙΑ ΤΑ ΚΟΙΝΑ:

I. Υπόμνημα στην επαρχιακή διοίκηση:

Μέχρι και την περίοδο του 1960 υπήρχε άσχημο οδικό δίκτυο στο χωριό. Η ΣΠΕ Μέσα Γειτονιάς αναλαμβάνει την επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος, την επιδιόρθωση των δρόμων.

Στις 29/1/1956 έγινε συνέδριο της Επιτροπείας για το κακό οδικό δίκτυο του χωριού.

Το σχετικό απόσπασμα που ακολουθεί είναι από τα πρακτικά της συνεδρίας:

«Η Επιτροπεία ύστερα από αρκετή συζήτηση και ανταλλαγή γνώμων και ως αντιπροσωπευτικός οργανισμός αντιπροσωπεύουσα σχεδόν $\frac{3}{4}$ των κατοίκων του χωριού, αποφασίζει όπως αποσταλεί στην Διοίκηση Λεμεσού αίτησης δια της οποίας να ζητείται η ασφαλιτόστρωση του δρόμου Λεμεσού – Μέσα Γειτονιάς και η επιδιόρθωση του δρόμου Αγίου Νικολάου – Μέσα Γειτονιάς. Η Επιτροπεία προβαίνει στο διάβημα αυτό, γιατί οι δρόμοι αυτοί κατέστησαν σχεδόν αδιάβατοι και η Επιτροπεία πιστεύει με την καλυτέρευση των δρόμων αυτών θα αναπτυχθούν σε πιο μεγάλη κλίμακα οι εργασίες της Εταιρείας.» (Αθανασίου Αθ., 1999, σελ.26)

II. Δάνειο στην Χωρική Αρχή:

Η περιοχή της Μέσα Γειτονιάς (1959) δεν είχε ακόμα υπαχθεί στο Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λεμεσού. Η ευθύνη για την ύδρευση της περιοχής αποτελούσε αποκλειστική αρμοδιότητα της τότε Χωρικής Αρχής της Μέσα Γειτονιάς. Η ΣΠΕ πρόθυμα ανταποκρίθηκε στην έκδοση δανείου για την επιδιόρθωση και επέκταση του δικτύου 27/7/60.

III. Δάνειο στην εκκλησία Απ. Ανδρέα:

Η εκκλησία του Αποστόλου Ανδρέα της κοινότητας άρχισε να κτίζεται από το 1953 αλλά λόγω ελλείψεως επαρκών οικονομικών πόρων ήταν αδύνατο να ολοκληρωθεί.

Η Συνεργατική ενέκρινε χωρίς καθυστέρηση το δάνειο που ζήτησε η εκκλησιαστική επιτροπή και συμπληρώθηκαν όλες οι αναγκαίες συμπληρωματικές εργασίες (12/4/1959).

IV. Συμβολή στην Τοπική Αυτοδιοίκηση:

Η ΣΠΕ στάθηκε δίπλα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Βοήθησε οικονομικά το Συμβούλιο Βελτιώσεως και το Δήμο Μέσα Γειτονιάς όταν η περιοχή ανακηρύχθηκε σε δημαρχούμενη. Όλες οι οικονομικές δραστηριότητες του Δήμου γίνονταν μέσω της Συνεργατικής.

Εκτός αυτού η Εταιρεία βοήθησε στη δημιουργία και συντήρηση πάρκων και στην καθαριότητα δημοσίων χώρων. Συνέβαλε σημαντικά στην πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής επιχορηγώντας αντίστοιχες εκδηλώσεις του Δήμου. Σημαντικότερη εισφορά είναι οι £20,00 για την ανέγερση Πολιτιστικού Κέντρου. Εξάλλου η Εταιρεία με δικά της έξοδα διαμόρφωσε ένα πάρκο το οποίο συντηρεί μέχρι σήμερα.

V. Ενδιαφέρον για την τρίτη ηλικία:

Για την αναψυχή των συνταξιούχων Δημοτών οργανώνει ετήσιες εκδρομές σε διάφορα προσκυνήματα και αξιοθέατα της Κύπρου.

VI. Οργάνωση διαλέξεων:

Κατά καιρούς οργανώνει σειρά διαλέξεων προς το κοινό της Μέσα Γειτονιάς, στις οποίες ειδικοί αναλύουν επίκαιρα ενδιαφέροντα θέματα. Ένα τέτοιο θέμα ήταν η

φιλελευθεροποίηση των επιτοκίων. Οργανώνει γιορτές και θεατρικές παραστάσεις που σκοπό έχουν να διδάξουν, να μορφώσουν και να ψυχαγωγήσουν.

VII. Αρωγή προς τα οργανωμένα σύνολα:

Κάθε χρόνο η Εταιρεία διαθέτει μέρος των κερδών της, σύμφωνα με τους υφιστάμενους κανονισμούς, για την οικονομική ενίσχυση όλων των οργανωμένων φορέων της περιοχής του Δήμου. Χρηματοδοτεί Σωματεία και Οργανώσεις για να βοηθήσει στην απόκτηση ιδιόκτητης στέγης. Στηρίζει οικονομικά κάθε τους προσπάθεια για πρόοδο και περαιτέρω ανάπτυξη. Επιχορηγεί πολιτιστικές εκδηλώσεις και ενθαρρύνει τα οργανωμένα σύνολα για ανάληψη πρωτοβουλιών που προωθούν τα γράμματα, τις τέχνες και τον πολιτισμό.

VIII Ίδρυση Ταμείου Υποτροφιών:

Η Εταιρεία αποδεικνύει έμπρακτα το ενδιαφέρον της για τη σπουδάζουσα νεολαία στην περιοχή που δρα και εργάζεται. Λειτουργεί «Ταμείο Υποτροφιών» με την παροχή υποτροφιών σε μέλη, παιδιά των μελών ή δημοτών της Μέσα Γειτονιάς. Οι υποτροφίες καλύπτουν όλους τους κλάδους σπουδών στην Κύπρο και το εξωτερικό. Τη λειτουργία του Ταμείου Υποτροφιών διέπουν ειδικοί εσωτερικοί κανονισμοί.

Ο θεσμός τέθηκε σε λειτουργία από το 1997 και λειτουργεί με πολύ καλά αποτελέσματα. Μέχρι σήμερα έχουν ευεργετηθεί αρκετοί σπουδαστές.

Ομαδική ασφάλιση μαθητών.

Λειτουργεί σχέδιο ασφάλισης όλων των μαθητών που φοιτούν σε σχολεία της περιοχής του Δήμου Μέσα Γειτονιάς.

Οικονομική ενίσχυση Συνδέσμων Γονέων

Η Εταιρεία προβαίνει σε οικονομική ενίσχυση των Συνδέσμων Γονέων των σχολείων της περιοχής.

ΙΧ. Συμβολή στην επανασυγκρότηση 1974:

Είναι γνωστό ότι η τούρκικη εισβολή και κατοχή έπληξαν βαριά την οικονομία του τόπου. Η ΣΠΕ συνέβαλε με το δικό της τρόπο στην καθολική προσπάθεια για οικονομική ανασυγκρότηση και επαναδραστηριοποίηση της κυπριακής οικονομίας. Η επενδυτική δραστηριότητα επιταχύνθηκε μετά την εισβολή του 1974. Στην περιοχή της Μέσα Γειτονιάς εγκαταστάθηκαν προσωρινά μεγάλος αριθμός εκτοπισμένων. Αρκετοί από αυτούς έγιναν μέλη της Εταιρείας και τους δόθηκαν δάνεια για αυτοστέγαση. Στους αυτοεργοδοτούμενους παραχωρήθηκαν πιστώσεις για επαναδραστηριοποίηση. Γενικά, μπορεί με βεβαιότητα να λεχθεί, ότι οι εκτοπισμένοι της περιοχής μας έχουν βοηθηθεί από τη ΣΠΕ Μέσα Γειτονιάς.

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ:

Τα μέλη, οι καταθέσεις και τα κέρδη της Εταιρείας αυξάνονται συνεχώς, γεγονός που αποδεικνύει την εμπιστοσύνη με την οποία τα μέλη και οι συνεργάτες της την περιβάλλουν.

Η κατάσταση της Εταιρείας παρουσιάζει την ακόλουθη αισιόδοξη εικόνα

(31.12.98)

Καταθέσεις **£16 Εκατομμύρια**

Δάνεια **£13 Εκατομμύρια**

Ρευστά Διαθέσιμα **£3,7 Εκατομμύρια**

Αποθεματικά **£1,2 Εκατομμύρια**

Αριθμός Μελών **3600**

Κεντρικά Γραφεία **Νεόκτιστο και επιβλητικό κτίριο**
στη συμβολή των οδών Μακεδονίας
και Καλλιθέας

Υποκαταστήματα **1. Οδός Βασίλη Αλεξάνδρου**
2. Οδός Κωστή Παλαμά, Άγιος Νεκτάριος
3. Οδός Αισώπου, Άγιος Νικόλαος

Αριθμός Υπαλλήλων **Είκοσι ένας**

Τα νέα γραφεία

Από τις 2 Οκτωβρίου 1998 τα κεντρικά γραφεία της Εταιρείας λειτουργούν σ' ένα νέο περιβάλλον, στο νεόκτιστο ιδιόκτητο ακίνητο της Εταιρείας στη γωνιά

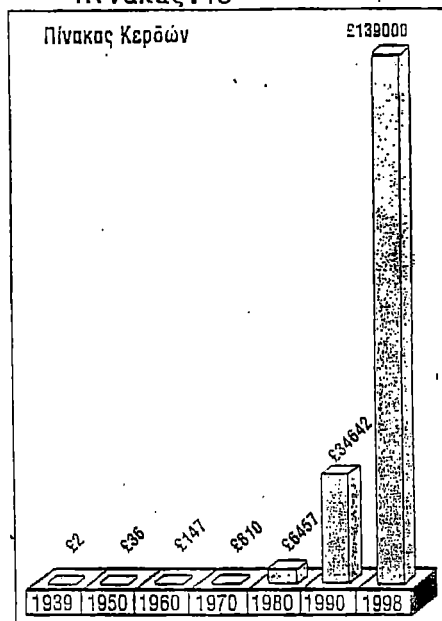
Μακεδονίας – Καλλιθέας. Είναι ένα καλλιμάρμαρο επιβλητικό κτίριο, σωστό στολίδι της περιοχής. Στοίχισε 500.000 χιλιάδες λίρες. Είναι εξοπλισμένο με όλες τις σύγχρονες διευκολύνσεις και μηχανισμούς που διαθέτει η νεότερη τεχνολογία στο τομέα του σύγχρονου τραπεζικού συστήματος. Καλύπτεται από συστήματα ασφαλείας της τελευταίας τεχνολογίας.

Η Σημερινή Εικόνα

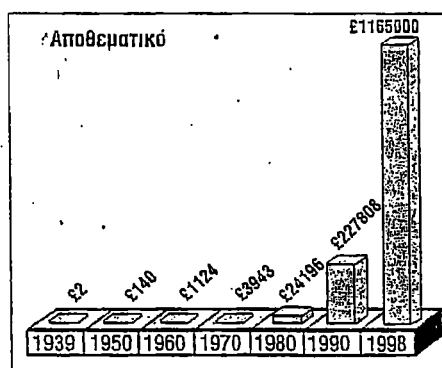
Πίνακας: 14

Χρονολογία	Κέρδη (€)	Αποθεματικό (€)	Σύνολο Καταθ. (€)	Σύνολο Δανειών (€)
1939	2=12=2	2=12=2	42=07=0	30=09=0
31/12/1951	36	140	1622	1146
31/12/1955	82	328	4662	3347
31/12/1960	147	1124	9953	6480
31/12/1965	123	2143	16255	3860
31/12/1970	810	3943	54150	18.471
31/12/1975	3325	12375	186.934	101.520
31/12/1980	6457	24196	583.109	266.283
31/12/1997	192.000	1.042.000	13.334.000	12.212.000

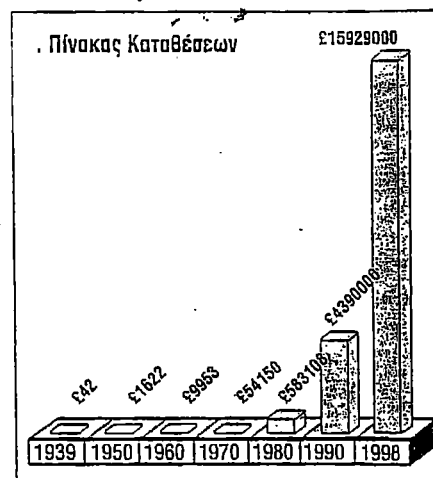
Πίνακας: 15

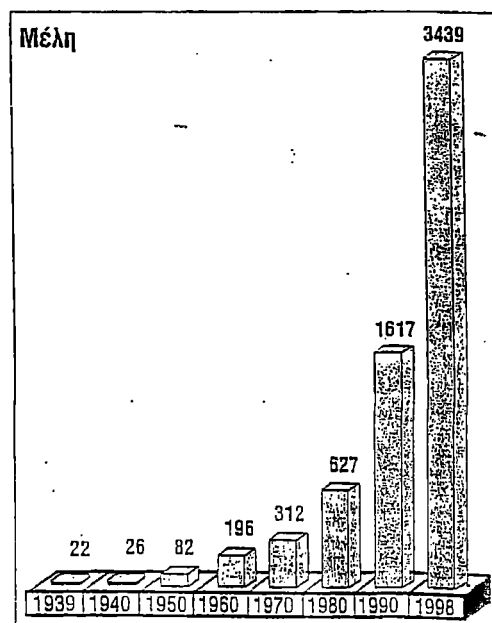
Πίνακας: 16

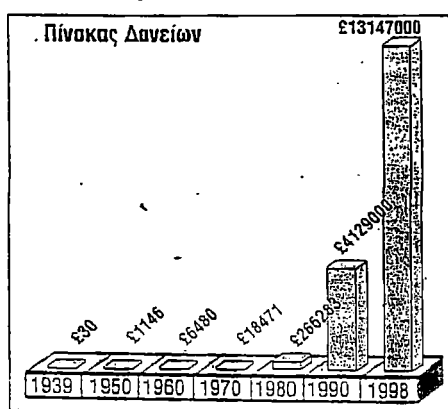
Πίνακας: 17

Πίνακας: 19

Πίνακας: 18

Πηγή: Θεοδώρου Ακ. (1999), σελ.29

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Οι Συνεργατικές Τράπεζες δημιουργήθηκαν με την πρωτοβουλία τοπικών παραγόντων για την ικανοποίηση συγκεκριμένων οικονομικών αναγκών της περιοχής τους και ενώθηκαν σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο για την μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων της κοινής προσπάθειας τους, «χτίζοντας» την δομή τους βάση των αρχών της επικουρικότητας και της συλλογικότητας. Συγκρίνοντας σήμερα την ιστορία του Συνεργατισμού, κατά δεκαετίες έχουμε πολύ μεγάλο πλεονέκτημα. Σήμερα έχουμε προσωπικό στους κόλπους του Συνεργατικού Κινήματος κατάλληλα που έτσι εμπλεκόμενο θα οδηγήσει το Συνεργατικό Κίνημα έτσι που επιβάλλουν οι σημερινές και οι αυριανές συνθήκες.

Το Συνεργατικό Κίνημα πρέπει να φύγει από τα τετριμμένα δεν έχει ούτε το ελαφρυντικό να επικαλείται έλλειψη δυνατοτήτων γιατί είναι τόσο εύρωστο που έχει και όλες τις δυνατότητες. Έχει δυνατότητες πολλαπλάσιες από το χθες γιατί δούλεψαν πολλές γενιές για να φτάσει το Συνεργατικό Κίνημα στη σημερινή του ευρωστία. Έχει προβλήματα τα οποία μπορούν να επιλύουν άνθρωποι, ανάλογα με το ποσό συναισθάνονται τις ευθύνες τους και όχι μόνο το πως βλέπουν τα δικαιώματα τους.

Είναι γεγονός ότι ο Συνεργατισμός απέδειξε την ικανότητα του να επιβιώσει ακόμα και μέσα από πλήγμα και καταστροφές. Έχει όλες της δυνάμεις να προσαρμόζεται και να αναπτύσσεται σε ρυθμούς ιδιαίτερα γρήγορους ακόμα και σε περιόδους που είναι

δύσκολοι. Στην Κύπρο ο Συνεργατισμός ήταν και είναι το στήριγμα της μεσαίας και φτωχής τάξης, παρά τις καταστροφές που υπέστη από την εισβολή των Τούρκων.

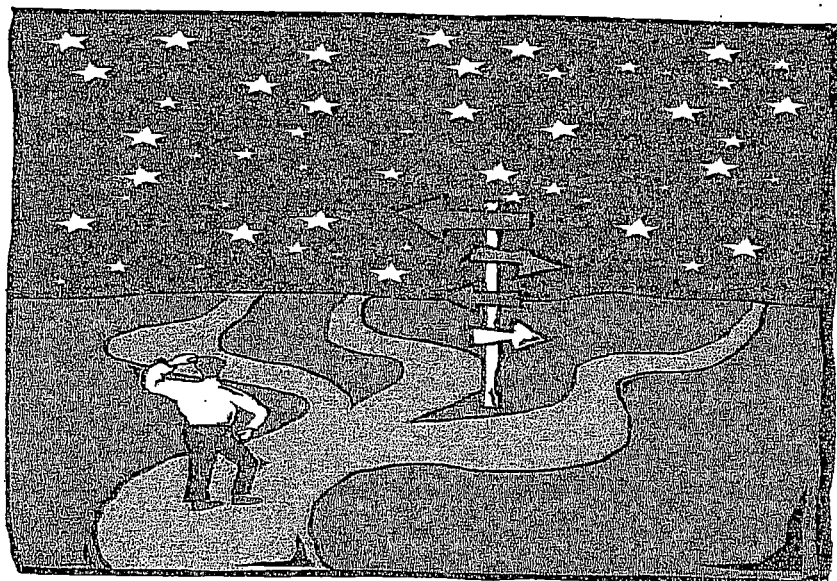
Τέλος, μπορούμε να πούμε ότι ο Συνεργατισμός στην Κύπρο είναι στολίδι και πολιτισμός στην χώρα μας. Είναι δύναμη, που αποκτάται με γνώση και συνεργασία. Είναι ευτυχία η οποία είναι ο τελικός σκοπός της δημιουργίας. Συνεργατισμός και Πολιτισμός μαζί απωθούν τους πολέμους, ελκύουν την πολυπόθητη ειρήνη, την ανάπτυξη και την πρόοδο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

THE CYPRUS CO-OPERATIVE MOVEMENT
ON THE

UNCHARTED ROAD TO HARMONISATION

**THE CYPRUS CO-OPERATIVE MOVEMENT
ON THE
UNCHARTED ROAD TO HARMONISATION**

**Working Paper to be presented
at the forthcoming
ICBA Committee Meeting
to be held in
Brussels on November 30, 2001**

**Prepared by: Stavros Iacovou
Co-operative Central Bank Ltd
(Economic Research Department)**

November 2001

CONTENTS

Opening Statement

Introduction

Part 1:

Brief Description of the Cyprus Co-operative Movement

1. Levels of Organisation and Sectors of Economic Activity
2. Organisational Structure
3. Statistical Data

Part 2:

Harmonisation – Challenges and Opportunities

4. The Initial Standpoints
5. Developments of Paramount importance - Challenges and Opportunities
6. New Goals, Strategy and Co-operative Movement Leadership's Vision

Part 3:

The Cyprus Revised Position

7. Key Elements
8. Impact of the Applicable Regulatory Provisions on the Existing Structures

Brief Evaluation of the Progress so far

Closing Statement

Opening Statement - (Chart 1)

Mr. President, ladies and gentlemen, guests, fellow co-operator-members. It was with a great pleasure that Co-operative Central Bank (CCB) has accepted the invitation to deliver a speech at this esteemed organisation's committee meeting. (Chart 2)

In my presentation I will attempt to:

- Give a brief introduction on the Co-operative Movement's (CM) existing structure, activities and role.
- Guide you through the phases of the harmonisation process and describe the challenges and opportunities that the accession course entails for the Cyprus CM,
- Outline the strategy adopted by the CM's leadership with a view to meeting the challenges and taking advantage of the opportunities,
- Describe the key elements of the Cyprus harmonisation Position and give an indication of their potential impact, and finally
- Briefly evaluate the progress so far achieved.

The presentation will be dealing with the harmonisation with the regulatory provisions of the consolidated Directive on credit institutions 2000/12/EC. All other Directives applicable to credit institutions do not give rise to any noteworthy problems and full compliance with their provisions will be achieved upon accession.

Also note that the changeover to the EURO is to be dealt with as a separate harmonisation issue by the Cyprus monetary authorities and is beyond the scope of this presentation.

Introduction

The Co-operative Credit Societies (CCSs) have been operating in a relatively stable social and economic environment. There has been no need for implementing major structural changes since the establishment of the CCB more than half a century ago.

Cyprus' application for full membership of the European Union (EU) however, together with number of other recent important developments bear witness to the formation of a more dynamic environment, with changing customer demands and increasing competition.

The negotiations with the EU have introduced a process of change which must lead to the harmonisation of policies and legislation with the EU standards and which will be felt throughout the co-operative sector.

Not surprisingly, harmonisation brings in its train problems and challenges which will be tackled through far-reaching reforms to be implemented on the basis of a comprehensive action plan encompassing the CCSs, the CCB and the Competent Supervisory Authority (CSA).

Part 1:

Levels of Organisation, Sectors of Economic Activity and Structure

1. Levels of Organisation and Sectors of Economic Activity-(Chart 3)

The CM in Cyprus is a conglomerate made up of co-operatively owned and controlled institutions at three levels of organisation - Primary Level, Secondary Level and Tertiary Level operating in the Banking, Consumer, Marketing and Manufacturing and Trade and Services Sectors.

2. Organisational Structure - (Chart 4)

(a) Individual Members

The membership base of the CM consists of the individual members of the local co-operatives.

(b) Co-operative Societies

There are 365 Co-operative Credit Societies (CCSs) (limited or unlimited liability) and 121 non-credit limited liability co-operatives operating in other sectors, all shareholder-members of the CCB. The CCSs have as their main object the acceptance of deposits, the extension of credit and the provision of services to their members in their particular area of operation in accordance with the co-operative principles of mutual help and assistance. They are non-profit motivated organisations, governed by the bottom-up/one member-one vote principle with each CCS being separate legal entity having its own Committee elected from among its members.

(c) The Co-operative Central Bank Ltd - (Chart 5)

The CCB is the apex of the CM in Cyprus. It is a fully-fledged banking institution and it is audited by external auditors. It acts as the banker to the Co-operatives by accepting their surpluses as deposits and granting loans to those Societies in need of credit assistance. For Co-operative Societies engaged in banking activities it acts as their lender of last resort for liquidity and general support purposes. CCB though a co-operative society under the co-operative legislation, is at the same time a "bank" for the purposes of the Central Bank of Cyprus Laws and of the General Banking Law and is recognised, regulated and supervised by the Central Bank of Cyprus as all licensed Banking Institutions in Cyprus.

(d) Department for Co-operative Development

The institutions that form the CM are administered by a system under the auspices of the Co-operative Development Department

of the Ministry of Commerce Industry and Tourism. The said department which is responsible for their registration, promotion and supervision (i.e. the Competent Supervisory Authority of the CM) was set up in 1935 by the then British Colonial Government¹. It is headed by the Commissioner for Co-operative Development, a Government official who is also the Registrar. The CSA monitors the CCSs through regular inspection visits, attendance of meetings and through the audit reports from the Co-operative Audit Service.

(e) Advisory Committee for Co-operative Development

The Advisory Committee has a responsibility to act on its own initiative and within its capacity as an advisory body both to the Registrar and to the Minister of Trade Industry and Tourism on all matters within their jurisdiction. It is composed of a chairman and ten other members all appointed by the Council of Ministers. Five of its members are nominated by the Confederation.

(f) The Co-operative Audit Service

The audit of the co-operative societies is performed by the Co-operative Audit Service which is an independent legal entity under co-operative legislation and whose audit costs are covered by the inspected co-operatives by means of annual contributions. It is governed by a five-member Committee whose members are appointed by the Council of Ministers. Two of its members are nominated by the Confederation.

(g) The Pan-Cyprian Co-operative Confederation

The Pancyprian Co-operative Confederation is a co-operative established by the CM. Its membership consists of all Co-operative Societies in Cyprus and its main purpose is to promote and protect the interests of the CM as well as to act in an advisory capacity to the Department of Co-operative Development and as a the expression of the will of the Co-operative Societies, to ensure that the formulation of Co-operative policy is in the CCSs' best interest and in tune with internationally accepted co-operative principles.

(h) "Lefkoniko Securities" and "Demetra Investment" Companies

Following the establishment of the Cyprus Stock Exchange and in view of the extremely favourable reception by the investing public, the CM, in the context of its continuous efforts to adapt and expand, decided to enter the field of stock exchange investments and securities business activities. To this end, "Lefkoniko Investment Group" (LIG) (the Holding Company) was established

¹ In 1960 Cyprus, previously a British Colony, became an independent Republic under the Zurich and London agreements.

under the provisions of the Companies Law. LIG then formed "Lefkoniko Stockbrokers" and "Demetra Investment Company". The latter was subsequently converted into a public company.

3. Statistical Data - (Chart 6)

At December 2000 365 CCSs were operating throughout the Government-controlled area of Cyprus² as deposit taking institutions administering deposits amounting to EURO4.9 billion representing a 35% market share. The total amount of loans of the CM as a whole at December 2000 was EURO4.3 billion and represented a 33% market share. The total membership of the Co-operatives in Cyprus has surpassed the 500,000 mark representing more than 60% of the island's population. The Bank, together with the 365 member CCSs, are the densest credit network in Cyprus. Apparently the vast majority of the Cyprus population is served, in one way or another, by the multiple activities of the Cyprus CM.

² In 1974 the Republic of Cyprus was invaded by Turkey whose military forces continue to occupy around 40% of the island's territory.

Part 2:

Harmonisation – Challenges and Benefits

1. The Initial Standpoints – (Chart 7)

There are two key factors, which affected the way in which the CM formulated its initial standpoint:

- (a) The Movement's extensive socio-political role and objectives are regarded as equally important to the economic ones.
- (b) The harmonisation requirements as set out in the BD are formulated on the basis of plain economic criteria and provisions and show very little sympathy to other forms of entities and small financial institutions operating on a different platform to that of the shareholder-owned enterprises.

It was therefore no surprise that the issue of harmonisation was viewed with uncertainty and suspicion and was regarded by the vast majority of the CM's supporters as a potential threat to the CCSs' "co-operative character". (Chart 8)

The high degree of sensitivity regarding the movement's socio-political role was strongly reflected in the movement's initial standpoint. It had been argued that CCSs are outside the provisions of the Cyprus Banking Law, are regulated by the Co-operative Societies Law; they focus on meeting the economic, social and educational needs of their members who are associated with a common bond, are not profit oriented organisations and do not engage in cross-border activities. **Based on the above CCSs were seen as not being CIs as defined in the BDs and thus the BDs had no relevance to the CM of Cyprus. The EU Officials however, in view of the Movements' substantial market share did not accept the aforementioned position. The CM proposed a revised position which postulated that CCSs, though deemed CIs as defined in the relevant Directive, are nevertheless CIs of a co-operative nature with particular characteristics and thus should be permanently excluded from the application of the provisions of the BDs based on the same reasoning cited to justify the exclusion of Credit Unions operating in the UK and Ireland.**

2. Developments of Paramount Importance – Challenges and Opportunities – (Chart 9)

However further deliberations by the movement's leadership together with a number of developments of paramount importance in Cyprus as well as abroad made apparent the necessity of having to reconsider the aforementioned position:

- (a) The Cyprus banking sector and the Economy in general had been operating under a fixed/pegged interest rate up and until the end of 1999. The subsequent abolition of the 9% interest rate ceiling and the liberalisation of the banking and credit sectors brought into focus a number of additional and important factors and considerations (i.e. Risk Management, Interest Rate Management, Liquidity Management, Treasury Management etc).
- (b) In the initial stages of their development CCSs faced limited competition, as the commercial banks were not interested in the rural areas, nor in the target group for CCSs, being farmers. Now this is changing rapidly, competition within the banking sector intensified and the commercial banks have already started targeting the CCSs best clients. At the same time the financial sector in the markets is going through a consolidation process, as even large and economically strong financial institutions have felt vulnerable in the face of international finance movements during recent years.
- (c) Other developments abroad were also signaling the need for change. The trend of "demutualisations" in the UK was mainly attributed to factors such as:
- The fading of social enthusiasm for the mutual concept, which worked as a sentimental barrier preventing Mutuals from selling-up. This erosion of the sentimental links of the members to their Mutuals has also raised the price at which members are willing to supply capital since loyalty effect is no longer persuasive. Investors place their money where they will have the highest yield. The deregulation and the end to preferential tax treatments of co-operatives have also raised the cost of members' capital.
 - As the growth of cross-border ambitions creates pressure for national consolidation Mutuals which are linked to local or national communities and have little aptitude or enthusiasm for international expansion tend to get swallowed-up in the consolidation process.

The above tendencies gradually became more and more relevant and visible in the more competitive environment.

3. New Goals, Strategy and CM Leadership's Vision – (Chart 10)

The Co-operatives, as the pioneers had known them, have served their purpose. The CM could no longer remain attached to outdated practices and mentalities of the past. The CM needed new vision and new goals for the future. These new developments in the banking sector entailed

challenges but also a great opportunity for the CM paving the way for a new beginning which was not to be missed.

(a) A New Pragmatic Approach

The CM's leadership adopted a more pragmatic approach and came to realise that harmonisation as such was not the real issue. It was of course important to harmonise. However, the actual impact and effects of harmonisation to the existing structures and "co-operative" character of CCSs had been exaggerated. The issue and what the CM should have focused on from the very beginning was how to achieve the movement's sustainability, safeguard its solvency and viability, and guarantee its unity, existence and survival in the new business and regulatory environment. The co-operatives social role could be fulfilled without hampering genuine economic motivation, prudent operating practices or decision-making. The importance and magnitude of the CM's social role is widely accepted and acknowledged. However credit co-operatives need to be at the same time socially responsible. They have an obligation and a responsibility towards their members to remain viable, capable to compete successfully and on an equal footing with the non-co-operative credit institutions. In other words credit co-operatives can have favourable social effects only if they are successful in the economic field within the parameters laid down by the EU Directives.

(b) Reassessment of Co-operative Principles

The co-operative principles were reassessed and redefined by the CM's leadership in the light of these new developments:

- It is indeed true that CCSs are Unions of persons not capital, however we should not ignore the role and importance of adequate capital and solvency.
- The CCSs are non-profit oriented organisations, however they should be able to recognise the importance of at least covering their costs and creating adequate capital base.
- One member-one vote, however advantages arising from changes, which can enable the formation of subsidiaries like in the case of limited liability companies should not be avoided nor ignored.
- Voluntary membership, without however ignoring the financial liabilities and obligations of the members.
- Apart from their existing customer base of natural persons (i.e. traditional groups of small depositors, agriculturists, sole proprietors etc) the CM should focus on targeting other groups that with the present conditions prevailing can form the base for the further development of the CM.

(c) Need for Complete Spectrum of Activities

The Movement's leadership recognized that the CCSs needed to have the ability to expand their product range and systems in order to be in a position to satisfy the diverse and continuously changing needs of their clientele. In practice this meant that they needed a licence to engage in all the various activities, which are deemed the preserve of "credit institutions" under the BD. It was from then on evident that any solution that would place the CCSs outside the scope of the BD and effectively limit the range of their activities and services, could no longer lead to the attainment of the vision and goals set by the CM and thus should not be pursued any further.

(d) Tailor-made Solution – An Optimal Recipe

It was incumbent on the CM's leadership to present a balanced and constructive proposal in order to be able to carry with it a convincing majority of the institutions concerned. The general consensus within the Movement was that a tailor-made solution needed to be developed for the CM's specific case and market conditions and no particular European co-operative model could be directly applied. However, plenty of the ingredients and specific aspects of successful co-operatives in Europe could be adopted and implemented as such. An attempt was made to determine these aspects and carefully blend them with the ingredients found in the Cyprus market, the task being to come up with an optimal and balanced recipe that would ensure a strong and viable co-operative banking movement rendering it capable to reassert its position as a dominant player in the Cyprus Credit and Financial sector.

After extensive deliberations and soul-searching, the CM's leadership resolved a number of controversial issues and formulated a proposal, which was presented and ratified at a general meeting of the 365 CCSs.

Part 3:

The Cyprus Revised Position

The Cyprus Co-operative Movement submitted its revised position, which fully accepts the relevant acquis on CIs. A five-year transitional period as from 1.1.2003 was also requested within which all CCSs will be in conformity with the regulatory provisions of the BD. The said position entails a two-layered harmonisation approach with a number of CCSs complying individually on a stand alone basis, while the remaining by joining the permanent affiliation arrangements – “central body” to be introduced within the context of the permanent affiliation arrangements set out in Article 2 par. 5 of the BD 2000/12/EC where the CCB, as the “central body”, and the affiliated CCSs will have to satisfy the provisions on a consolidated basis.

1. The Key elements - (Chart 1, file 2)

- (a) The CM undertook to immediately commence the harmonisation process through the implementation of a series of reforms (legislative, structural, administrative, financial and operational) involving all CCS, the CCB and the CSA.
- (b) Appropriate amendments would be effected to the co-operative Legislation by 1.1.2003 as well as to the byelaws of the CCB and the CCSs involved.
- (c) Thereafter all CCS would be deemed CIs coming within the ambit of the BD. Conforming institutions would become authorised CIs and would be treated accordingly. Non-conforming CIs would continue with their efforts to satisfy the regulatory provisions within the five-year transitional period requested while in the meantime, they would continue carrying on their business activities within Cyprus under the co-operative legislation without any restrictions or conditions.
- (d) The CCB has committed its self to complete all the necessary preparations and have in place the legislative framework, rules and regulations for the formation of a “group” of affiliated institutions by the end of 2003 at the latest, with the CCB being the “central body. The “central body” will have to be ready and in place to receive the first CCSs by the end of 2004.
- (e) The CSA will closely monitor and reassess the overall performance of the non-conforming CCSs left to continue their harmonisation efforts, holding regular consultations and seeking to maintain the momentum of the harmonisation process.
- (f) By the end of 2004 the CSA will draw up a list of the first batch of CCSs to become permanently affiliated to CCB. A number of

non-conforming CCSs will be joining the permanent affiliation arrangements at the end of each year based on the relevant lists to be prepared by the CSA. At the expiry of the transitional period (i.e. 31.12.2007 at the latest) all remaining-non-conforming institutions will have to join in the permanent affiliation arrangements.

- (g) It is further noted that a number of conforming institutions, if they so decide, can participate in the permanent affiliation arrangements together with non-conforming institutions any time during or even after the expiry of the 5-year transitional period. Similarly new entrants into the Co-operative Credit Sector would be entitled to participate alongside the already affiliated institutions.

2. Impact of the Applicable Regulatory Provisions on the Existing Structures - (Chart 2, file 2)

The implementation of the reforms and the adjustment of positions will be an arduous and time-consuming process.

(a) Supervisory Framework

CCSs, which ever since their inception have been operating within their own specialised supervisory framework, are now called upon to adapt to a system of prudential supervision uniformly applied to CIs, whether co-operatives or banking enterprises. However far from any notion that during the transitional period CCSs would find themselves in a regulatory vacuum, all CCSs while endeavouring to adapt to the new supervisory framework, will continue carrying on their activities in accordance with the provisions of the co-operative legislation and under the watchful eye of the CSA.

(b) Status and Licensing

As from the day of accession of Cyprus to the EU, each CCS when becoming conforming, irrespective whether individually or through the permanent affiliation, will be re-licensed by the CSA. All individually conforming CCS receiving a license as authorised CIs will incorporate as part of their name an appropriate element, denoting their particular status. Thus, each CCS's name will indicate, whether it has a license under EU rules, whether it is in transition towards that status or whether it is part of the group of permanently affiliated institutions.

(c) CCB's Role

According to the aforementioned position and the proposed harmonisation arrangements, the CCB's role will become two-fold. CCB will at the same time be a "central body" for the affiliated

CCSs and a banker to the remaining “independently complying” CCSs. This two-fold role entails that there will be different types of relationships amongst the CCB and its different types of shareholder-members.

(d) Mergers and Restructuring

It is noted that the size-distribution of the 365 CCSs might be altered inasmuch as a number of small CCSs might decide to merge into fewer and larger regional institutions. Mergers will be effected between the existing CCS in order to attain critical mass and to make viable units. Nevertheless an effort will be made to preserve as many of the existing CCSs as possible as outlets of the bigger units to be formed as locals feel strongly that they should not be deprived of their own local banking outlets which are in most remote areas the only banking outlets for the local community.

(e) Prudential Requirements

The main difficulties to be faced by CCSs in regard to the prudential requirements of the BD are associated with these institutions’ own funds levels which, in the aftermath of the reforms are expected to be drastically improved. It is noted that already:

- 36 CCSs having a 12,06% aggregate market share in deposit business and representing 38,3% of the total co-operative credit sector, had own funds of EURO1 million and above, as well as a solvency ratio of 8% and above and thus they are in conformity with both the initial capital/own funds and the solvency ratio requirements.
- 58 CCSs, having a 24,47% aggregate market share and corresponding to 77,7% of the total co-operative credit sector, are in conformity with the initial capital/own funds requirement.
- 233 CCSs with an aggregate market share of 14,93% and representing 47,7% of the total co-operative credit sector, are in conformity with the solvency ratio requirement.

As a result of reforms and other remedial measures to be implemented during the requested transitional period it is expected that a total number of 110 CCSs with an aggregate market share of around 26,35%, corresponding to 83,6% of the total co-operative credit sector would satisfy both the initial capital/own funds and solvency ratio requirements. The remaining 255 CCSs would have to join the permanent affiliation arrangements so as to meet the regulatory provisions of the BD on a consolidated basis.

Brief Evaluation of the Progress so far - (Chart 3, file 2)

The Harmonisation process has already been started within the Co-operative Credit Sector. It is noteworthy that significant progress has already been achieved, in both the legislative transposition of the acquis communautaire as well as its effective implementation.

- A harmonisation team has been formed comprising of officials from the Co-operative Credit Sector working under the directions of a Consultant Co-ordinator entrusted with the task of helping all CCS to achieve harmonisation within the prescribed time frame.
- A team of lawyers from two reputable local Legal firms are currently working on effecting the appropriate amendments to the Co-operative Legislation.
- Similarly the CCB Ltd has set up a Co-ordinating Committee and a Working Team to deal with the harmonisation issues which affect/concern the CCB including the formation of the Central Body.
- Furthermore the CCB is also in the process of commissioning the services of a reputable European Consulting Company to help achieve the goals set.

Closing Statement

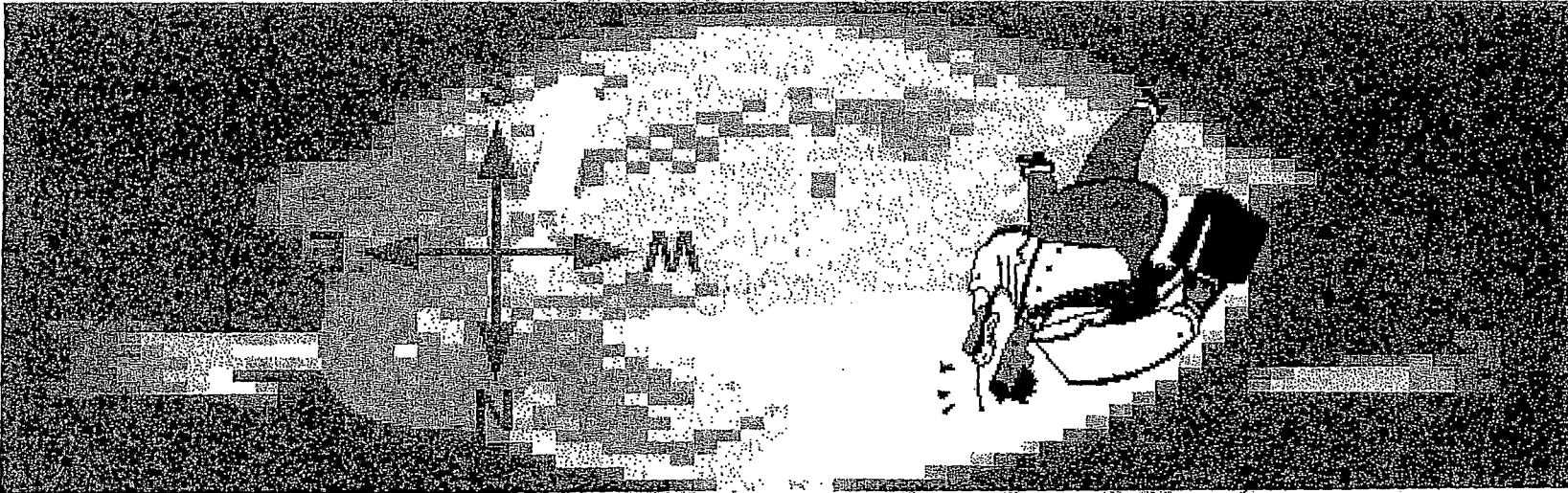
Now it remains to be seen whether we can actually “walk our talk”. We are however confident that the harmonisation process will be completed by the targeted date. Our optimism is attributed primarily to the dynamism, flexibility and versatility that characterises the co-operative credit sector, which exhibited its ability to adapt to rapidly changing conditions at critical stages of Cyprus economy in the past. (Chart 4, file 2)

This concludes my presentation. Thank you very much for your attention. I would be more than happy to take your questions.

THE CYPRUS

CO-OPERATIVE MOVEMENT

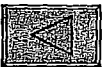
On the Uncharted Road To Harmonisation

Working Paper to be presented
at the

ICBA Committee Meeting

Brussels November 30, 2001

CONTENTS

- Existing Structure, Activities and Role
- Phases of Harmonisation – Challenges and Opportunities
- Strategy Adopted – Meeting Challenges, Taking advantage of Opportunities
- Key Elements of the Cyprus Position
- Impact on Existing Structures
- Progress so far Achieved

CO-OPERATIVE SOCIETIES

SECTORS OF ECONOMIC ACTIVITY

LEVELS OF ORGANISATION

BANKING SECTOR

COMSUMER
SECTOR

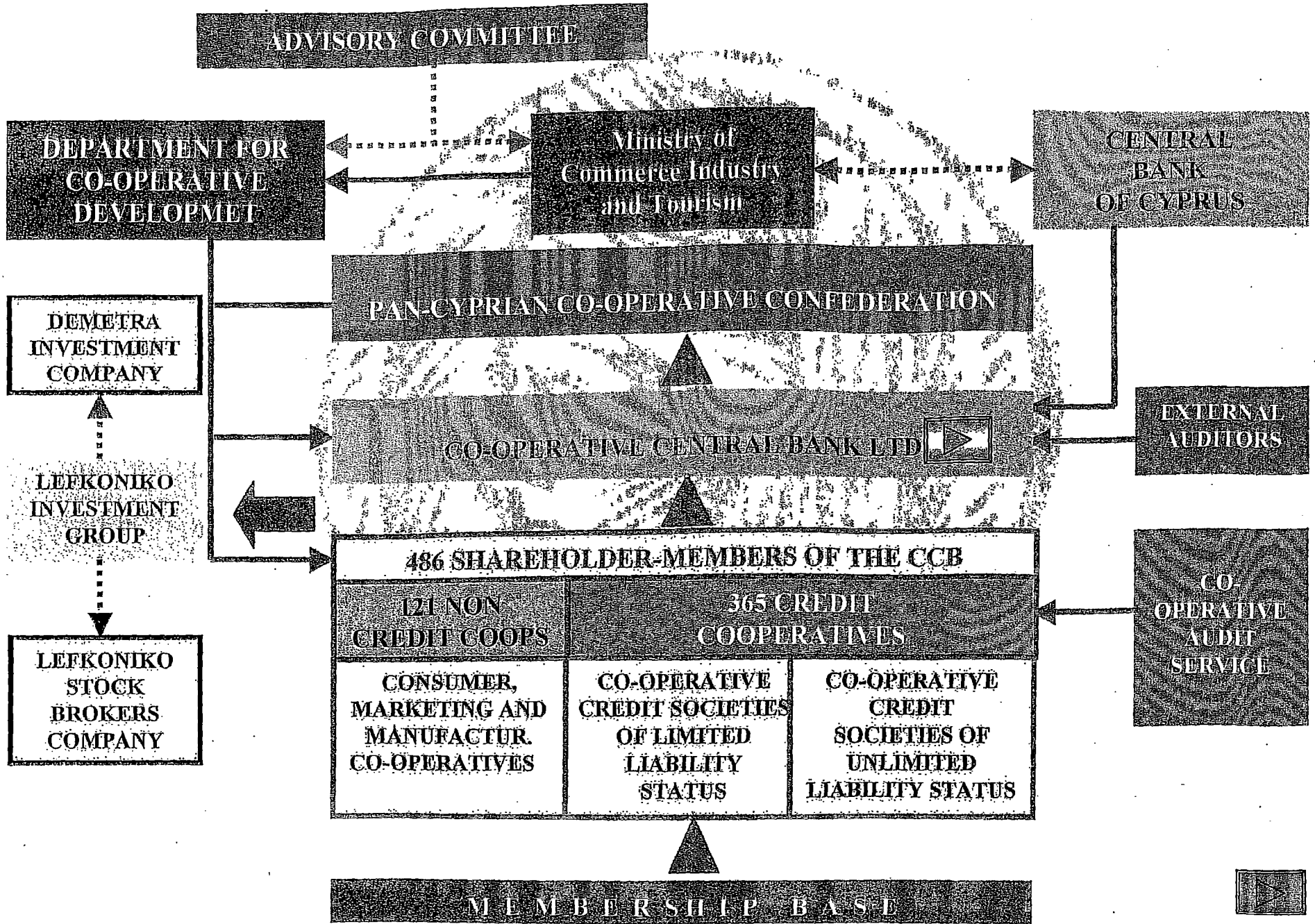
MARKETING AND
MANUFACTURING
SECTOR

TRADE SERVICES
SECTOR

PRIMARY
LEVEL
CO-OPERATIVES

SECONDARY
LEVEL
CO-OPERATIVES

TERTIARY
LEVEL
CO-OPERATIVES

ADVISORY COMMITTEE

DEPARTMENT FOR
CO-OPERATIVE
DEVELOPMENT

Ministry of
Commerce, Industry
and Tourism

CENTRAL
BANK
OF CYPRUS

DEMETRA
INVESTMENT
COMPANY

PAN-CYPRIAN CO-OPERATIVE CONFEDERATION

LEFKONIKO
INVESTMENT
GROUP

CO-OPERATIVE CENTRAL BANK LTD

EXTERNAL
AUDITORS

LEFKONIKO
STOCK
BROKERS
COMPANY

486 SHAREHOLDER-MEMBERS OF THE CCB

121 NON
CREDIT COOPS

365 CREDIT
COOPERATIVES

CO-
OPERATIVE
AUDIT
SERVICE

CONSUMER,
MARKETING AND
MANUFACTUR.
CO-OPERATIVES

CO-OPERATIVE
CREDIT SOCIETIES
OF LIMITED
LIABILITY
STATUS

CO-OPERATIVE
CREDIT
SOCIETIES OF
UNLIMITED
LIABILITY STATUS

MEMBERSHIP BASE

BOARD

GENERAL MANAGER

FINANCIAL,
COMMERCIAL
&
INSURANCE DIVISION

BANKING DIVISION

ADMINISTRATIVE DIVISION

BANK
OPER
OFFICE

NICOSIA
BRANCH

LIMASSOL
BRANCH

LARNACA
BRANCH

PAPHOS
BRANCH

LONG TERM
CREDIT

FOREIGN
DEPT

ACCOUNTS
DEPT

COMMERCIAL
DEPT

MUTUAL
FUNDS

INSURANCE
DEPT

TREASURY
DEPT

CREDIT
CARD

CHEQUE
PROCESSING

PROPERTY
& LEGAL

PERSONNEL
DEPT

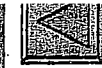
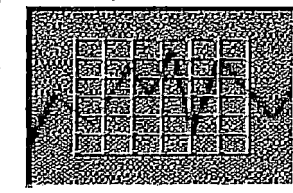
ORGAN & METHODS
&

ECON RESEARCH

SECRETARIAT

INT AUDIT

Statistical Data

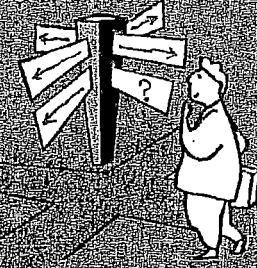
365 CCSs Members of CCB	The densest Credit Network in Cyprus	
Deposits	EURO 4.9 billion	35% Market Share
Loans	EURO 4.3 billion	33% Market Share
Members of CCSs	510,000	More than 60% of the population of Cyprus

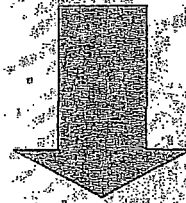
Factors Affecting Initial Standpoints

- The Importance of the Movement's Socio-political Role
- Nature of the BDs - Formulated on the basis of Plain Economic Criteria
- Harmonisation viewed with Suspicion and Uncertainty and as a threat to the CCSs "co-operative character"

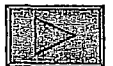
Initial Standpoints

● Not CIs and outside the scope of the BDs

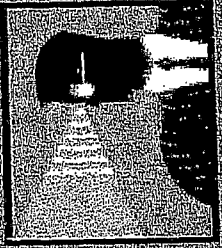
● Although CIs, they should be exempted from the provisions of the BDs based on the same reasoning cited to justify the exclusion of Credit Unions operating in the UK and Ireland

Developments of Paramount Importance

- Liberalisation of the Financial Sector
- Intensified Competition – Vulnerability
- Fading Social Enthusiasm
- Increase in the Member's Cost of Capital
- Local and Community Character

New Strategy, Goals and Vision

- Opportunity for a new Beginning
 - A New Pragmatic Approach
 - Reassessment of Co-operative Principles under the light of new Developments
 - Need for a Complete Spectrum of Activities
 - Tailor-made Solution – An Optimal Recipe
-
- Revised Position – Fully accepting the relevant acquis on Credit Institutions

COMMENCEMENT OF HARMONISATION REFORMS

Legislative, Structural, Administrative, Financial, and Operational

CCSs

CCB Ltd

002

Do not comply
Continue harmonisation effort

Comply and get Banking License

Stand-alone CCSs

Amend Coop Legislation and Bye laws

003

Do not comply
Continue harmonisation effort

Comply and get Banking License

Stand-alone CCSs

Completion of the Legislative Framework of the Permanent Affiliation Arrangements

004

Do not comply
Continue harmonisation effort

Comply and get Banking License

Stand-alone CCSs

Registrar's List

005

Do not comply
Continue harmonisation effort

Comply and get Banking License

Stand-alone CCSs

Registrar's List

006

Do not comply
Continue harmonisation effort

Comply and get Banking License

Stand-alone CCSs

Registrar's List

007

Do not comply
Continue harmonisation effort

Comply and get Banking License

Stand-alone CCSs

Registrar's List

Central Body - CCB Ltd

Full Harmonisation

=

Complying Stand-alone CCSs

+

CCSs Permanently Affiliated to the Central Body

Impact of the Applicable Regulatory Provisions on the Existing Structures

Supervisory Framework

- Adapt to a new System of Prudential Supervision

Status and Licensing

- Relicensing
- Element in their name denoting their Status

CCB's Role

- Two-Fold Upgraded role
- Different Relationships with members

Mergers and Restructuring

- Attain Critical Mass – Viable Units
- Preserve all Existing Local Outlets

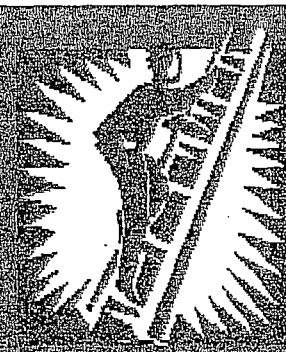
Prudential Requirements

- 36 CCSs in full conformity
- 58 CCSs Fulfill the Own Funds requirement
- 233 CCSs Fulfill the Solvency Ratio Criterion

- After reforms and remedial measures 110 CCSs are expected to be in full conformity with all the EU Banking Regulations

Progress so far

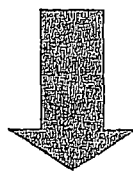

• Harmonisation Team working under a Consultant-Coordinator

• A team of Lawyers working on the amendments of the Co-operative Legislation

• CCB's Coordinating Committee and Working Team working on the Formation of the Central Body

• In the process of Commissioning the services of a reputable European Consulting Company

• Harmonisation will be completed by the targeted date

**Thank you
for your attention**

Βιβλιογραφία

- Αγκαστινιώτης Κ. . . ,(1965), Ο Συνεργατισμός. Γέννησις και ανάπτυξις του εν Κύπρω, ΛΕΥΚΩΣΙΑ.
- Αθανασίου Α. . ,(1999), Ιστορική Αναδρομή.ΣΠΕ Μέσα Γειτονιάς (1939-1999), ΛΕΜΕΣΟΣ.
- Δασκάλου Γ; . . ,(1992), Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί, ΑΘΗΝΑ
- Θεοδώρου Α. . ,(2000), Ο Συνεργατισμός. Γέννηση και ανάπτυξη της ΣΠΕ Ύψωνα-Λόφου (1940-2000), ΛΕΜΕΣΟΣ.
- Λανίτης Ν.Κ, (1946), Αγροτικά χρέη και γεωργικοί συνεταιρισμοί εν Κύπρω, ΛΕΥΚΩΣΙΑ.
- Μαριάδης Στ. ,(1997), Ιστορία και Αρχές Συνεταιρισμού, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.
- Παπαδοπούλου Στ. ,(1992), Συστήματα Χρηματοδότησης Στέγης.Θεωρία και πρακτικές, ΛΕΜΕΣΟΣ.
- Πατρώνης Β; . . ,(1999), Συνεταιριστική Οικονομία, ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ
- Πολίτης Β. . ,(1994), Διεύθυνση Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Επιχειρήσεων, ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1974.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1975.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1976.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1977.

- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1978.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1979.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1980.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1981.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1982.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1983.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1984.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1985.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1986.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1987.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1988.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1989.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1990.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1991.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1992.

- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1993.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1994.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1995.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1996.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1997.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1998.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 1999.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 2000.
- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ: ετήσια οικονομική έκθεση του 2001.
- Σύνδεσμος Γραμματέων / Διευθυντών Συνεργατικών Ιδρυμάτων Κύπρου, (2001). Το μέλλον του συνεργατικού κινήματος της Κύπρου, ΛΕΥΚΩΣΙΑ.
- Internet: www.copbank.com.cy
www.pio.gov.cy/coop/index.Html.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΑΡΧΗ & ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Κεφάλαιο 1: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	Σελ.
Γενικά	1
Περίοδος 1904 – 1909	5
Περίοδος 1909 – 1938	8
Περίοδος 1914 – 1925	11
Περίοδος 1925 – 1938 – Γεωγραφική Τράπεζα	12
Περίοδος 1938 – 1981 και οι επιπτώσεις της Τουρκικής Εισβολής	20
Κεφάλαιο 2: ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	
Νομοθεσία	25
Θεσμικό Πλαίσιο Συνεργατικών Εταιρειών	27
Λειτουργία συνεργατικών εταιρειών	30
Κατηγορίες προσωπικού	32
Μετοχικό κεφάλαιο και διοίκηση της ΣΚΤ	32
Υπηρεσίες της ΣΚΤ	33
Τραπεζικές και άλλες υπηρεσίες	40
Το τμήμα	47
Εργασίες τμήματος	49
Επίπεδα οργάνωσης	51
Τομείς οικονομικής δραστηριότητας	52
Συνεργατική κεντρική τράπεζα	56

	Σελ.
Τομέας εμπορίας γεωργικών προϊόντων.....	57
Τομέας μεταποίησης.....	58
Καταναλωτικός τομέας.....	62
Τομέας υπηρεσιών.....	65
Ασφαλιστικός τομέας.....	68
Διάφοροι τύποι.....	69
Νέες εξελίξεις	70
Ρόλος της ΣΚΤ.....	72
ΜΕΡΟΣ Β΄: ΔΥΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΠΕ ΥΨΩΝΑ-ΛΟΦΟΥ	
Λίγα λόγια για το χωριό Ύψωνας	79
Τα χαρούπια στην Κύπρο.....	83
ΣΟΔΑΠ.....	87
Συνεργατικό παντοπωλείο.....	90
Λίγα λόγια για το χωριό Ύψωνας.....	91
Η προσφορά της ΣΠΕΥΛ.....	93
Τα διοικητικά συμβούλια και ο ρόλος στην ΣΠΕΥΛ.....	94
Η σημερινή κατάσταση της εταιρείας.....	95
Σχολικός συνεργατισμός.....	97

	Σελ.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΣΠΕ ΜΕΣΑ ΓΕΙΤΟΝΙΑ	
Λίγα λόγια για τη Μέσα γειτονιά	100
Η συνεργατική του 1929.....	104
Η νέα συνεργατική εταιρεία.....	108
Η προσφορά της εταιρείας στο β' παγκόσμιο πόλεμο.....	110
Από το γεωργικό στον πιστωτικό συνεργατισμό.....	114
Συνεργασία της ΣΠΕ με την Ε.Δ.Χ.....	117
Ο πρωταγωνιστικός ρόλος στην ίδρυση συν. παντοπωλίου.....	118
Σχολικός συνεργατισμός.....	120
Λίγα λόγια για το προσωπικό της ΣΠΕ.....	121
Η ανοδική πορεία της ΣΠΕ.....	124
Η ΣΠΕ δείχνει ενδιαφέρον για τα κοινά.....	126
Η σημερινή εικόνα της εταιρείας.....	131
Συμπέρασμα.....	134
Παράρτημα.....	136
Βιβλιογραφία.....	165